

Tvedestrand kommune

Økonomiplan 2018-2021
Budsjett 2018 – vedtatt i
kommunestyret 12.12.17 sak
124/17

Dokumentet er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak
12.12.2017

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1. INNLEDNING	4
2. KORT SAMMENDRAG.....	5
3. HOVEDSTRATEGI.....	7
3.1 MÅLSETTING OG FORUTSETNINGER	7
3.2 STRATEGI	8
3.3 SATSINGSOMRÅDER	9
3.4 RISIKOELEMENTER	11
3.5 UTVIKLING FRA BUDSJETT 2017 TIL BUDSJETT 2018.....	13
3.6 BRUK AV EIENDOMSSKATT	14
4. STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART	15
4.1 MÅLEKART FOR KOMMUNEN	15
4.2 ORGANISERING AV ARBEIDET MED ØKONOMIPLAN OG BUDSJETT	15
5. STATSBUDSJETTET	17
5.1 OMTALE AV DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNESEKTOREN	17
5.2 ENDRINGER I INNTEKTSSYSTEMET I 2017	18
6. DRIFT	20
6.1 HOVEDOVERSIKT DRIFT, SKJEMA 1A	20
6.2 HOVEDOVERSIKT DRIFT, SKJEMA 1B	24
6.3 VIDEREFØRING AV DAGENS DRIFT	25
6.4 DRIFTSTILTAK I ENHETENE.....	27
6.4.1 <i>Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer</i>	27
6.4.2 <i>Ansvar 215 Administrativ støtteenhet</i>	28
6.4.3 <i>Ansvar 229 Tvedestrandskolen</i>	29
6.4.4 <i>Ansvar 230 Barnehageenheten</i>	29
6.4.5 <i>Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom</i>	30
6.4.6 <i>Ansvar 245 Teknisk drift</i>	31
6.4.7 <i>Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering</i>	34
6.4.8 <i>Ansvar 255 Oppfølgingsenheten</i>	35
6.4.9 <i>Ansvar 260 Familiehuset – Ressursenter for barn og unge</i>	36
6.4.10 <i>Ansvar 265 NAV</i>	37
6.4.11 <i>Ansvar 275 Kirke og tros- og livssynssamfunn</i>	37
6.4.12 <i>Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik</i>	38
6.4.13 <i>Vurdering knyttet til kunstnerisk utsmykning</i>	38
6.4.14 <i>Søknader fra organisasjoner</i>	39
6.5 SAMLEDE DRIFTSINNTEKTER OG – UTGIFTER	39
6.6 LIKVIDITET	39
7. INVESTERING	41
7.1 SAMLET OVERSIKT OVER INVESTERINGER MED FINANSIERING (SKJEMA 2A)	41
7.2 NÆRMERE OM DE ENKELTE INVESTERINGSPROSJEKTENE (SKJEMA 2B)	42
7.3 FINANSIERING AV INVESTERINGENE	49
7.4 UTVIKLING AV LÅNEGJELD.....	50
8. ENHETENES ANSVARSOMRÅDER	52
8.1 INNLEDNING	52
8.2 ANSVAR 210 RÅDMANNEN OG POLITISKE STYRINGSORGANER	52
8.3 ANSVAR 215 ADMINISTRATIV STØTTEENHET	55
8.4 ANSVAR 229 TVEDESTRANDSKOLEN	58
8.5 ANSVAR 230 BARNEHAGEENHETEN	61
8.6 ANSVAR 240 PLAN, MILJØ OG EIENDOM	63
8.7 ANSVAR 245 TEKNISK DRIFT	65

8.8	ANSVAR 250 OMSORG OG REHABILITERING.....	67
8.9	ANSVAR 255 OPPFØLGINGSENHETEN	70
8.10	ANSVAR 260 FAMILIEHUSET – RESSURSSENTER FOR BARN OG UNGE.....	73
8.11	ANSVAR 265 NAV	75
8.12	ANSVAR 275 KIRKE, TROS- OG LIVSSYNSSAMFUNN.....	77
8.13	ANSVAR 280 TILLEGGSBEVILGNINGER, LØNNSOPPGJØR OG PREMIEAVVIK	77
VEDLEGG	80
1.	DRIFTSBUDSJETT VANN, AVLØP OG FEIING 2018-2021	80
2.	SØKNADER FRA ORGANISASJONER	82
3.	AVGIFTER, BETALINGSSATSER OG GEBYRER	83
4.	IKT-INVESTERINGER.....	85
5.	OVERSIKT OVER TILTAK	86
6.	BUDSJETTFORSKRIFTENS VEDLEGG 3: ØKONOMISK OVERSIKT – DRIFT.....	90
7.	BUDSJETTFORSKRIFTENS VEDLEGG 4: ØKONOMISK OVERSIKT – INVESTERING	91
8.	KOMMUNESTYRETS VEDTAK 12.12.17 I SAK 124/17: «ØKONOMIPLAN 2018-2021 OG BUDSJETT 2018»	92

1. INNLEDNING

Rådmannen legger med dette frem forslag til økonomiplan 2018-2021 og budsjett 2018. Handlingsplan 2018-2021 legges frem som eget dokument og sak, og behandles i forkant av økonomiplan og budsjett på samme kommunestyremøte.

Reglene for budsjett- og økonomiplan er gitt i kommunelovens paragrafer 44-47. Årsbudsjettet for 2018 er et bindende dokument hvor kommunestyret fastsetter bevilgningene for neste års drift og investeringer. Økonomiplanen viser konsekvensene av bevilgningene og prioriteringene over en fireårsperiode. Handlingsplanen viser hovedmålsetting, hovedstrategi og hovedsatsingsområdene som legges til grunn de neste fire årene. I tillegg viser handlingsplanen nøkkeltall (KOSTRA) for driften av kommunen vurdert opp mot sammenlignbare kommuner og over tid for vår kommune. Orientering om regler, søknader, betalingssatser, prognoser og oversikter m.m. er lagt ved som vedlegg. Rådmannen har etter lovverket ikke noen selvstendig innstillingsrett eller plikt til å legge fram budsjett og økonomiplan. Kommunens delegasjonsreglement sier at saker som framlegges til behandling i folkevalgte organer, skal være utredet av rådmannen. I henhold til kommuneloven er det formannskapet som er gitt myndigheten til å avgir den endelige budsjettinnstillingen til kommunestyret. Formannskapet avgir sin innstilling 28.11.17, denne legges ut til offentlig ettersyn før kommunestyret har sluttbehandling i møte 12.12.17.

Budsjettprosesser er vanligvis krevende, det er mange hensyn som skal ivaretas og det er som oftest ikke nok ressurser til alle skisserte ønsker og behov. Årets prosess har vært særdeles krevende, ikke minst det å klare «å sy i hop» opplegget på slutten av økonomiplanperioden.

Det framlagte forslaget til budsjett- og økonomiplan er selvsagt preget av de veivalg som kommunestyret tidligere har gjort («Utviklingsalternativet»), og som kommer klart til uttrykk i både gjeldende og foreslåtte Handlingsplan. Rådmannens framlagte forslag viser tydelig at dette er krevende investeringer/satsinger, og ikke minst ser en at det er en svært krevende balansegang både klare dette og samtidig møte alle driftsmessige utfordringer som betinger mer ressurser eller omfordeling av ressurser. Dette er hovedsakelig utfordringer relatert til vekst i antall brukere/endrede behov og levekårsrelaterte problemstillinger. Og uansett tidligere vedtak og planer er dette vanskelig å komme utenom, virkeligheten er ikke statisk! Veien framover har en tendens til å bli enda mer utfordrende og mindre «smooth ride» enn en ser for seg når vi legger våre planer!

Skal en klare denne utfordrende balansen må en ha tydelige prioriteringer, en må være villig til å nyttiggjøre seg kommunens inntekspotensialer, og gjøre tiltak som kan føre til endringer i tjenestenivå, og til endringer i strukturene for og organiseringen av tjenesteproduksjonen. Opplegget i perioden kan heller ikke være «hugget i stein», endres rammevilkår og forutsetninger i vesentlig grad må en være villig til å utsette eller skrinlegge planlagte investeringer eller driftstiltak som ikke har kommet til «the point of no return»!

Kommunen skal i 2018 og resten av økonomiplanperioden yte tjenester for store beløp, og grunnfjellet i de kommunale tjenestene opprettholdes. Dette vil innebære mange og gode tjenester for våre innbyggere. Og ikke minst, vi lever i et samfunn som har av de aller beste levekårene på kloden! Rådmannen vil med dette takke alle som har lagt ned en stor innsats for å komme i mål i en krevende budsjettprosess.

Med tanke på kommunens mangslungne oppgaver som må finansieres siteres tilslutt den britiske statsmannen Francis Bacon (1561-1626); «Det er med penger som med møkk – de gjør bare nytte for seg når de blir spredd!»

Tvedestrand den 14.november 2017

Jarle Bjørn Hanken
Rådmann

Øyvind Johannesen
Ass. rådmann

2. KORT SAMMENDRAG

Dette kapitlet er ikke endret etter kommunestyrets vedtak.

Kommunens primære oppdrag er å gi dagens og framtidige innbyggere tjenester med god kvalitet gjennom god ressursutnyttelse, og å legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft.

Hovedmålsettingen for Tvedestrand kommune er gitt i Handlingsplanen for 2018-2021 og er:

- Attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion
- Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser
- En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet
- Bedrede levekår

Handlingsplanens hovedstrategi (rådmannens forslag etter høring) for å nå målene, manifestert gjennom budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021 er:

- Tilpasse driftsnivået til det ordinære inntektsnivået *uten* bruk av eiendomsskatt. Dette betyr omprioriteringer, mer kostnadseffektiv struktur og vesentlig gevinstrealisering gjennom digitalisering og enda bedre arbeidsflytorganisering. Større og mer systematisk bruk av frivillighet som strategi i fremtidige tjenesteløsninger vil også være et viktig fokusområde.
- Gjennomføre et svært høyt og ekspansivt investeringsnivå for å legge til rette for vekst og utvikling; «Utviklingsalternativet».
- Opprettholde eiendomsskatten med en økning fra 2 o/oo i 2017 til 4,5 o/oo innen 2021, samt å innføre et delvis fritak på 10 % for fritidseiendommer fra 2019.
- Bygge opp en økonomisk buffer samt et utviklings- og rentebufferfond for å gi kommunen nødvendig økonomisk handlingsrom. Dette betyr avsetninger på i underkant av 1,5 % av netto driftsinntekter i planperioden.
- Kommunen skal ikke inn på Robek-lista igjen.

Kommunens økonomiske situasjon p.t. fører til at tjenesteproduksjonen må effektiviseres ytterligere, dette betyr at det må gjøres endringer som kan oppleves som negative både for brukere og ansatte. Samtidig må utgiftene på noen lovpålagte tjenesteområder økes, økningene er større enn effektiviseringene i begynnelsen av økonomiplanperioden og motsatt i slutten av perioden. Det legges opp til en økning i driftstiltakene med 6,8 mill. kroner i 2018 og en reduksjon i driftstiltakene i 2021 på 8,9 mill. kroner. Antall årsverk økes med netto om lag 4 årsverk i planperioden, gjennom en reduksjon på 17 og en økning på 21 årsverk. Inntil 9 årsverk skal reduseres gradvis gjennom planperioden ved en kombinasjon av gevinstrealisering ved digitalisering/bedre arbeidsflytorganisering og strukturelle endringer. Under strukturelle endringer kan det etter rådmannens vurdering være aktuelt å se nærmere på skolestrukturen med tanke på færre grendeskoler. Det vil også være aktuelt å se på den politiske organiseringen i 2019 med tanke på en mer kostnadseffektiv struktur. De store effektiviseringstiltakene kommer i slutten av planperioden; 2020-2021.

Statsbudsjettet indikerer at det er muligheter for å effektivisere kommunal sektor på opptil 0,5 %. Det legges inn forslag om effektivisering av enhetene på 800 000 kroner hvert år økonomiplanperioden. Dette utgjør 0,25 % av netto driftsrammer for enhetene korrigeret for vann- og avløp.

I forhold til gjeldende økonomiplan er det gjort noen mindre tidsforskyvinger for noen få investeringer, dette er i hovedsak praktisk betinget, men letter også på det økonomiske trykket i 2018-2019. Dette er nødvendig for å få til et balansert og mest mulig realistisk gjennomføringsløp for de aktuelle effektiviseringstiltakene. Det betyr m.a. at ferdigstilling av ny barneskole for sentrum er utsatt med 1 år til 1.8.2021, samtidig som ny barnehage for sentrum blir ferdigstilt. Kommunale investeringsmidler til «Aktiv rast» er tatt bort. Det betyr at eventuell gjennomføring av prosjektet må skje uten at kommunen deltar med investeringsmidler, kun egeninnsats ved bruk av eksisterende plan- og utviklingsressurser.

Kommunen vil få en kraftig økning i kapital- og driftsutgiftene i slutten av økonomiplanperioden som følge av «Utviklingsalternativet». I 2022 vil kapitalutgiftene øke med ytterligere inntil 2 mill. kroner som

følge av låneopptaket i 2021. Etter rådmannens vurdering vil det *ikke* være økonomisk rom for å øke kommunens lånegjeld etter 2021. Fra 2022 må investeringsnivået ligge lavere enn det kommunen samlet betaler i avdrag og får inn som følge av eventuelt salg av eiendom (hovedsakelig næringsstomter).

Som følge av det svært høye investerings- og lånenivået i økonomiplanperioden vil kommunen være sterkt eksponert for renteøkninger ut over det som er lagt til grunn i økonomiplanen.

Strategien som er lagt til grunn binder kommunens handlingsfrihet i lang tid og begrenser kommunens mulighet for å gjøre vesentlige andre og nye prioriteringer framover. Strategien fordrer også evne og vilje til å avsette midler til reserver og til ikke å bruke reservene i utrengsmål.

Budsjettoplegget innehar en rekke risikoelementer knyttet f.eks. til skatteinngang, renteutvikling, pensjonskostnader, ressurskrevende brukere, sosialhjelpsutbetalinger og uforutsette hendelser av ulike slag.

Totaliteten i de kommunale avgiftene i perioden er beregnet til å bli tilnærmet uendret, kun mindre oppjusteringer fra 2019 på gjennomsnittlig ca. 2,2 % pr. år. Økningen av eiendomsskatten fra 2018 til 2021 vil gi innbyggerne reelt sett økte samlede utgifter. Det legges opp til en eiendomsskatt på 3 o/oo i 2018, 4 o/oo i 2019 og 2020 og 4,5 o/oo i 2021. Økning på 0,5 o/oo i 2021 begrunnes med innføring av et delvis fritak på 10 % i utskrevet eiendomsskatt for fritidseiendommer fra 2019. Ellers foreslås det at boliger som er bygd de 2 siste årene får generelt fritak for eiendomsskatt fra 2018. Dette siste tiltaket finansieres gjennom tilsvarende forventet økning i formuesverdien på boliger (skatteetatens justeringer).

3. HOVEDSTRATEGI

Dette kapitlet er ikke endret etter kommunestyrets vedtak.

3.1 Målsetting og forutsetninger

Kommunens primære oppdrag er å gi dagens og framtidige innbyggere tjenester med god kvalitet gjennom god ressursutnyttelse, og å legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft.

Hovedstrategien som er lagt til grunn i Handlingsplanen for 2018-2021 (rådmannens forslag etter høring) har som hensikt å nå hovedmålsettingen for kommunen, som er:

- Attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion
- Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser
- En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet
- Bedrede levekår

Kommunens økonomiske situasjon p.t. fører til at tjenesteproduksjonen må effektiviseres ytterligere. Samtidig må utgiftene på noen lovpålagte tjenesteområder økes. Det legges opp til en økning i driftstiltakene med 6,8 mill. kroner i 2018 og en reduksjon i driftstiltakene i 2021 på 8,9 mill. kroner.

Antall årsverk økes med netto om lag 4 årsverk i planperioden, gjennom en reduksjon på 17 og en økning på 21 årsverk. Inntil 9 årsverk skal reduseres gradvis gjennom planperioden ved en kombinasjon av gevinstrealisering ved digitalisering/bedre arbeidsflytorganisering og strukturelle endringer. Under strukturelle endringer kan det etter rådmannens vurdering være aktuelt å se nærmere på skolestrukturen med tanke på færre grendeskoler. Det vil også være aktuelt å se på den politiske strukturen i 2019 med tanke på en mer kostnadseffektiv struktur. De store effektiviseringstiltakene kommer i slutten av planperioden; 2020-2021.

Etter rådmannens vurdering vil gjennomføring av «Utviklingsalternativet» samtidig som kommunen må bygge opp økonomiske reserver og renteøkningbuffer, kreve at kommunen klarer å effektivisere den kommunale tjenesteproduksjon de neste 4 årene.

Rådmannen legger opp til å starte denne store omstillingsprosessen i 2018 og videreføre den 2019-2021.

Gjennomføring av «Utviklingsalternativet», selv med eiendomsskatt, krever betydelig tilbakeholdenhet og kontroll med kommunens driftsutgifter. Gjennom budsjettprosessen høsten 2017 har det kommet frem behov for økte driftstiltak langt over det som er økonomiske forsvarlig og mulig å legge inn. Det er derfor gjennomført en krevende administrativ prosess for å redusere behovet for flere driftstiltak enn det som nå er lagt inn rådmannens forslag. Etter at alle enhetenes budsjettinnspill var lagt inn viste totaloversikten et underskudd på mellom 15-35 mill. kroner i planperioden.

Kommunen står overfor svært store investeringer de neste fire årene, noe som har krevd innføring av eiendomsskatt fra 2017 på 2 o/oo, som i rådmannens forslag er foreslått økt til 4,5 o/oo i 2021.

Kommunen kom på Robek-lista i 2016 som følge av ikke inndecking i 2015 av underskuddet fra 2013/2014 på om lag 2,2 mill. kroner. Dette ble dekt inn i 2016, og kommunen kom ut av Robek-lista våren 2017. Underskuddet fra 2015 på 2,7 mill. kroner er satt opp til inndecking i 2017. Dersom kommunen ikke skulle klare å dekke inn dette underskuddet i 2017-regnskapet vil kommunen igjen komme på Robek-lista våren 2018.

Fra 2017 er det lagt inn avsetninger som vil gi kommunen en mer sunn kommunal økonomi, og som bygger opp fremtidig økonomisk buffer. Dette er videreført i økonomiplanen for perioden 2018-2021. I 2020 og 2021 er avsetningene nedadgående, og gir grunnlag for å vurdere ytterligere tiltak utover det som ligger i økonomiplanen.

Kommunen vil kunne få økte kapital- og driftsutgifter fra 2022 på opp mot 5,5 mill. kroner, som det ikke er tatt tilstrekkelig høyde for i det økonomiske opplegget for 2021. Dette omfatter følgende områder:

- Økte kapitalutgifter som følge av låneopptak i 2021 med om lag 2 mill. kroner

- Økte driftsutgifter til drift av nye boliger for utviklingshemmede fra høsten 2021 med om lag 3,5 mill. kroner. Om lag 2,2 mill. kroner er lagt inn fra høsten 2021.

Som følge av det høye investerings- og lånenivået i økonomiplanperioden vil kommunen være sterkt eksponert for renteøkninger i fremtiden ut over det som er lagt til grunn i økonomiplanen. Etter rådmannens vurdering vil det ikke være ansvarlig å øke kommunens lånegjeld fra 2022. Investeringer fra 2022 bør ligge under det nivå kommunen da betaler i avdrag og eventuelt får inn i salgsinntekter ved salg av kommunale næringsstomter og annen kommunale eiendom. Det er i økonomiplanen lagt inn et salg av kommunale næringsstomter med 20 mill. kroner i perioden 2019-2021, og ytterligere salg av kommunal eiendom i sentrum i 2021 på 10 mill. kroner (skoleområdet m.m.). Det er også forventet å få utbetalt om lag 15 mill. kroner av forventet 28 mill. kroner av spillemidler til utbyggingen av idrettsanleggene ved ny videregående skole ved Mjåvann i Tvedestrand i 2020-2021. Det er stor usikkerhet knyttet til størrelsene og tidspunkt for utbetaling av alle disse investeringsinntektene.

Etter rådmannens vurdering vil det være behov for å justere finansreglementet snarest med tanke på å få muligheten til lengre bindingstid på fastrentelån enn 5 år, f.eks. opptil 10 år, samt å gi anledning til større grad av fastrentebinding enn dagens nivå på 70 %. Økt rentenivå kan også medføre at det må tas en revurdering av det foreslåtte investeringsnivået som ligger i økonomiplanen, og/eller ytterligere økning av eiendomsskatten. Det er lagt til grunn en rentebane for p.t. rente på 1,75 % i 2018, 2,00 % i 2019, 2,25 % i 2020 og 2,5 % i 2021. En økning på f.eks. 1 % utover dette kan medføre en økt netto renteutgift på omlag 5 mill. kroner pr. år.

3.2 Strategi

I tråd med handlingsplanen for 2018-2021 (rådmannens forslag etter høring) er det lagt til grunn følgende hovedstrategi for budsjett 2017 og økonomiplan 2018-2021:

- Tilpasse driftsnivået til det ordinære inntektsnivået *uten* eiendomsskatt.
- Gjennomføre et svært høyt og ekspansivt investeringsnivå på brutto omlag 600 mill. kroner i perioden 2018-2021 innenfor prioriterte områder hvor økte kapitalutgifter og eventuelle økte driftsutgifter finansieres med eiendomsskatt.
- Eiendomsskatt på 3 o/oo i 2019, 4 o/oo i 2019 og 2020 og 4,5 o/oo i 2021. Dette gir en eiendomsskatt på om lag 18 mill. kroner i 2018, 24 mill. kroner pr. år i 2019 og 2020, og 27 mill. kroner i 2021. Det er lagt inn et delvis fritak på 10 % av skattebeløpet for fritidseiendommer fra 2019. Nye boliger som er bygd de 2 siste årene får fritak for eiendomsskatt fra 2018.
- Bygge opp en økonomisk buffer på 4 mill. kroner pr. år, samt et utviklings- og rentebufferfond over tid, slik at samlet avsetning i perioden 2018-2021 gir kommunen nødvendig økonomisk handlingsrom. Samlet avsetning i planperioden er på 29,3 mill. kroner. Denne fondsavsetning finansieres hovedsakelig fra eiendomsskatt, men også gjennom effektiviseringstiltak i slutten av planperioden.
- Kommunen skal ikke inn på Robek-lista igjen.
- Salgsinntekter av salg av næringsstomter og annen kommunal eiendom skal brukes til å redusere kommunens låneopptak i planperioden.
- Bevisst satsing på digitalisering, både samfunnsmessig og organisatorisk, med forventninger om gevinstrealisering.
- Større og mer systematisk fokus på frivillighet som strategi i fremtidige tjenesteløsninger.

Det er i budsjettet og økonomiplanen lagt til grunn følgende fire *grep*:

- Investere stort for å gripe handlingsrommet som nå oppstår for å sikre vekst og utvikling.
- Tilpasse driftsnivået for sikre effektiv tjenesteproduksjon gjennom gevinstrealisering og strukturelle endringer m.m.
- Bygge opp en økonomisk buffer og utviklings- og rentebufferfond for å sikre stabil utvikling og fremgang.
- Videreutvikle eiendomsskatten for å sikre forsvarlig økonomisk handlingsrom.

Skal kommunen klare å innfri hovedstrategien fordrer dette en tydelig og felles forståelse for hva dette innebærer. Det betyr at en både politisk og administrativt må holde en klar linje og være innforstått med at strategien binder kommunens handlingsfrihet i lang tid. En har på sett og vis "bundet seg til masten", og har begrenset egen mulighet for å gjøre vesentlig med andre og nye prioriteringer framover. Strategien fordrer også evne og vilje til å avsette midler til reserver, og ikke minst til å ha "is i magen" til ikke å bruke reservene selv om det er mange gode formål som en gjerne vil tilgodese.

3.3 Satsingsområder

På *investeringssiden* er det lagt til grunn følgende satsingsområder i tråd med handlingsplanen (rådmannens forslag etter høring) for 2018-2021:

- Bygging av nytt idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og infrastruktur i forbindelse med at fylkeskommunen bygger ny videregående skole ved Mjåvann (forventninger fra fylkeskommunen om at kommunen bygger og leier ut til fylkeskommunen). Ferdigstillelse 01.08.2020.
- Bygging av ny og fremtidsrettet barneskole i sentrum med infrastruktur. Ferdigstillelse 01.08.2021 (utsatt 1 år i forhold til tidligere planer og utkast til Handlingsplan).
- Bygging av ny og fremtidsrettet barnehage i sentrum som erstatning for 2-3 uegnede barnehagebygg i sentrum, samt for utvidet volum. Ferdigstillelse 01.08.2021.
- Nærings- og utviklingsprosjekter som følge av bygging av ny E 18 Tvedestrand – Arendal. Utbygging av attraktive næringsområder, boligområder og infrastruktur.
- Oppfølging av Byløftsprosjekter som Hovedgata/Hulgata og Møllerbekken. Utvikling av rådhuset og havneområdet vurderes etter 2020.
- Bygging av inntil 8 boliger for utviklingshemmende samlokalisert i sentrum. Ferdigstillelse 01.09.2021 (justert med 1 år p.g.a. behovet for en best mulig planprosess med pårørende og brukere).
- Brannsikring utvendig av Dypvåg og Holt kirker i 2019 og 2020, samt brannsikring innvendig Holt kirke i 2018.
- Kjøp av bygning og tomt for gamle videregående skole ved Lyngmyr i 2020.

I 2018 og 2019 legges det opp til å planlegge og å prosjektere de store investeringene. Fremdriftsplanen legger opp til at det store investeringsnivået starter i 2020 og avsluttes i 2021. For idrettsanlegget med ny videregående skole ved Mjåvann vil investeringsprosjektet bli gjennomført i 2018 og 2019 med ferdigstillelse sommeren 2020.

Samlet brutto *investeringsnivå* (inkl. egenkapitalinnskudd til KLP og underdekning formidlingsutlån) for hele økonomiplanperioden, ligger på om lag 614,9 mill. kroner fordelt slik:

- Investeringer i bygg og anlegg finansiert med eiendomsskatt: 542,8 mill. kroner
- Investeringer i vann- og avløpsanlegg finansiert med ordinære avgifter: 62,3 mill. kroner
- KLP egenkapitalinnskudd og underdekning formidlingsutlån: 9,8 mill. kroner

Samlet låneopptak til investeringer i perioden ligger på om lag 458,6 mill. kroner, hvorav kr. 62,3 mill. kroner gjelder vann- og avløpsinvesteringer. Etter momsrefusjon og eksternt tilskudd er det om lag 396,3 mill. kroner i låneopptak som blir finansiert av eiendomsskatt for å dekke rente- og avdragsutgifter.

På *driftssiden* er det lagt til grunn følgende i tråd med handlingsplanen for 2018-2021:

- Tilpasse driftsnivået stort sett til det ordinære inntektsnivået *uten* bruk av eiendomsskatt.
- Avsette en økonomisk buffer på 4 mill. kroner hvert år i perioden, og å bygge opp et utviklings- og rentebufferfond på om lag 13,3 mill. kroner. Totalt blir det avsatt 29,3 mill. kroner i planperioden.

Rådmannens ledergruppe har arbeidet med driftsbudsjettet ut fra disse forutsetningene.

Driftstiltakene som foreslåes i planperioden fordeler seg slik netto pr. år vurdert opp mot 2017 budsjettet:

- 2018 en økning på 6,8 mill. kroner
- 2019 kun en økning på 0,2 mill. kroner
- 2020 en reduksjon på 3,4 mill. kroner
- 2021 en total reduksjon på 8,9 mill. kroner.

Det er knyttet stor usikkerhet til flere av de foreslåtte tiltakene.

Brutto er det lagt inn tiltak som reduserer utgifter og øker inntekter på om lag 6,0 mill. kroner i 2018 som øker til om lag 31,5 mill. kroner i 2021.

Økte behov for tjenester innenfor flere av sektorene medfører økte utgifter og reduserte inntekter på brutto om lag 12,9 mill. i 2018 som øker til om lag 22,6 mill. i 2021.

Dette viser at det er gjort store endringer i driftsopplegget og omprioriteringer i planperioden. Driftsutgiftene og leieinntektene vedrørende idrettsanlegget ved ny videregående skole ved Mjåvann er lagt inn i tråd med inngått avtale med fylkeskommunen.

Samlet er det foreslått driftstiltak som øker årsverkene med netto om lag 4 i planperioden, fordelt med en reduksjon på 17 årsverk og en økning på 21 årsverk. Dette fordeler seg slik på de ulike enhetene:

Økninger:

- Oppfølgingsenheten 13,6 årsverk (ressurskrevende tjenester fra 2018 med 4,3 årsverk, psykiatri og rus med 0,5 årsverk fra 2018, administrasjon og ledelse med 0,8 årsverk fra 2018 og tjenester for utviklingshemmede med 8 årsverk fra høsten 2021).
- Plan, miljø og eiendom med 4,0 årsverk (drift av idrettsanlegg ny videre gående skole ved Mjåvann fra høsten 2020; vaktmestere 1,5 årsverk og renholdere 2,5 årsverk).
- Omsorg og rehabilitering med 0,8 årsverk fra 2018 (sykehjem 0,6 årsverk og fysioterapi 0,2 årsverk)
- Teknisk drift 1,3 årsverk fra 2018 (vann og avløp 1,0 årsverk og omorganisering av vedlikeholdstjenesten for alle kommunens biler med 0,3 årsverk. Det siste vil frigjøre mer ressurser til gjennomføring av velferdsteknologi).
- Kulturrådgiver med 0,2 årsverk fra 2019 til 0,7 årsverk i henhold til vedtatt kulturplan.
- Familiehuset med 0,15 årsverk fra 2018 (helsesøster 0,1 årsverk og legesekretær 0,05 årsverk). I tillegg kan det komme 1,0 årsverk som turnuslege (ikke tatt med totaloversikten).
- Psykolog med 1,0 årsverk fra 2020.

Reduksjoner:

- Rådmannens stab og administrativ støtte med 1,4 årsverk (vakant rådgiver 1,0 årsverk fra 2018 og interkommunalt skattekontor 0,4 årsverk fra 2019).
- Skole med 2,7 årsverk fra 2018-2019 (hovedsakelig ressurser til spesialundervisning for særlig ressurskrevende elever).
- Barnehage med 1,5 årsverk fra 2018 (en halv mindre barnehageavdeling).
- Oppfølgingsenheten 0,8 årsverk i 2018 (avlastningstjenesten).
- Familiehuset med 0,3 årsverk fra 2018 (vakant 0,3 årsverk koordinerende funksjon)
- NAV med 1,0 årsverk fra 2020 (flyktningstjenesten).
- Generell reduksjon på totalt 9 årsverk innen 2021 gjennom gevinstrealisering ved digitalisering, bedre arbeidsflytorganisering, omorganisering, naturlig avgang og eventuelt endring i skolestrukturen med tanke på en reduksjon på minst 1 grendeskole.

Utvikling og gjennomføring av en digitaliseringsstrategi vil utfordre hvorledes kommunen organiseres og drives i fremtiden. Her ligger flere muligheter til å få bedre tjenester til innbyggerne med samme eller lavere kostnader gjennom gevinstrealisering. Samtidig vil det være naturlig å se på hele organisering av arbeidsflyten i kommunen. Dette vil stille store krav til evne og vilje til omstillinger av kommuneorganisasjonen, og måten å arbeide på for ansatte og ledelsen. Rådmannen legger opp at dette blir et omstillingsprosjekt som starter opp i 2018 og holder på hele planperioden. Rådmannen vurderer det som også aktuelt å se på skolestrukturen med tanke på en mer kostnadseffektiv struktur. Det samme gjelder den politiske strukturen og organiseringen fra 2019.

Dersom kommunen ikke gjennomfører disse tiltakene vil løsningen på budsjettsituasjonen være å øke eiendomsskatten ytterligere ut over 4,5 o/oo. Det vurderer rådmannen som et likte aktuelt tiltak vurdert opp mot de klare politiske føringene, og hvor mye som skal belastes hus- og hytteeiere i kommunen.

Innenfor selvkostområdene vann, avløp og feiing har strategien vært samlet ikke å øke avgiftsnivået reelt i perioden. Dette er også resultatet av budsjettarbeidet, samlet avgiftsnivå for vann, avløp og feiing er holdt på 10.500 kroner inkl. moms i 2018 (samme nominelle kronenivå som tidligere år). I perioden 2019 til 2021 legges det kun opp til en nominell økning på om lag gjennomsnittlig 2,2 % pr. år (prisjustering). Avgiftene øker med totalt 719,- inkl. moms i perioden 2019-2021. Vannavgiften øker fra kr. 2.870 til kr. 4.300,- ekskl. moms i perioden 2019-2021. Kloakkavgiften settes ned fra kr. 5.280,- til kr. 4.400,- ekskl. moms i perioden 2019-2021. Feieravgiften settes opp fra 250,- til kr. 275 ekskl. moms i 2021. Renovasjonsavgiften i 2018 økes med kr. 100,- ekskl. moms. Slamavgiften holdes på samme kronenivå i 2018.

Foreldrebetalingen i barnehagen økes i tråd med foreslått statlig maksimalsats (normalsats), jfr. Statsbudsjettet for 2018. SFO-satsene økes ikke. Parkeringsavgiften om sommeren foreslås satt opp fra kr. 20,- til kr. 25,- pr. time uten 1 times gratisparkering. Ellers legges det opp til flere av de avgiftsfrie parkeringsplasser må betale en månedsbetaling for bruken av parkeringsplassene fra 1.9.2018. Egen sak på dette, samt hvorledes ladestasjoner for el-biler skal utbygges og betales for, vil bli lagt frem for kommunestyret i løpet av våren 2018. Ellers er det kun mindre justeringer på betalings-satsene innenfor omsorgssektoren. Justering av byggesaksgebyrene legges fram for som egen sak.

3.4 Risikoelementer

Ethvert budsjettoplegg er basert på mange forutsetninger og elementer som er mer eller mindre sikre da de omhandler en framtid som grunnleggende er usikker og delvis ukjent. Nedenfor er det listet opp noen risikoelement for budsjett og økonomiplan som det er viktig å være klar over. Listen er ikke uttømmende:

- *Skatteinngang og rammeoverføringer:* Selv om rådmannen har basert seg på statlige anslag og beregninger fra den såkalte «KS-modellen» og «grønt hefte», er dette ikke sikker viten. Forutsetninger, f.eks. knyttet til demografi og skattevekst, kan endre seg. At dette stadig kan bli endret, viser mange års erfaringer. Befolkningsutviklingen og – sammensetningen, samt selve skatteveksten på landsbasis påvirker resultatet.
- *Renteutvikling:* Rentenivået er fremdeles historisk lavt, og på helt kort sikt er det lite som tilsier sterk økning. Stiger rentenivået utover i økonomiplanperioden mer enn det rådmannen har forutsatt, gir dette raskt utfordringer for driften. Den store lånegjelden som kommunen vil få i løpet av økonomiplanperioden gjør oss ekstra eksponert for endringer i rentenivået, se også kommentarer under pkt.3.1 foran.
- *Pensjonskostnader:* Det hefter alltid usikkerhet knyttet til prognosene for de årlige pensjonskostnadene og endelig bilde for 2018 er f.eks. ikke avklart før tidlig i 2019.

- *Lønnsavsetningsposten for 2018:* Størrelsen på lønnsavsetningsposten for 2018 er satt til 4,1 mill. kroner. Dette bygger på en årslønnsvekst på 3,0 % (KS-området). I statsbudsjettet for 2018 har regjeringen lagt til grunn i deflatoren en årslønnsvekst på samme prosentsats. Rådmannen har redusert dette anslaget med 0,1 % til 2,9 % ved å forvente en lavere lønnsglidning lokalt enn 0,2 %. Det krever bevisst og forsiktig lokal arbeidsgiverpolitikk på dette området.
- *Budsjettoppfølgning:* Klarer ikke kommunen å iverksette tiltak hvis budsjettets forutsetninger endres i året, vil dette fort gi økte økonomiske problemer
- *Presset kommunal drift:* Når økonomien er vanskelig blir inntektsforutsetningene ofte strukket lenger enn ønskelig i en situasjon, og forutsetninger knyttet til utgiftene kan være for optimistiske eller marginale
- *Omstillingstiltak:* Budsjettets forslag til omstillingstiltak skal faktisk gjennomføres, og det er ulik grad av usikkerhet knyttet til hvor raskt tiltak kan gjennomføres og om en klarer å få full effekt av alle tiltakene.
- *Utvikling i antall ressurskrevende brukere, barnevernstiltak, barnehagebehovet og spesialundervisningsbehovet:* Det er i perioden ikke satt av midler til nettoøkning i antall ressurskrevende brukere utover det som nå er kjent/avklart og lagt inn i 2018-opplegget. Kommunen har fått indikasjoner på mulig tilbakeføring av svært ressurskrevende brukere i løpet av de kommende årene, uten at det nå er mulig å si noe nærmere om, når og omfang. Det er ikke lagt inn ressurser til dette i planperioden. Kommunen har også en uavklart tvistesak (kommunen vs. Bufetat) som i verste fall kan gi en merkostnad opp mot 2 mill. kroner. For barnehagen er det tatt utgangspunkt i det som er kjent p.t. Tilsvarende gjelder spesialundervisningsbehovet i grunnskolen. Her er det lagt inn tiltak med tanke på å redusere dette behovet.
- *Sosialhjelpsutbetalinger:* Sosialhjelpsutbetalingene har gjennom flere år hatt en nedgang, men denne trenden ble brutt i 2016. Dette først og fremst pga. en relativt høy arbeidsledighet. Det er usikkert hvordan utviklingen her vil bli, og selv om budsjett 2018 har en økning på dette området er økningen lavere enn prognosene for samlede utbetalinger i 2017.
- *Eksterne tilsyn og pålegg:* Kommunen har hvert år flere tilsyn knyttet til ulike deler av tjenestetilbudene og til kommunens bygg og anlegg. I den grad tilsyn fører til avvik og pålegg kan dette også gi økte drifts- og/eller investeringsutgifter.
- *Uforutsette hendelser mv:* Budsjettet har ikke reserver til å takle uforutsette hendelser som større ulykker, ekstra store snøfall eller andre klimatiske utfordringer som en dessverre må regne med å oppleve med ujevne mellomrom.

3.5 Utvikling fra budsjett 2017 til budsjett 2018

I tabellen som følger har en vist den nominelle (kronemessige) utviklingen fra budsjett 2017 til budsjett 2018. Tabellen viser endringer fra det ene budsjettåret (2017) til det neste (2018).

Tekst	Endring i nominelle kr.
Frie inntekter (skatt og rammeoverføringer) - Økning inntekt	10 900 000
Eiendomsskatt - Økning inntekt opp fra 2 til 3 o/oo	6 400 000
Andre generelle statstilskudd ekskl. flyktninger - Reduksjon inntekt	-29 000
Andre generelle statstilskudd bosetning av flyktninger og asylmottak - Reduksjon inntekt	-2 070 000
Utbytte Agder Energi AS - Uendret inntekt	0
Renter og avdrag (netto finansutgifter) ekskl. nye investeringer fra 2018 - Økning nettoutgift	-3 841 000
Dekning av underskudd - Reduksjon utgift	4 851 000
Netto bundne avsetninger - Reduksjon netto bruk	-938 000
Sum disponibelt til enhetene i 2018 (tjenesteproduksjonen)	15 273 000
<i>Disponert slik:</i>	
Lønnsoppgjør i 2018 inkl. sosiale utgifter - Økning utgift med lønnsvekst på 2,9 %	-4 100 000
Videreføring av vedtatt tjenestenivået fra 2017 - Reduksjon (inkl. prisjusteringer og pensjon)	2 930 000
Sum disponibelt til nye tiltak i 2018 - Reduksjon	14 103 000
Renter og avdrag (netto finansutgifter) nye investeringer - Økning utgift	-1 231 000
Netto frie avsetninger - Økning i netto avsetning	-6 036 000
Sum tiltak som øker enhetenes samlede rammer (netto driftsutgifter) m.m.	6 836 000
<i>Fordelt slik:</i>	
Utgiftsreduksjoner og inntektsøkninger i enhetenes samlede rammer inkl. tiltakspakke	-6 057 000
Utgiftsøkninger og inntektsreduksjoner i enhetenes samlede rammer inkl. tiltakspakke	12 893 000
Sum netto endringer i enhetenes samlede rammer (økning)	6 836 000
Sum balanse	0

Oversikten viser at kommunen får nominelt om lag 10,9 mill. kroner mer i frie inntekter (skatt- og rammeoverføringer) i 2018 enn i 2017 (opprinnelig budsjett).

Når det korrigeres for ulike endringer i eiendomsskatt, generelle statstilskudd, oppgaveendringer, finans, netto bundne avsetninger og inndekning av tidligere års underskudd, viser oversikten at kommunen har omlag 15,3 mill. kroner igjen av den samlede nominelle økningen.

Oversikten viser at kommunen har en pluss med om lag 14,1 mill. kroner når det tas hensyn til utgiftene med en videreføring av driftsopplegget i 2017 inn i 2018 inkl. lønnsoppgjør, prisjusteringer og pensjonsutgifter.

Når det tas hensyn til økte renter og avdrag på nye lån og økte frie avsetning (økonomisk buffer) fremkommer det disponibelt om lag 6,8 mill. kroner, som brukes til netto økning av enhetenes rammer. Enhetenes rammer reduseres først med om lag 6,0 mill. for deretter å øke med om lag 12,9 mill. kroner, d.v.s. netto økning på 6,8 mill. kroner.

3.6 Bruk av eiendomsskatt

Eiendomsskatten brukes slik i perioden 2016-2021:

Tekst	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Eiendomsskatt (justert beløp i 2017) brukt slik;	-	-12 000	-18 000	-24 000	-24 000	-27 000
Delvis fritak på 10 % for fritidseiendommer	-	-	-	1 100	1 100	1 245
Utgifter til taksering (justert beløp i 2017)	600	1 143	-	-	-	-
Eiendomsskattekontor	-	510	510	510	510	510
Renter og avdrag investeringer fra 2016	256	1 488	3 775	10 246	16 911	23 694
Driftsutgifter som følge av investeringer	700	700	550	100	3 050	6 460
Driftsinntekter som følge av investeringer	-	-	-	-	-2 450	-6 096
Avsetning økonomisk buffer	-	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Avsetning utviklingsfond	-	-	6 036	6 504	772	-
Dekning underskudd (justert beløp i 2017)	-	2 678	-	-	-	-
Ordinær drift	-1 556	1 481	3 129	1 540	107	-2 813
Sum bruk	-	-	-	-	-	-
Minimumsavdrag, økning eksisterende lån	-	-	3 720	3 720	3 720	3 720
Ordinær drift, justert	-1 556	1 481	-591	-2 180	-3 613	-6 533
Sum brukt til ordinær drift i 2016-2021 til "Utviklingsalternativet" ekskl. økning minimumsavdrag						1 888
Sum dekt over ordinær drift i 2016-2021 til "Utviklingsalternativet" inkl. økning minimumsavdrag						-12 992

Tabellen ovenfor viser hvordan eiendomsskatten er tenkt brukt i perioden 2016- 2021. En ser at det kun er ca. 1,9 mill. kroner som benyttes til ordinær drift av eiendomsskatten for årene 2016- 2021.

Når en tar hensyn til at en har hatt økning i minimumsavdrag på 3,7 mill. kroner, vil en komme ut med å bruke om lag 13 mill. kroner utover det som kommer inn av eiendomsskatt.

4. STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART

Dette kapitlet er ikke endret etter kommunestyrets vedtak.

Styringssystemet i Tvedestrand kommune er basert på balansert målstyring. Fra 2015 er det lagt til grunn følgende tre fokusområder for alle enhetene:

- Brukere
- Medarbeidere
- Økonomi

Kommunens styringssystem bygger på en årshjulstenkning, hvor plan- og styringsprosessen gjennomgår ulike faser i løpet av året. Ledelse, forbedringer, bruker- og medarbeidermedvirkning er sentrale elementer i dette. Målstyringen skal legges opp slik at det søkes balanse mellom økonomiske mål, brukermål og medarbeidermål, som samlet sett gir best mulige tjenester til innbyggerne og effektiv ressursutnyttelse. Det er også satt opp normalt tre fokusområder (forbedringsområder) for hver enhet i 2018, som tidligere år.

4.1 Målekart for kommunen

Balansert målstyring forutsetter ofte at det utarbeides et målekart for organisasjonen. I 2012 og 2013 ble det kun utarbeidet et felles målekart for hele kommunen. Fra 2014 er dette videreutviklet ved at det ble utarbeidet et målekart for hver enhet i tillegg til et målekart for hele kommunen. Fokusområdet samfunn ble tatt ut av målekartet fra 2014, da dette punktet i stor grad dekkes innenfor fokusområdet bruker. Dette ble gjort for å få færre og mer målbare mål.

I tillegg er det under omtalen av hver enhet fra 2014 også tatt med et nytt punkt som viser det budsjetterte aktivitetsnivået på de ulike tjenestene i form av noen nøkkeltall.

Målekart for Tvedestrand kommune 2018:

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet i hver enhet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelser i hver enhet	Medarbeiderundersøkelse 2.hvert år, neste i 2018 Sykefraværstatistikk	Regnskap
Resultat (ambisjonsnivå)	Fastsettes i hver enhet	Medarbeidertilfredshet på 4,2 (1 – 5, hvor 5 er best) Svarprosent: 66 % Sykefravær totalt på 7,0 %, hvorav korttid på 1,8 %.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme, sum for alle enhetene.

Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse, KS-modellen 10-faktor, i 2016. Resultat samlet på de 10 områdene var en medarbeidertilfredshet på 4,2 i en skala fra 1-5, hvor 5 er best. Samlet for de andre kommunene som bruker denne modellen var resultatet 4,2. Det er lagt opp til at medarbeiderundersøkelsen gjennomføres 2. hvert år. Neste blir i 2018. Svarprosenten var 66 % i 2016. Det er en målsetning i 2018 å få tilsvarende svarprosent.

Ambisjonsnivået for samlet sykefravær for hele kommunen er uendret på 7,0 % i 2018. Samlet sykefravær i 2016 var på 7,2 % og korttidsfraværet på 1,9 %. Pr. 2. kvartal 2017 ligger samlet sykefravær på 7,5 % og korttidsfraværet på 2,1 %.

4.2 Organisering av arbeidet med økonomiplan og budsjett

Prosessen for utarbeidelse av økonomiplan og budsjett har de siste årene vært lagt opp med den klare målsettingen om å få en størst mulig forankring både politisk og i rådmannens ledergruppe. Fra rådmannens side har det vært viktig at politikerne skal gi klare føringer på hovedstrategi med

styringssignaler og prioriteringer. Dette skjer gjennom prosessen ved utvikling av Handlingsplanen for 2018-2021.

Hovedtrekkene i prosessen har vært følgende:

- Utvidet formannskap gjennomførte en "workshop" den 29. august 2017, hvor det var sterkt fokus på valg av hovedstrategi med utgangspunkt i rådmannens forslag til handlingsplan for 2018-2021, samt prioriteringer og føringer til rådmannen basert på fakta (KOSTRA-tall og sammenligning med andre kommuner). Både rådmannens ledergruppe, økonomisjef, hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet deltok på samlingen. Rådmannen oppfattet at det var en klar føring på denne samlingen om å videreføre "utviklingsalternativet" som ble vedtatt i sist handlingsplan for 2017-2020 i det videre arbeidet med økonomiplan og budsjett.
- Kommunestyret vedtok den 12. september 2017 å legge rådmannens utkast til handlingsplan for perioden 2018-2021 ut på offentlig høring. Her ligger forslag til hovedmålsetting, hovedstrategi og hovedsatsingsområder i tråd med tidligere vedtatt "utviklingsalternativ" med videreføring av eiendomsskatt.
- Utvidet formannskapet hadde ny «workshop» den 28. september 2017 med tanke på ytterligere å konkretisere driftstiltakene og eventuelle justeringer i investeringsopplegget m.m.
- Rådmannen og hans ledergruppe har deretter arbeidet i felleskap med økonomiplanen og budsjettet med utgangspunkt i de klare politiske styringssignalene og føringene.
- Rådmannens utkast til økonomiplan 2018-2021 og budsjett 2018 offentliggjøres den 14. november 2017 på kommunestyremøtet. Utkast til Handlingsplan for 2018-2021 vil bli offentliggjort og sendt ut i slutten av samme uke.
- Arbeidsmiljøutvalget avgir en uttalelse til rådmannens forslag til økonomiplan og budsjett, samt handlingsplan, den 21. november 2017.
- Formannskapet avgir sitt forslag til økonomiplan og budsjett i møte den 28. november 2017. Samtidig behandler formannskapet handlingsplanen. Administrasjonsutvalget avgir uttalelse til formannskapet samme dagen.
- Formannskapetets forslag til økonomiplan og budsjett legges ut på offentlig høring i 14 dager fra den 28. november 2017.
- Kommunestyret behandler og vedtar økonomiplan 2018-2021 og budsjett 2018 på møte den 12. desember 2017. Samtidig blir også handlingsplan 2018-2021 behandlet og vedtatt.

5. STATSBUDSJETTET

Dette kapitlet er ikke endret etter kommunestyrets vedtak.

5.1 Omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren

For å bidra til et levende lokaldemokrati og styrke det kommunale velferdstilbudet, er Regjeringens økonomiske opplegg for kommunesektoren ment å legge til rette for at kommunene og fylkeskommunene kan tilby flere og bedre tjenester.

Kommunesektorens inntekter fra skatt på inntekt og formue anslås å utgjøre 191,7 mrd. kroner i 2018, en stigning på 2,4 pst. fra 2017. For kommunene utgjør det en økning på 3,365 mrd. kroner til 154,74 mrd. kroner. Merskatteveksten i 2017 har sammenheng med ekstraordinære store uttak av utbytter til personlig skattytere. Oppjusteringen av skatteanslaget vil isolert sett kunne gi økt økonomisk handlingsrom i 2017.

I statsbudsjettet for 2018 legger regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på 3,8 mrd. kroner, herav 3,6 mrd. kroner til kommunene.

Veksten i sektorens samlede inntekter anslås til 4,6 mrd. kroner. I tråd med etablert praksis regnes veksten i inntektene fra anslått nivå på kommunesektorens inntekter i 2017 etter Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2017. Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med kommunesektorens merutgifter til befolkningsutviklingen, samt sektorens anslåtte merutgifter til pensjon. Det anslås at den delen av disse utgiftene som må dekkes av frie inntekter, utgjør om lag 2,6 mrd. kroner.

Regjeringen har gitt «bruksanvisning» for 700 mill. kroner av veksten i de frie inntektene. Disse fordeler seg slik: 300 mill. kroner til opptrappingsplan på rusområdet, 200 mill. kroner til tidlig innsats i barnehage og grunnskole og 200 mill. kroner til forebyggende tiltak for barn, unge og familier. Sistnevnte kan ses i sammenheng med barnevernsreformen.

Regjeringen forsetter arbeidet med å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Målet er en enklere hverdag for folk flest. Digitalisering av offentlige tjenester og arbeidsprosesser skal sørge for at ansatte kan jobbe enklere og mer effektivt, og at innbyggere og næringsliv får gode og enkle tjenester.

Maksimalprisen på barnehageplass er p.t. 2 730 kroner per måned, og totalt 30 030 kroner per år for 2017. Maksimalprisen for 2018 er i Statsbudsjettet foreslått til 2 910 kroner per måned, og totalt 34 920 kroner per år. Det er lagt på 110 kroner utover vanlig prisstigning.

Regjeringen har varslet innføring av lovkrav om psykologkompetanse i kommunene fra 2020. For å bidra til en forsterket rekruttering frem til kravet om psykologkompetanse trer i kraft, foreslås det øremerket tilskudd til psykologstillinger.

Ved beregning av realveksten i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en prisvekst på kommunal tjenesteyting (deflator) på 2,6 pst. fra 2017 til 2018.

Utviklingen i skattegrunnlaget er påvirket av Regjeringens forslag til skatteopplegg for 2018. Som følge av regjeringens forslag om 1 prosentenhets reduksjon i skattesatsene på alminnelig inntekt foreslås skattesatsen på fellesskatt for personlig skattytere redusert fra 9,55 % i 2017 til 8,55 % i 2018. Skattesatsen på alminnelig inntekt reduseres dermed fra 24 % i 2017 til 23 % i 2018. Det foreslås å holde både den kommunale skattøren for personlig skattytere uendret fra 2017 til 2018, på 11,8 %. Skatteinntektene anslås etter dette å utgjøre 40 % av kommunenes samlede inntekter i 2018.

Nedenfor er satt opp oversikt over innlemminger og korreksjoner i rammetilskuddet for kommunene for 2018 (i 1000 2018-kroner):

Innlemmingar og korreksjonar i rammetilskotet for kommunane	2018-priser
Innlemmingar:	
Bustadsosialt kompetansetilskot	15 500
Bustadsosiale tilskot	28 500
Helsenett, ny finansieringsmodell	-32 600
Tilskot til fleire barnehagelærarar, heilårseffekt	247 200
Korreksjonar:	
Auka kommunale barnehageutgifter som følgje av butidskrav for kontantstøtte, heilårseffekt	18 500
Reduserte kommunale barnehageutgifter som følgje av auka kontantstøtte, heilårseffekt	-127 900
Auka inntektsgrense, gratis kjernetid, heilårseffekt	7 900
Tidleg innsats - overgang barnehage - skule	20 000
Auka foreldrebetaling i barnehage med 110 kr/mnd.	-301 500
Vigsler, ansvaret blir overført til kommunane	3 000
Servicehundar	-5 000
Forsøk med statleg finansiering av omsorgstenesten	-7 800
Skjønstilskot, eingongsløyve i 2017 for plassar for einslege mindreårige flyktningar som ikkje blei tatt i bruk	-20 500
Statlege og private skular, auke i elevtal	-137 800
Sum innlemmingar og korreksjonar	-292 500
Prisjustert ramme 2017	131 093 925
Ny ramme for 2018 i 2018-priser	130 801 425

Tabellen er hentet fra Grønt Hefte for 2018, beløp i hele 1000 kroner.

5.2 Endringer i inntektssystemet i 2017

Når staten fastsetter hvor mye hver enkelt kommune skal få i rammeoverføringer, deles først det samlede beløpet med en lik sum pr. innbygger. Deretter gjøres det korrigeringer som følge av forskjeller i forventet utgiftsnivå fra kommune til kommune. Til hjelp i dette er det laget kostnadsnøkler på de ulike tjenesteområder, der en tar utgangspunkt i hvilke forhold som påvirker kostnadene. Ved behandlingen av kommuneproposisjonen for 2017 ga Stortinget sin tilslutning til Regjeringen sitt forslag til nytt inntektssystem for kommunene. De viktigste endringene i inntektssystemet fra og med 2017 var følgende:

- Kostnadsnøklerne er oppdatert for å fange opp endringer i befolknings sammensetning, levekår, reiseavstander og andre strukturelle forhold.
- Fra 2017 vil vektingen mellom de ulike sektorene i kostnadsnøkkelene for kommunene bli oppdatert årlig, med de siste tilgjengelige regnskapstallene.
- Det blir innført et nytt bosettingskriterium basert på reiseavstander (strukturkriteriet) for å differensiere mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper på kommunenivå. Dette innebærer at basistilskuddet, som i hovedsak skal dekke utgifter til administrasjon, blir differensiert avhengig av om kommunen har ufrivillige avstandsulemper eller ikke. Dette bidrar til å gjøre inntektssystemet mer nøytralt med hensyn til kommunestruktur.
- Regionalpolitiske tilskudd skal fortsatt være en viktig del av inntektssystemet. De regionalpolitiske tilskuddene blir knyttet tettere opp til distriktpolitikken ellers, og gjør disse tilskuddene mer nøytrale med hensyn til kommunesammenslutninger. Nord-Norge- og Namdalstilskuddet, distriktstilskudd Sør-Norge og småkommunetilskuddet blir slått sammen til to nye tilskudd: distriktstilskudd Nord-Norge og distriktstilskudd Sør-Norge. Dagens småkommunetilskudd blir videreført som et eget småkommunetillegg innenfor de nye tilskuddene. For å målrette tilskuddene mot kommuner med reelle distriktsutfordringer blir satsene i småkommunetillegget differensiert etter kommunenes verdi på distriktsindeksen.

Satsene for kommuner med distriktstilskudd Sør-Norge ellers blir dreid mer i retning av fordeling per innbygger og mindre per kommune.

- Det blir innført en ny tilskuddsordning som vil omfatte mellomstore kommuner som slår seg sammen, og som dermed utgjør et sterkere tyngdepunkt i sin region.
- I 2016 gis det veksttilskudd til kommuner som har hatt en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på mer enn 1,5 pst. de siste tre årene. Fra 2017 blir grensen redusert til 1,4 pst. Dette innebærer at flere kommuner kommer med i ordningen. Endringene i inntektssystemet for kommunene trer i kraft fra 2017. For en nærmere omtale av endringene vises det til kommuneproposisjonen for 2017 og Innst. 410 S (2015–2016).

6. DRIFT

Dette kapitlet er endret etter kommunestyrets vedtak, og kommentarene i den forbindelse er skrevet i kursiv. Tabeller er oppdatert.

6.1 Hovedoversikt drift, skjema 1A

I forskrift om årsbudsjett er det angitt to budsjettskjema som er obligatoriske, det er skjema 1A og 1B. Skjema 1A viser skatt, rammetilskudd, statlige tilskudd, renter og avdrag, samt finansieringstransaksjoner. Skjema 1B viser hvordan nettoinntektene fra skjema 1A er fordelt på enhetene og ansvarsområdene i kommunen. For begge gjelder det at det er 2018 som er bindende. Årene 2019 til 2021 er tatt med for å gi en samlet oversikt for hele økonomiplanperioden. Skjema 1A omfatter det som i kommunens detaljbudsjett og -regnskap føres på ansvar 290 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger. Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Driftsbudsjettet (skjema 1A) (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kr.)	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				2019	2020	2021
Skatt på inntekt og formue	-139 825	-138 395	-147 597	-147 597	-147 597	-147 597
Ordinært rammetilskudd	-193 038	-201 305	-203 003	-203 403	-203 603	-203 503
<i>herav: fast del</i>	-169 472	-173 905	-177 805	-178 240	-178 483	-178 318
<i>skjønnsmidler</i>	-400	-700	-800	-800	-800	-800
<i>inntektsutjevning</i>	-233 066	-26 700	-24 398	-24 363	-24 320	-24 385
<i>prosjektskjønnsmidler</i>	-100	0	0	0	0	0
Skatt på eiendom	0	-11 600	-18 000	-24 000	-24 000	-27 000
<i>delvis fritak for fritidseiendommer 10% fra 2019</i>				1 100	1 100	1 245
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-15 879	-20 268	-18 169	-15 093	-13 152	-10 980
<i>herav: inv.komp. Reform 97</i>	-353	-340	-330	-330	-320	-310
<i>rentekomp. skolebygg</i>	-210	-150	-137	-136	-129	-115
<i>rentekomp. skolebygg fra 2009</i>	-87	-100	-110	-140	-140	-80
<i>rentekomp. kirkebygg</i>	-1 292	-50	-50	-50	-120	-130
<i>inv.komp. eldreomsorg</i>	-53	-1 258	-1 242	-1 237	-1 243	-1 245
<i>integregringstilskudd flyktninger</i>	-12 702	-17 190	-16 300	-13 200	-11 200	-9 100
<i>vertskom.tilskudd asylmottak</i>	-1 183	-1 180				
Sum frie disponible inntekter	-348 742	-371 568	-386 769	-388 993	-387 252	-387 835
Renteinntekter og utbytte	-9 695	-8 327	-8 797	-9 404	-10 064	-10 824
<i>herav: renteinntekter bankinnskudd</i>	-1 204	-750	-1 033	-1 140	-1 300	-1 510
<i>andre renteinntekter</i>	-181	-100	-100	-100	-100	-100
<i>utbytte fra Agder Energi</i>	-6 947	-6 364	-6 364	-6 364	-6 364	-6 364
<i>renteinntekter formidlingslån</i>	-1 363	-1 113	-1 300	-1 800	-2 300	-2 850
Gevinst finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	7 789	7 942	8 581	12 251	16 431	19 969
<i>herav: renteutgifter egne investeringslån</i>	6 437	6 529	6 981	10 151	13 831	16 819
<i>renteutgifter formidlingslån</i>	1 350	1 413	1 600	2 100	2 600	3 150
Tap finansielle instrumenter	1	0	0	0	0	0
Avdrag på lån (egne investeringslån)	13 105	13 550	18 400	23 091	27 701	32 158
Netto finansinntekter/-utgifter	11 199	13 165	18 184	25 938	34 068	41 303
Til dekn. av tidl. års r-messige merforbruk	2 175	4 851	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	7 783	4 000	10 036	10 504	4 772	4 000
<i>herav: generelt disposisjonsfond</i>	2 108	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
<i>utviklingsfond</i>	5 675	0	6 036	6 504	772	
Til bundne avsetninger	4 593	0	541	0	0	434
<i>herav: bundet fond vann</i>		0	0	0	0	431
<i>bundet fond avløp</i>		0	541	0	0	0
<i>bundet fond feiing</i>		0	0	0	0	3

Driftsbudsjettet (skjema 1A) (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kr.)	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				2019	2020	2021
<i>andre bundne driftsfond</i>		0	0	0	0	0
Bruk av tidl. års r-messige mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
<i>herav: generelt disposisjonsfond</i>		0	0	0	0	0
<i>enhetenes disp.fond</i>		0	0	0	0	0
<i>"lån" av enhetenes disp.fond ved saldering</i>		0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-3 106	-2 374	-1 977	-1 958	-2 363	-2 658
<i>herav: bundet fond vann</i>		-1 238	-1 905	-1 526	-287	
<i>bundet fond avløp</i>		-1 093		-360	-2 006	-2 658
<i>bundet fond feiing</i>		-43	-72	-72	-70	
<i>bundet fond byggesak</i>		0				
<i>andre bundne driftsfond</i>		0				
Netto avsetninger	11 445	6 477	8 600	8 546	2 409	1 776
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-326 098	-351 926	-359 985	-354 509	-350 775	-344 756
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	326 098	351 926	359 985	354 509	350 775	344 756
Merforbruk (+)/mindreforbruk (-) =0	0	0	0	0	0	0

KOMMENTARER TIL HOVEDOVERSIKTEN (SKJEMA 1A)

Netto driftsresultat fremkommer ikke som eget begrep i skjemaet, men er summen av "Netto avsetninger" og "Overført til investeringsbudsjettet". De enkelte år i planperioden er netto driftsresultat henholdsvis 8,6 mill. kroner, 8,5 mill. kroner, 2,4 mill. kroner og 1,8 mill. kroner. Det betyr et netto driftsresultat på ca. 1,7 % i 2018 mot statlig anbefalt 1,75 %. I slutten av planperioden vil netto driftsresultat synke til kun 0,3 % i 2021. Det anslås til 1,6 % i 2019 og 0,5 % i 2020.

Nedenfor følger en omtale av elementene i skjema 1A, i samme rekkefølge som i tabellen over.

Skatt og rammetilskudd

Beregningene av skatt og rammetilskudd er gjort med utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018. Kommunenes Sentralforbund har utarbeidet en prognosemodell, og det er denne som er benyttet ved den interne fordelingen kommunene imellom. I modellen er det innarbeidet folketall pr. 1.7.2017. Det er dette folketallet som er grunnlag for den faste delen av rammetilskuddet. Inntektsutjevningen skal benytte folketall pr. 1.1.2018. Det er derfor usikkerhet både til inntektsutjevningen og skatteinntektene.

Tvedestrand har de siste årene hatt en svakere utvikling i folketallet enn landet totalt. Det medfører at kommunen får en mindre andel av de samlede overføringene og skatteinntektene. Hvis dette fortsetter, kan kommunens inntekter bli lavere enn angitt i tabellen over. Avsetningen til generelt disposisjonsfond kan ses på som en reserve i denne sammenheng.

Staten legger til grunn en nominell skattevekst på 3,3 % i 2017 for kommunene samlet. Økningen er målt ut fra anslag på regnskap 2017, angitt i statsbudsjettet for 2018. For 2018 er det forutsatt en skattevekst på 2,4 %.

En del kommuner i Sør-Norge får i rammeoverføringene et særskilt tilskudd som heter Distriktstilskudd Sør-Norge. Tilskuddet skal ivareta kommuner med en svak samfunnmessig utvikling, og distriktsindeksen blir benyttet som måltall i denne sammenheng. Tvedestrand hadde i 2017 en indeks på 43 og mottok 3 096 000 kroner i distriktstilskudd. Indeksen blir ytterligere redusert, dvs. ble dårligere, noe som medfører at tilskuddet øker til 4 666 000 kroner i 2018. Dette beløpet forventes framover i perioden.

I årene 2019-2021 har en ikke innarbeidet noen realvekst. Erfaringene viser at en realvekst ofte blir fulgt av tydelige føringer på hvordan midlene er tenkt brukt, samt for å dekke økte utgifter som følge av den demografiske utviklingen.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt ble innført i 2017. Det var i forrige økonomiplan innarbeidet inntekter på 11,6 mill. kroner i 2017 og 2018, samt 22,3 mill. kroner i 2019 og 2020. Da lå det til grunn satser på 2 o/oo i 2017 og 2018, samt 4 o/oo i 2019. Tallene så langt i år viser at det kan forventes inntekter fra eiendomsskatt på ca. 12 mill. kroner i 2017. Statsbudsjettet foreslår at det fra 2019 ikke skal være anledning til å øke promillesatsen mer enn 1 promille for hvert år. Dersom en skal følge inntektsforventningene som er satt opp for perioden er det lagt inn forslag om økning til 3 o/oo i 2018. Videre følges planen med 4 o/oo i 2019 og 2020. Det er lagt inn en økning til 4,5 o/oo i 2021. Merinntekten av den økte eiendomsskatten, fra 2 til 3 o/oo, for 2018 er forslått satt av til utviklings- og rentebufferfondet.

Det er i tillegg foreslått å innføre delvis fritak på 10 % for utskrevet eiendomsskatt for fritidseiendommer fra 2019. For blant annet å finansiere dette fritaket har rådmannen foreslått å øke promillesatsen med 0,5 til 4,5 o/oo. Det er fra 2018 lagt inn fritak for eiendomsskatt for boliger som er nyere enn to år. Dette er finansiert av forventet økning i formuesverdien på boliger fastsatt av skatteetaten.

Andre generelle statstilskudd

Staten har ulike ordninger med rentekompensasjon og investeringskompensasjon, der en mottar tilskudd for investeringer. Ordningene med rentekompensasjon følger Husbankens flytende rente. Rådmannen har lagt til grunn at denne blir 1,60 % i 2018, 1,85 % i 2019, 2,10 % i 2020 og 2,35 % i 2021.

Kommunene mottar integreringstilskudd de fem første årene ved bosetting av flyktninger. Personer som får familiegjenforening med en som fikk opphold på humanitært grunnlag, utløser tilskudd i tre år. I inntektsberegningene har en lagt inn det som er kjent til og med 2017, samt 10 nye fra 2018. Kommunen har i brev fra Imdi mottatt informasjon om at Tvedestrand blir bedt om å bosette 10 flyktninger i 2018. Dette tallet er også lagt inn videre i økonomiplanperioden.

Renteinntekter og utbytte

Ved beregning av renteinntekter på bankinnskudd har en lagt til grunn en gjennomsnittlig bankbeholdning på 65 mill. kroner i perioden 2018-2020 og 67 mill. kroner i 2021. Beløpet er høyst usikkert, og vil avhenge blant annet av fremdriften i investeringsprosjektene og tidspunkt for låneopptak. Gjennomsnittlig rentesats er satt til 1,5 % i 2018, 1,75 % i 2019, 2,00 % i 2020 og 2,25 % i 2021.

Andre renteinntekter gjelder i hovedsak renteinntekter fra de som betaler fakturaer fra kommunen for sent.

Rådmannen har lagt til grunn at det betales utbytte fra Agder Energi AS med utgangspunkt i et resultat på 744 mill. kroner hvert år. Videre har en tatt utgangspunkt i dagens utbyttepolitikk. Den innebærer at de første 400 mill. kroner betales i sin helhet i utbytte. Av overskytende overskudd utbetales 60 % i utbytte. Dette gir et forventet utbytte på 6 364 000 kroner hvert år i planperioden. Det er knyttet usikkerhet knyttet til dette til forutsetningen. Utbyttepolitikken skal revideres i løpet av 2018.

Renteinntekter fra formidlingslån er beregnet med utgangspunkt i anslag på flytende rente i Husbanken (se over), kjente låneopptak til og med 2017, samt nye lån på 15 mill. kroner hvert år i planperioden.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Det er vanskelig å vite hvordan rentenivået vil utvikle seg de nærmeste årene, men nivået høsten 2017 er fortsatt svært lavt. I planperioden er det forutsatt et rentenivå på 1,75 % i 2018, 2,00 % i 2019, 2,25 % i 2020 og 2,50 % i 2021. Dette gjelder på lån med flytende rente. På fastrentelånene har en brukt avtalt rentesats. Rentesatsene er fastsatt med utgangspunkt i dagens rentenivå, samt blant annet informasjon fra Kommunalbanken om hva de tror om fremtidig renteutvikling.

Ved nye låneopptak har en forutsatt 1/2 års belastning første året. Det er lagt opp til store investeringer i perioden og en ser for seg at lånene tas opp i to bolker, ett tidlig på året og ett sent på høsten.

Renteutgifter formidlingslån er budsjettert 0,3 mill. kroner høyere enn renteinntekter fra formidlingslån. Årsakene til denne differansen er i hovedsak ulik nedbetalingstid på utlån og innlån, samt at kommunen gjennom årene har hatt tap på formidlingslån. Det medfører at kommunen selv må dekke deler av renter og avdrag knyttet til lånene i Husbanken. Videre skjer låneopptaket i Husbanken samlet tidlig i året, mens utlånene skjer løpende. Midler som ikke er disponert står på kommunens konto og genererer renteinntekter.

Avdrag på lån (egne investeringslån)

Regnskapsforskriftene har bestemmelser om hvor mye kommunene minimum må betale i avdrag de enkelte år. Rådmannen har gjort beregninger for 2017, med bakgrunn i kjent informasjon om investeringer i 2017 pr. utgangen av oktober 2017. Det er usikkerhet knyttet til beregningene, da blant annet investeringsaktiviteten i 2017 påvirker minimumsavdraget i 2018. Minimumsavdraget er da beregnet til 18,4 mill. kroner.

For minimumsavdrag for 2017 hadde låneopptak fra 2016 på ca. 1,9 mill. kroner blitt uteglemt. I tillegg har tidligere praksis med å trekke fra ubrukte lånemidler ikke vært etter de oppdaterte forskriftene og dette beløpet er også lagt inn. Til sammen er innarbeidet 3,7 mill. kroner for disse to forholdene i beløpet på 18,4 mill. kroner.

Det er ikke gjort tilsvarende beregninger for senere år, da det er svært omfattende og vil måtte bygge på mange usikre forutsetninger. I utgangspunktet har rådmannen derfor valgt å videreføre minimumsavdraget for 2018.

På lån som må tas opp i perioden 2018-2021 har en forutsatt 30 års nedbetalingstid. Det er videre forutsatt at disse låneopptakene ikke belaster driften i opptaksåret. For 2019-2021 er beregnede avdrag på nye låneopptak tatt med i budsjettert avdragsbeløp.

Til ubundne avsetninger

Denne linjen angir i praksis kommunens overskudd det enkelte år. Som det fremgår av skjema 1A foreslås det avsetninger i 2018-2021.

I følge utkast til handlingsplan 2018-2021, bør det avsettes ca. 4 mill. kroner til disposisjonsfond hvert år. Hensikten med disposisjonsfond er å sikre seg mot uforutsette hendelser og svingninger i inntekter og utgifter. Rådmannen tilrår at en følger målsettingen og avsetter årlig 4,0 mill. kroner til generelt disposisjonsfond.

For å dekke kommunens utgifter til mange og store investeringer i de kommende årene, ble det vedtatt å innføre eiendomsskatt. Rådmannen forventer at kapital- og driftsutgiftene fra de nye investeringene vil være på sitt høyeste i 2021 og noen år fremover. Da har en foretatt de fleste låneopptak, en venter på utbetaling av spillemidler, og en får driftskostnader på de nye anleggene. Det foreslås derfor å avsette ubrukte midler fra eiendomsskatten i 2018-2021 til et eget disposisjonsfond kalt utviklings- og rentebufferfond, i alt 13,3 mill. kroner. Disse midlene kan benyttes som finansiering de årene drifts- og kapitalutgifter fra de nye investeringene er på sitt høyeste. Kommunens øvrige virksomhet og nivå på eiendomsskatten blir dermed mindre påvirket av de nye investeringene.

Til bundne avsetninger og bruk av bundne avsetninger

Avsetninger og bruk av avsetninger gjelder overskudd og underskudd innen VA-sektoren (vann, avløp og feiing). Fordelingen på de ulike VA-områdene fremgår av skjema 1A. I følge selvkostbestemmelsene skal kalkulatoriske renter på investeringer beregnes med utgangspunkt i fem års SWAP-rente, tillagt 0,5 prosentenheter. Med utgangspunkt i rentenivå i 2017 og rentebane for øvrige rentesatser, har en anslått denne satsen til 2,25 % i 2018, 2,50 % i 2019, 2,75 % i 2020 og 3,00 % i 2021. Det er som nevnt stor usikkerhet til rentenivået. Avvik fra det forutsatte nivået gir relativt store utslag i selvkostregnskapene for vann og avløp.

Rådmannen foreslår ikke endringer i VA-gebyrene i 2018. I perioden 2019 til 2021 er det foreslått en liten prisjustering på gjennomsnittlig 2,2 %. Gebyrendringene, samt avsetninger og bruk av fond i planperioden, medfører at selvkostregnskapene for de ulike områdene om lag er i balanse ved utgangen av 2021. Det vises til vedlegg 3 for mer informasjon.

Bruk av ubundne avsetninger

Kommunens generelle disposisjonsfond utgjør for tiden 5,6 mill. kroner og bygges opp med ytterligere avsetninger fra 2018-2021 med totalt 29,3 mill. kroner. Det legges ikke opp til bruk av disse fondsmidlene i økonomiplanperioden.

Overført til investeringsbudsjettet

Rådmannen tilrår ikke driftsfinansiering av investeringer i planperioden.

Til fordeling drift

Denne linjen angir nettobeløpet som følger av alle linjer over.

Sum fordelt til drift

Denne linjen viser summen av alle bevilgninger som er gitt i skjema 1B, dvs. summen av rammene til alle enhetene/ansvarsområdene i kommunen (se kapitlet under).

Merforbruk/ mindreforbruk

Kommunene er pliktige til å budsjettere med balanse, både i budsjettåret og økonomiplanperioden. Denne linjen viser summen av det en hadde å fordele til enhetene, og det som er fordelt. Summen skal alltid være null.

6.2 Hovedoversikt drift, skjema 1B

I tabellen som følger vises rådmannens forslag til netto budsjettammer for hver enhet/hvert ansvarsområde. Netto betyr at en har tatt summen av alle utgiftene og trukket fra alle inntekter som hører til enheten, som for eksempel sykepengerefusjoner, brukerbetalinger og tilskudd til særskilte formål som håndteres av den aktuelle enheten.

Endringer i enhetenes rammer fra ett år til et annet kan forklares med endringer i konsekvensjustert budsjett, samt nye driftstiltak. Det vises til de to påfølgende kapitlene. *Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.*

Til fordeling drift (skjema 1B) (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kr.)	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				2019	2020	2021
Til fordeling drift (fra skjema 1A)	326 098	351 926	359 985	354 509	350 775	344 756
Fordelt slik:						
210 Rådmann og politiske styringsorganer	19 045	21 432	24 667	24 484	24 411	23 988
215 Administrativ støtteenhet	11 481	13 535	14 902	14 803	14 978	14 803
229 Tvedestrandskolen	71 497	73 378	74 106	73 666	73 530	73 966
230 Barnehageenheten	38 157	40 459	39 805	39 805	39 805	39 805
240 Plan, miljø og eiendom	20 410	21 906	23 011	22 441	22 891	21 755
245 Teknisk drift	3 069	7 958	7 050	5 058	3 986	3 318
250 Omsorg og rehabilitering	83 702	83 571	84 727	84 847	84 822	84 822
255 Oppfølgingsenheten	30 182	35 126	38 488	38 816	38 816	40 998
260 Familiehuset - RBU	23 926	25 861	25 666	26 686	27 158	27 158
265 NAV	22 996	26 502	28 715	25 545	22 720	21 395
275 Kirke og tros- og livssynssamfunn	4 321	4 721	4 897	5 107	5 307	5 207
280 Till.bev., lønnsoppgj., premieavvik	-3 009	-2 523	-6 049	-6 749	-7 649	-12 459
281 Ressursbank						
282 Tiltakspakke renovering omsorgs- og skolebygg	-120	0	0			
283 Byløft	440					

6.3 Videreføring av dagens drift

I arbeidet med budsjett og økonomiplan har rådmannen sett nærmere på hvilke bindinger som ligger på utgifts- og inntektssiden ved videreføring av eksisterende virksomhet fra 2017 til 2018. Dette betegnes som konsekvensjusterte endringer, og er ikke det samme som fremtidige tiltak. Videre er økonomiske konsekvenser av politiske vedtak fattet i 2017 og tidligere innarbeidet.

Enhetene er i sine rammer for budsjettet for 2018 og økonomiplanperioden kompensert for lønnsoppgjør i 2018. Det er en sentral avsetning til lønnsoppgjør i 2018, og enhetene vil bli kompensert for dette når oppgjøret er kjent.

Enhetene er også kompensert for prisvekst på kjøp av varer og tjenester, tilsvarende regjeringens anslag for prisvekst oppgitt i statsbudsjettet for 2018. De inntekter som endrer seg i tråd med prisutviklingen i samfunnet er også forutsatt økt med samme prisforutsetninger.

De viktigste endringene i konsekvensjustert budsjett for 2018 er følgende (endringer fra 2017 til 2018):

Pensjon

- Pensjonssatsen til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er redusert fra 19,8 % til 19,7 %. Enhetenes rammer er redusert med 0,2 mill. kroner som følge av dette.
- Pensjonssatsen til Statens Pensjonskasse (SPK) er økt fra 10,25 % til 10,90 %. Enhetenes rammer er økt med 50 000 kroner som følge av dette.
- Årets premieavvik («inntekt») er økt med 2,094 mill. kroner, til 16,117 mill. kroner.
- Amortisering av tidligere års premieavvik (tilbakemelding) er økt med 0,543 mill. kroner, til kr. 5,928 mill. kroner.

Rådmann og sentrale styringsorganer inkl. kultur, næring og IKT

- Tilskudd til næringsmedarbeider og velferdsteknologikordinator Østre Agder med 72 000 kroner.
- Overføring av datasystemer for leger og helsenett fra Familiehuset på 250 000 kroner, for sikre god oversikt med alle IKT-systemene.
- Flytting av utgifter til leasing og serviceavtaler for printere fra enhetene, på 579 000 kroner.
- IKT-DDØ økte utgifter til nye systemer, lisensøkninger og investeringer med 480 000 kroner.
- Tilbakeføring av vakant generell rådgiverstilling netto 430 000 kroner (er foreslått strøket under tiltak).

Administrativ støtteenhet

- Overføring av utgifter til lærlinger fra enhetene Omsorg og rehabilitering og Tvedestrandskolen med 1 709 000 kroner ihht. k-vedtak 40/17.

Tvedestrandskolen

- Skolene er tildelt rammer i tråd med tildelingsmodellens kriterier. Et vesentlig element i tildelingsmodellen er antall grupper skolene tildeles midler til. Tvedestrand skole er gått opp fra 13 til 14 grupper fra høsten 2017 og holder seg på det antallet videre. Dypvåg skole er gått opp fra 6 til 7 grupper høsten 2017, og holder seg slik videre. Songe og Holt skole holder seg på 5 grupper. Lyngmyr skole har 9 grupper høsten 2017 og går ned til 8 grupper høsten 2018. Tildeling til svært ressurskrevende elever ble lagt inn i tildelingsmodellen etter antall elever med en innfasing over 2 år, 4 mill. kroner. Samlet etter tildelingsmodellen inkl. tildeling til svært ressurskrevende elever var i 2017 53,651 mill. kroner, mens det i 2018 tildeles 54,887 mill. kroner. Pris og lønnsvekst inngår i endringene.
- Vestre Sandøya går fra 2 til 1 grupper og medfører en reduksjon på 679 000 kroner.
- Forsterket tilbud ved Tvedestrand skole (Parkveien), ekstrasbevilgning gitt for skoleåret 2016/17, er videreført med 600.000 kroner.
- Ekstra styrkningsmidler til Holt skole for skoleåret 2017/18 er lagt inn også for vårhalvåret med 250.000,-.
- Midler til minoritetsspråklige samlet på 1,782 mill. kroner er fordelt likt mellom Lyngmyr skole og Tvedestrand skole.
- Lærlinger overføres enhet Administrativ støtteenhet med 596 000 kroner.
- Utgifter til skoleskyss er økt med 500 000 kroner på grunn av økning av elever som skysses.

Barnehagen

- Krav pedagognorm barnehage og innlemming av øremerket tilskudd flere barnehagelærere med 424 000 kroner.
- Redusert barnehageetterspørsel som følge av økt kontantstøtte er trukket ut med 181 000 kroner.
- Gjestebarn fra og til andre kommuner økte inntekter og økte utgifter med samlet 314.000 kroner.
- Reduksjon i tilskudd til private barnehager i tråd med regelverk og reduksjon i antall barn på 1,071 mill. kroner.

Plan, miljø og eiendom

- Kompensering 20 % miljøvernrådgiver som følge av inntektsbortfall med 164 000 kroner.
- Økte utgifter som følge av økte strømpriser legges inn med 500 000 kroner.
- Diverse planutgifter som var engangsutgifter i 2017 er tatt ut med 900.000 kroner, se tiltaksoversikten for ny bevilgning til dette formålet.
- Økte leieinntekter Søsterdalen 16B, fysioterapeutene, er lagt inn med 252 000 kroner.

Teknisk drift

- Reduserte utgifter Østre Agder brannvesen med 178.000 kroner.
- Oppgraving sivbed er tatt ut med 2,5 mill. kroner.
- Trafikksikkerhetsplan, midler til konsulentbistand er tatt ut med 150 000 kroner.
- Tatt ut bevilgning til VA-rehabiliteringsplan med 800.000 kroner, se tiltaksoversikt for ny bevilgning til dette formålet.

Omsorg og rehabilitering

- Nedlegging av drift av Dypvåg bofellesskap fra 1.9.2017, helårsvirkning på 1,6 mill. kroner trekkes ut.
- Lærlinger overføres enhet Administrativ støtte, jf. vedtak i k-vedtak 40/17, 730 000 kroner.
- Interkommunalt samarbeid om spesialiteter i fysioterapi, opptrappingsplan, 30 000 kroner.
- Ressurskrevende tjenester, lavere inntekt med 39 000 kroner.
- Omsorgslønn legges inn med 159 000 kroner jf. k-sak 30/17.
- Utvidelse av leasingavtale biler med 100 000 kroner.

Oppfølgingsenheten

- Ressurskrevende brukere, lavere inntekt med 314.000 kroner.
- Ressurskrevende tjenester, redusert behov på 154 000 kroner.
- Omsorgslønn legges inn med 57 000 kroner jf. k-sak 30/17.

Familiehuset – RBU

- Fritidsklubben, dvs. 10 % årsverk trukket ut med 50 000 kroner, jf. Økonomiplan 2017-2020.
- Koordinerende enhet 30 % saksbehandler tilbakeført i 2018 fra Økonomiplan 2017-2020 235 000 kroner.
- Lavere pasientinntekter ved Tjenna legekontor med 250 000 kroner.
- IKT- utgifter overført til ansvar rådmannen politiske styringsorganer, netto 195 000 kroner.
- Inventar og utstyr for legekantoret er medtatt med 50 000 kroner.
- Økte utgifter til PPT ut over lønns- og prisjustering med 37.000 kroner.
- Interkommunalt barnevern i øst-regionen lavere utgifter med 401.000 kroner som følge lavere andelsprosent og i henhold til inngått avtale, ikke medtatt ett nytt årsverk.
- Reduserte helsetjenester som følge av nedlegging av Asylmottak på Englegaard, 870 000 kroner.

6.4 Driftstiltak i enhetene

I dette kapitlet omtales de ulike driftstiltakene som er innarbeidet i økonomiplanen og budsjettet. Tiltak er nye aktiviteter som besluttes å gjennomføres. Tiltakene er inndelt etter hvilken enhet eller ansvarsområde som har ansvar for tiltaket/tjenesten. *Tabellene er oppdaterte i tråd med kommunestyrets vedtak.*

6.4.1 Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer

Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Økning 0,2 årsverk til 1 årsverk (vakant stillingshjemmel)	160	160	160	160
Fjerne 1 årsverk fra rådgiverstaben	-800	-800	-800	-800
Flytte rådgiver (50%) fra 215 til 210 - inkl driftutg	457	457	457	457
Digitalisering KS-prosjekt (kr 20 pr innb.)	120			
Kulturrådgiver i 70 % stilling fra 2019, økning på 20 %		165	165	165
Kulturmidler, økning frie midler til arrangement m.m	40	40	40	40
Tour de Fjords	60			
Tap av leieinntekter rådhuset	-25	-25	-25	-25
Næringsmidler til disposisjon for næringsforum ordfører, rådmann og nærings sjef - til markedsføring og salg næringsseidommer	50	50	50	50
Opsjons- og provisjonsinntekter salg av næringsareal. 2% av salgsbeløp		-100	-100	-200
Økning næringsfondsmidler Øst-regionen.	100	100	100	100
Raet nasjonalpark, drift av besøks senter på Gjeving (Lyngørfjorden kystkultursenter) Samaarbeidsavtale Raet	50	100	100	100
IKT DDØ økte kapitalutgifter ved et investeringsnivå på kr. 4,0 mill. ekskl.mva pr. år 2018-2021		46	173	0
Fusjonering IKT-Agder og DDØ, merutgifter drift	600	600	600	600
Effektiviseringsgevinst sammenslåing av IKT-Agder og DDØ		-300	-450	-600
I Binder prosjekthotell, IKT-verktøy	50	50	50	50
Sum rådmannens forslag	862	543	520	97
Redusere økning i kommunal bevilgning til næringsfondet i øst-regionen	-50			
Sum vedtatt	812	543	520	97

Rådmannen foreslår å fjerne ett årsverk i rådmannens stab. Dette årsverket var blant annet tiltenkt arbeidsoppgaver innen kommunikasjon og utvikling av kommunens nettside samt arbeidet med planstrategi og samfunnsdelen av kommuneplanen. For å ivareta dette arbeidet må det tas en total gjennomgang av hele administrasjonen for å se om det er andre mulige løsninger.

Det foreslås å overføre en rådgiver til ansvarsområdet. Det vil utgjøre 50 % stilling, 457 000 kroner, da resten er finansiert over investeringsbudsjettet. Rådgiveren har blant annet investeringsprosjekter, innkjøp og controllerfunksjoner som sine ansvarsområder. En ser at det vil bli mest hensiktsmessig bruk og utnytting ressursene dersom denne stillingen knyttes til rådmannens stab.

KS har invitert alle landets kommuner til å være med i en finansieringsordning for digitalisering. Det skal bygges opp et fond på 250 mill. kroner (staten bidrar med 125 mill. kroner) til utvikling av digitale løsninger for kommunal sektor. Kommunene er bedt om å betale et engangsbeløp på 20 kroner pr. innbygger. Det er kun kommuner som har bidratt som får tilgang på de digitale løsninger som utvikles via ordningen.

Kulturrådgiverstillingen økes fra 2019 med 20 %, til 70 % stilling, jfr. vedtatt 1. prioritet i kommunedelplanen for kultur. Dette var også en del av den samlede "pakken" ved å opprette ny nærings sjef i 100 % stilling, og å splitte opp tidligere kombinert stilling som kultur- og næringsrådiver i 100 % stilling.

Kulturmidler, økning frie midler til arrangement mm. foreslås styrket med 40 000 kroner, jf. K-sak 28/17.

I henhold til vedtak i k-sak 98/17 er det lagt inn 60 000 kroner i tilskudd til sykkelrittet «Tour de Fjords».

For å kunne gi redusert leie for rådhuset til enkelte foreninger foreslås dette å bli en permanent ordning. Tapte leieinntekter vil utgjøre 25 000 kroner pr. år som dekkes over kulturbudsjettet.

Det legges inn forslag om midler til disposisjon for næringsforum ordfører, rådmann og næringssjef, 50 000 kroner pr. år. Formålet er markedsføring og salg næringseiendommer

Opsjons- og provisjonsinntekter for salg av næringsareal legges inn fra 2019. Det er en forventning om 2 % av salgsbeløp, anslagsvis 100 000 kroner pr. år fra 2019, økende til 200 000 i 2021.

Raet nasjonalpark, drift av besøkssenter på Gjeving (Lyngørfjorden kystkultursenter)
Samarbeidsavtale Raet legges inn med 50 000 kroner i 2018 og 100 000 kroner for årene 2019-2021. Bevilgningene foreslås som tilskudd til formålet og det forutsettes egen sak til kommunestyret.

Som følge av gjennomførte felles IKT-investeringer i IKT-DDØ vil driftsutgiftene til nye systemer m.m. øke noe i perioden 2019-2020 med henholdsvis 46 000 og 173 000 kroner.

På bakgrunn av avtalen om fusjonering IKT-Agder og DDØ, er det forventet merutgifter på driften med 600 000 kroner for hvert år i perioden. På samme tid vil en kunne anslå effektiviseringsgevinster ved sammenslåingen tilsvarende 300 000, 450 000 og 600 000 kroner for perioden 2019-2021. Dette er svært usikre anslag.

IKT-verktøyet «I Binder prosjekthotell» vil være til nytte i arbeidet med alle de nye prosjektene som er på gang i kommunen. Det foreslås en bevilgning på 50 000 kroner pr. år til lisens for dette.

Kommunestyret gjorde vedtak om å redusere bevilgning til næringsfondet i øst-regionen med 50 000 kroner. Det var i rådmannens forslag lagt inn en økning på disse midlene på 100 000 kroner. Det er nå redusert til øking på 50 000 kroner i 2018. Beløp for de enkelte år i økonomiplanen utgjør da 250 000 kroner i 2018 og 300 000 kroner for resten av økonomiplanperioden.

6.4.2 Ansvar 215 Administrativ støtteenhet

Ansvar 215 Administrativ støtteenhet (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Flytte rådgiver (50%) fra 215 til 210 - inkl driftsutgifter	-457	-457	-457	-457
Redusere skatt med 0,4 årsverk fra 2019 (Tvedestrand's andel)		-79	-79	-79
Sum vedtatt	-457	-536	-536	-536

Det foreslås å overføre rådgiver fra ansvarsområdet. Det vil utgjøre 50 % stilling, 457 000 kroner, da resten er finansiert over investeringsbudsjettet. Rådgiveren har blant annet investeringsprosjekter, innkjøp og controllerfunksjoner som sine ansvarsområder. En ser at det vil bli mest hensiktsmessig bruk og utnytting av ressursene dersom denne stillingen knyttes til rådmannens stab.

På bakgrunn av ny teknologi og omfordeling av arbeidsoppgaver ser en at det er mulig å redusere antall årsverk ved det interkommunale skatteoppkreverkontoret med 0,4. Det foreslås å redusere bevilgningen med 79 000 kroner fra 2019 (Tvedestrand's andel).

Et av kommunens satsningsområder er digitalisering av tjenestene, noe som vil kreve ressurser for å få gjennomført. Slike ressurser er det ikke økonomiske rammer for. Det er bl.a. planlagt ny hjemmeside, oppstart begynnelsen av 2018, som vil gi større mulighet for selvbetjening i form av bl.a. digitale skjemaer. En ny hjemmeside for Tvedestrand kommune vil gi innbyggerne lettere tilgang på informasjon som de kan hente ut digitalt. For å få til denne endringen må en avsette ressurser til planlegging og gjennomføring, og eneste løsning, slik rådmannen ser det, er å omdisponere tjenestetilbudet og ressursene. Det foreslås å redusere åpningstiden ved sentralbord og ekspedisjon tilsvarende 20 % stilling, 7 timer pr uke, fra og med 01.06.2018.

6.4.3 Ansvar 229 Tvedestrandskolen

Ansvar 229 Tvedestrandskolen (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Skolekontoret 20 % stilling permanent konsulentstilling	140	140	140	140
Konsulent på 2 skoler slutt 1.8.18 – 40 %	-70	-160	-160	-160
0,5 årsverk spesialundervisning trekkes ut av bevilgning til særlig ressurskrevende elever	-400	-400	-400	-400
Tildeling av ressurser til særlig ressurskrevende elever, reduksjon på skolenes tildelte ressurser fra 4 mill. (2017) til 2,5 mill. kroner i 2020 og 2021.	-350	-1 100	-1 500	-1 500
Lyngmyrhallen husleie til barneskolen fra 1.8.2020			300	700
Sum vedtatt	-680	-1 520	-1 620	-1 220

Ved oppretting av skolekontoret i 2014 ble det lagt inn en ressurs som konsulent uten at denne var finansiert fullt ut. Det gjensto en 20 % stilling som i en periode ble dekket av ledige midler i Administrativ støtteenhet. Det foreslås nå å få denne stillingen inn som en permanent ordning. Da vil skolekontoret til sammen ha en konsulentressurs på 0,75 årsverk.

En konsulent som har 0,4 årsverk på to av skolene slutter 1.8.18. Oppgavene som er tillagt denne stillingen søkes løst internt i den totale merkantile ressursen og må ses i sammenheng med økt ressurs på skolekontoret.

I tildelingsmodellen til skolene er det fasett inn om lag 4 mill. kroner til elever med særskilte behov. Etter at skolene er fordelt med disse 4 mill. kronene er det igjen et beløp til fordeling gjennom året fra skolekontoret til ressurskrevende elever/ elever med særskilte behov/ spesialundervisning. Dette beløpet, til fordeling gjennom året, kan reduseres med 400 000 kroner og utgjør 0,5 årsverk. Dette foreslås effektivt fra 2018.

Det er videre mulig å gjøre en vurdering av disponeringen av 4 mill. kroner til særskilt ressurskrevende elever. Med tanke på at Parkveien integreres i Tvedestrand skole fra høsten 2018, ser en muligheter for å disponere ressursene enda mer optimalt. Bevilgningen på 4 mill. kroner foreslås dermed redusert med 350 000 kroner, tilsvarende 0,5 årsverk fra høsten 2018 og opp til 1,5 mill. kroner dvs. 2,0 årsverk i 2020 og 2021. Restbeløp for bevilgningen for særlig ressurskrevende elever vil da utgjøre 2,5 mill. kroner i 2021.

Lyngmyrhallen vil bli kroppsøvningslokale for den nye barneskolen som ferdigstilles høsten 2020 og det stipuleres økt husleie med 300 000 kroner. Helårsvirkning blir 700 000 kroner fra 2021.

6.4.4 Ansvar 230 Barnehageenheten

Ansvar 230 Barnehageenheten (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Sum redusere en halv avdeling i kommunal barnehage fra 1.1.18	-643	-643	-643	-643
Sum vedtatt	-643	-643	-643	-643

I økonomiplanen lå det inne en økning tilsvarende en halv avdeling fra 1.8.18. Slik utviklingen er i kommunen med synkende barnetall, er det ikke behov for denne økningen. Det legges til grunn at antall barn i barnehage høsten 2017 videreføres i 2018. Dette innebærer en reduksjon med en halv avdeling i kommunale barnehager.

Enheten har i denne krevende budsjettprosessen ikke sett det hensiktsmessig å melde inn andre tiltak som ville føre til økte utgifter.

6.4.5 Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom

Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Reduserte energikostnader pga. Lyngmyr nærvarmeanlegg				-250
Mjåvann idrettsanlegg, driftsutgifter			2 450	4 900
Mjåvann idrettsanlegg, driftsinntekter			-2 450	-5 880
Dagens videregående skole på Lyngmyr, driftsutgifter			300	800
Boliger til utviklingshemmede, driftsutgifter				60
Boliger til utviklingshemmede, leieinntekter				-216
Reguleringsplan for ny barneskole	100			
Revisjon av områdeplan Grendstøl	200			
Reguleringsplan for ny barnehage	50			
Mulighetsstudie Tjennaområdet mv.	100			
Reguleringsplan Tjennaområdet mv.	100	100		
Kommunale brygger, plan			150	
Kulturminneplan			100	
Rådhuset, vigselsrom	50			
Rådhuset, reduserte leieinntekter	25	25	25	25
Økt vedlikehold bygg, inkl. brannsikring og vedlikehold av kunst	250	250	250	250
Kommunehuset, økte husleieutgifter		100	100	100
Boligstiftelsen, kompensasjon ang. Dypvåg bofelleskap	170			
Sum vedtatt	1 045	475	925	-211

Som det fremgår av investeringsbudsjettet er det innarbeidet midler til å bygge et nærvarmeanlegg på Lyngmyr. Anlegget kan forsyne ny barneskole og andre kommunale bygg i området med energi til oppvarming. Det er foreløpig beregnet en innsparing på årsbasis på 500 000 kroner. Siden bygget er tenkt ferdigstilt i 2021 er det innarbeidet halvårseffekt det året. Det forutsettes egen sak til kommunestyret.

Kommunestyret vedtok i sak 80/2017 en leieavtale med Aust-Agder fylkeskommunen angående idrettsanleggene på Mjåvann. Avtalen gjelder fra 1.8.2020. I økonomiplanen er det innarbeidet driftsutgifter og leieinntekter i tråd med avtalen og forutsetninger for avtalen.

I investeringsbudsjettet er det innarbeidet midler til å kjøpe dagens videregående skole på Lyngmyr når fylkeskommunen tar i bruk den nye skolen på Mjåvann. Kommunen vil da få driftsutgifter til bygget fra høsten 2020. Beløpene er usikre, nivået avhenger blant annet av hva bygningen skal brukes til.

Bygging av boliger til utviklingshemmede er lagt inn i investeringsbudsjettet, med ferdigstillelse høsten 2021. Anslag på driftsutgifter og leieinntekter er lagt inn i økonomiplanen.

Arbeidet med reguleringsplanen i forbindelse med ny barneskole på Lyngmyr vil bli sluttført i 2018. Det foreslås 100 000 kroner i 2018 for å fullføre arbeidene.

På Grendstøl er det behov en revisjon av områdeplanen for det som skal være nye næringsområder. Arbeidene er noe forsinket sammenlignet med tidligere planer, men forutsettes sluttført i 2018.

Reguleringsplanen for området rundt ny barnehage på Bronsbu kommer til førstegangsbehandling høsten 2018. Det må avsettes midler til arbeidet i 2018.

I økonomiplanen for 2017-2020 var det innarbeidet midler til en mulighetsstudie og ny reguleringsplan for Tjennaområdet mv. Etter kommunestyrets behandling av den forrige økonomiplanen er det aktuelle området angitt til området rundt kommunehuset, badeanlegget, Tjennaparken, Søsterdalen, Middel-skolen og Villa Utsikten barnehage. Hensikten med arbeidet er å sikre en best mulig utnyttelse av dette sentrumsnære området. Arbeidet med mulighetsstudiet startet høsten 2017. Det foreslås avsatt midler til mulighetsstudien og reguleringsplanen i 2018 og 2019.

Det er utarbeidet en tilstandsrapport som viser at de fleste kommunale bryggene er i en dårlig forfatning. Det må lages en helhetlig plan for hvilke brygger som skal utbedres og hvordan det skal gjøres, samt hvilke som eventuelt skal tas ut av drift. Ved planleggingen må brukerkonsekvensene

vektlegges. Enheten har ikke kapasitet til å lage planen med egne ansatte, og det er derfor innarbeidet midler til noe kjøp av tjenester. Av kapasitetsmessige årsaker foreslås planen forskjøvet til 2020.

Tvedestrand kommune er forpliktet til å ha en kulturminneplan, og det foreslås avsatt midler i 2020. Dette er senere enn lagt til grunn i forrige økonomiplan og i planstrategidokumentet.

Et rom i rådhuset i Tvedestrand er tenkt brukt til borgerlige vigsler som blir et kommunalt ansvar fra 2018. De er lagt i 50 000 kroner til dette i 2018.

Kommunestyret vedtok i sak 27/2017 at lag og foreninger som bruker rådhuset på regelmessig basis gjennom hele året gis fritak for husleie, mot at de gjennomfører 1-2 arrangementer årlig gratis for ikke-medlemmer. Ordningen omfatter også Kulturklubbens bruk av kommunestyresalen i perioden. Ordningen har virkning fra 2017 og evalueres i 2019. Tapte leieinntekter i 2017 på om lag 25 000 kroner ble dekt via kulturbudsjettets post for tilskudd, under ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer. I økonomiplanperioden har en forutsatt en videreføring av ordningen i hele perioden. Hvis evalueringen i 2019 tilsier noe annet må en tilbakeføre tiltaket for årene framover.

Kommunen har en stor bygningsmasse, og det er etterslep på vedlikehold. For å bedre situasjonen noe foreslås det økte bevilgninger fra 2018. I økonomiplanen for 2017-2020 var det også innarbeidet 100 000 kroner i 2018 til vedlikeholdstiltak med tanke på brannsikkerhet. Denne særskilte bevilgningen er ikke innarbeidet i økonomiplan 2018-2021, så utgifter til brannsikkerhet må sees i sammenheng med vedlikeholdsutgifter for øvrig. Det gjelder også utgifter til vedlikehold av kunst som er i kommunal eie. I 2017 har en kartlagt kunstgjenstander og deres vedlikeholdsbehov.

I kommunehuset er det ikke balansert ventilasjonsanlegg i 2. og 3. etasje. Spesielt sommerstid kan det bli svært varmt og dårlig inneklimate. Det er Tvedestrand kommunehus AS som eier bygget, og kommunens økte utgifter etter tiltaket vil derfor bli økt husleie. Tiltaket forutsetter et vedtak i Tvedestrand kommunehus AS. Høyst sannsynlig vil tiltaket føre til reduserte strømutfgifter. Tiltaket er forskjøvet ett år sammenlignet med forrige økonomiplan. Det skyldes at arbeidene ikke er i gang pr. november 2017.

Nedleggingen av Dypvåg bofellesskap medfører reduserte husleieinntekter for Tvedestrand kommunale boligstiftelse. Kommunen har inngått avtale med boligstiftelsen om noe kompensasjon for tapte inntekter. Beløpets størrelse avhenger blant annet av når bygningen blir solgt, så beløpet som er avsatt i 2018 er et anslag.

6.4.6 Ansvar 245 Teknisk drift

Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Ansvar 245 Teknisk drift (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021
Veivedlikehold (Rassikring Bakkeskåt)	150	0	0	0
Driftskonsekvens Møllebekken, bru. (Investeringsprosjekt)	200			
Driftskonsekvens Løper i Hovedgata. (Investeringsprosjekt)	150			
Stilling som bilansvarlig økning med 0,3 årsverk (fra 0,5 årsverk) til 0,8 årsverk	200	200	200	200
Ny skiltplan. Opplysnings- og informasjonsskilt	100	0	0	0
Ny fagarbeider vann og avløp, 1 årsverk	491	600	600	600
Vann og avløp, endre fra formann/fagarbeider til formann/fagleder	50	50	50	50
Innsparing merinntekt pga fagleder	-50	-50	-50	-50
Rehabiliteringsplan vann	100	200	200	200
Rehabiliteringsplan avløp	750	500	500	500
Drift slamskrue (merkostnad drift og strøm)	700	300		
Drift garasjeanlegg Tvedestrand renseanlegg (investeringsprosjekt) - avløp				40
Nesgrenda, nytt høydebasseng vann		10	10	10
Grendstøl, ny kommunal vei i Ramsdalen og Øygardslien, økte driftsutgifter			100	100

Ansvar 245 Teknisk drift (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Reforhandle båtavtale, Sørlandets Maritime			-250	-250
Leasingsavtale park opphører	-80	-105	-105	-105
Vei-gatelys - strøm, reduserte utgifter	-80	-80	-80	-80
Reversering 1 time gratisparkering	-150	-150	-150	-150
Utvidet avgiftsparkering med fastpris på 250 kroner pr mnd. ekskl. mva på tidligere ikke avgiftsbelagte parkeringsplasser, fra 1.9.18	-50	-150	-150	-150
Øke parkeringsavgiften med kr. 5 pr. time om sommeren	-275	-275	-275	-275
Avløp, reduserte gebyrinntekter fra 2019		1 126	2 527	3 085
Vann, økte gebyrinntekter fra 2019		-1 474	-3 177	-4 066
Feiing, økte gebyrinntekter fra 2021				-77
Sum rådmannens forslag	2 206	702	-50	-418
Økt bevilgning til prosjekt Møllebekken bru	214			
Redusert bevilgning til prosjekt løper i Hovedgata	-61			
Sum vedtatt	2 359	702	-50	-418

Det foreligger en geologirapport som konkluderer med at det er behov for rassikring på to ulike fjell ved Bakkeskåt. Det ene fjellpartiet anses at kommunen har ansvaret for siden det ligger kommunal vei/parkeringsplass nedenfor. Sikring av det andre fjellpartiet er det ikke helt avklart hvem som har ansvaret for og en er dermed i kontakt med kompetente organer for å sjekke dette ut. Det er innarbeidet rassikring for førstnevnte fjellparti på 150 000 kroner i 2018 utover sikringer som gjøres i 2017.

Tvedestrand kommunestyre vedtok i sak 73/17 at Møllebekkens nedre del skulle åpnes i tråd med forprosjektets forslag. Prosjektet gjennomføres i perioden 2017-2018 med tanke på ferdigstilling før sommeren 2018. Kostnadsrammen for prosjektet ble fastsatt til 9,375 mill. inkl. moms, fordelt med kr. 0,85 mill. (investering) i 2017 og kr. 8,3 mill. (investering) og kr. 0,2 mill. (drift) i 2018. Driftskonsekvensene innarbeides som tiltak på enhetens budsjett.

Kommunestyret vedtok å øke bevilgningen til prosjektet Møllebekken med 214 000 kroner i 2018. I 2018 vil samlet bevilgning utgjøre 8,942 mill. kroner, herav 8,528 mill. kroner til investering og 414 000 kroner til drift.

Som etterfølger av Hovedgata-Hulgataprojektet foreligger det et investeringsprosjekt på løper gjennom Hovedgata. Driftskonsekvens av dette utgjør 150 000 kroner i 2018. jf. k-sak.

Kommunestyret gjorde også vedtak om å redusere bevilgningen til prosjektet løper i Hovedgata med 61 000 kroner i 2018. Samlet bevilgning vil i 2018 vil utgjøre 511 000 kroner, herav 422 000 kroner til investering og 89 000 kroner til drift.

Dagens bilpark er administrert gjennom at hver enhet håndterer sine egne biler. En ser at en kunne ha ivaretatt bilparken på en mer optimal måte dersom bilparken var samlet under en enhet. På den måten kunne en ha fått felles håndtering av bestillinger, reparasjoner, leasinger etc. En slik felles administrasjon ville gitt en bedre kontroll med tilstand på bilene og status for leasinger mv. Det foreslås dermed å opprette 0,8 årsverk som bilansvarlig for hele kommunens bilpark. Dette kan håndteres gjennom en økning på 0,3 årsverk på en 50 % - stilling som blant annet har oppgaver med enhetens bilpark i dag.

På grunn av nye skiltregler foreslås det bevilgning til innkjøp av nye opplysnings- og informasjonsskilt til parkering på 100 000 kroner i 2018.

I forbindelse med etablering av ny omfattende infrastruktur for vann og avløp er behovet for en ekstra fagarbeider økende. Det viser seg at dagens bemanning ikke rekker å holde normal drift, da de til stadighet må delta i arbeidet med nye prosjekter. Grunnen er at det er fagarbeiderne som sitter med den beste kompetansen for arbeidet i felt. Ved å ansatte en ny fagarbeider fra våren 2018, vil denne være opplært og kjent på de nye anleggene når disse er bygget. En ny fagarbeider vil også kunne danne grunnlag for et team som kan jobbe kontinuerlig med lekkasjesøk i felt. Det foreslås å opprette en ny fagarbeider for vann og avløp fra 1.3.18.

For å få et robust anlegg for vann og avløp med god kostnadskontroll vil det være nødvendig å styrke kontrollen med oppfølging av tilkoblinger og utførelse av arbeid på det kommunale ledningsnett. Dersom en kommer i forkant med dette arbeidet vil en både få et bedre anlegg samt at kostnader vil

kunne reduseres. En ser at en vil være mest tjent med å ha en dedikert fagleder/formann til å administrere dette arbeidet. Det foreslås å endre en nåværende funksjon fra formann/fagarbeider til formann/fagleder noe som medfører en årlig utgift på 50 000 kroner.

Det er samtidig forventet innsparinger og merinntekt som følge av denne økte kontrollen av tilknytninger på VA-nettet, tilsvarende minst 50 000 kroner pr. år.

Rehabiliteringsplan vann og avløp er vedtatt i k-sak 25/17. Arbeidet med lekkasjesøk på vann har medført reduksjoner på vannlekkasjene. Som følge av dette foreslås det å redusere budsjettet for rehabiliteringsplan for vann fra 300 000 kroner i 2017 til 100 000 kroner i 2018. Videre i økonomiplanen foreslås det å øke til 200 000 kroner i 2018 og framover.

En ønsker å styrke lekkasjesøk på avløp med 250 000 kroner, sett i forhold til 2017-budsjettet, til 750 000 kroner. Hensikten er å få redusert driftsutgiftene på avløpsstasjoner og renseanlegg. Videre i økonomiplanperioden foreslås det å redusere rehabiliteringsplan avløp til 500 000 kroner pr. år.

Mens sivbedet reetablerer seg må slambehandlingen tas av slampressen på anlegget. Dette medfører økte kostnader til kjemikalier og strøm. Tiltaket kostnadsberegnes til 50 000 kroner til strøm og 650 000 kroner til drift av slamskrue i 2018 og reduseres til 300 000 kroner i 2019.

Det er planlagt et garasjeanlegg ved Tvedestrand avløpsrenseanlegg (investeringsprosjekt). Prosjektet utsettes til 2020 og vil medføre økte driftsutgifter på om lag 40 000 kroner pr år.

Det er planlagt nytt høydebasseng vann i Nesgrenda fra 2019. Driftsutgifter for å sikre vannforsyning inkl. brannvann for området Nesgrenda og Nes verk vil utgjøre 10 000 kroner pr. år.

Ny kommunal vei i Ramsdalen og Øygaardslie, vil føre til økte driftsutgifter til blant annet vei og gatelys i næringsområde Grendstøl ved nye E-18. Det foreslås å innarbeide 100 000 kroner til dette fra 2020.

Avtalen med Sørlandets Maritime for båtskyss går ut i 2020. Det bør reforhandles ny avtale i løpet av 2019 med sikte på å redusere kostnadene for båtskyssen med 250 000 kroner fra 2020. Denne reforhandlingen må skje i samarbeid med fylkeskommunen og er beheftet med usikkerhet.

Leasingsavtale Park opphører i 2018 ved at leasingbil kjøpes ut og leasingutgifter reduseres tilsvarende.

Strøm til vei- og gatelys har hatt reduserte utgifter i forhold til budsjett og foreslås justert i tråd med behovet ut fra regnskapet for 2017.

Gratisparkering med 1 time har medført stort inntektstap og foreslås reversert, noe som medfører at økt bevilgning på 150 000 kroner pr år trekkes inn igjen.

Utvidet avgiftsparkering med fastpris 250 kroner pr mnd., eks. mva. på ikke avgiftsbelagte parkeringsplasser, vil kunne gi økte inntekter på om lag 150 000 kroner pr år fra 2019. Økningen i avgiftsparkeringen foreslås innført fra 1.9.18 da en trenger tid til å gjøre de nødvendige justeringene. Det fremlegges egen kommunestyresak om dette inklusiv ny strategi for strøm til el-biler.

Det er foreslått å øke parkeringsavgiften på sommerstid med 5 kroner, fra 20 til 25 kroner, pr. time. Dette vil kunne gi økte inntekter på om lag 275 000 kroner pr år.

Med utgangspunkt i forslagene i denne økonomiplanen er det foretatt selvkostberegninger innen vann-, avløp- og feieområdet. En videreføring av dagens avgiftsnivå ville medført oppbygging av store selvkostfond i avløpsregnskapet. For vann ville en opparbeidet seg et betydelig underskudd. Rådmannen foreslår derfor å redusere kloakkavgiften med 330 kroner eksklusive merverdiavgift fra 1.1.2019 og ytterligere ned med 400 kroner fra 1.1.2020 og ytterligere 150 kroner fra 2021. Vannavgiften foreslås økt med 530 kroner eksklusive merverdiavgift fra 1.1.2019 og med ytterligere 600 kroner fra 1.1.2020 og ytterligere 300 kroner fra 1.1.2021. Feiing foreslås økt fra 250 til 275 kroner eks. mva. ikke før fra 1.1.2021. Det vises til vedlegg bakerst i dokumentet for en total oversikt.

For en normalhusstand er utgiftene til vann, avløp og feiing 10 500 kroner inklusive merverdiavgift i 2017, det har den vært i mange år. Med rådmannens forslag vil disse beløpene holde seg på samme nivå i 2018, mens det vil bli en liten økning hvert år i perioden 2019 til 2021. Som nevnt i omtalen av investeringsbudsjettet er det stor usikkerhet til kostnadsanslagene på de planlagte vann- og

avløpsprosjektene. Det forventes sikrere informasjon i neste økonomiplanperiode. Ved store avvik fra dagens beløp kan en komme til å endre forslagene om avgiftsnivå. I tillegg til egne kostnader påvirker også rentenivået selvkostberegningene.

6.4.7 Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering

Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Inventar og utstyr	100	100	100	100
Styrke fysioterapi 0,2 årsverk	100	100	100	100
Brukerstyrt personlig assistent	400	400	400	400
Styrke sykehjemmet med 0,63 årsverk fra 2018	380	380	380	380
Effektivisering av bildrift - innsparing			-100	-100
Sum vedtatt	980	980	880	880

I økonomiplan for 2017-2020 var det gitt en forventning til at enheten skulle omorganisere hjemmetjenesten i tillegg til nedlegging av Dypvåg bofellesskap. Bofellesskapet er nedlagt og en har fått den planlagte økonomiske effekten som opprinnelig lå til grunn. Det er også tatt ut en mindre effekt av endringer i hjemmetjenesten i tråd med budsjett for 2017. Til sammen har dette gitt en innsparing på 3 mill. kroner i 2017, som videreføres i 2018 og framover. En ser imidlertid at det ikke er mulig å hente ut ytterligere effekter for perioden 2018 til 2020. Som en følge av dette foreslås det å reversere innsparingsforutsetningen med strukturendringer for hjemmetjenesten som lå inne i økonomiplan 2017-2020.

Det er lagt inn som forslag 100 000 kroner til inventar og utstyr til helt nødvendige anskaffelser og utskiftninger til hele enheten.

I forrige økonomiplan var det forslag om ytterligere styrking av fysioterapitjenester med 0,2 årsverk i 2018, tilsvarende 100 000 kroner hvert år i økonomiplanen. Fastlønnstilskudd er inkludert i beløpet.

Det er tidligere ikke budsjettet med kostnader til brukerstyrt personlig assistanse, BPA. Kostnadene varierer og er generelt økende. Med de siste vedtakene tilsvarer BPA- bruken nå ett årsverk. Det foreslås å innarbeide 400 000 kroner til dette i hele økonomiplanperioden. De som er brukerstyrte personlige assistenter skal avlønnes som vanlige lønnsinntakere (ikke oppdragstaker).

Det har vist seg at ressurspersoner på sykehjemmet har oppgaver mot fagsystem (Profil) og spesialoppgaver (demenskontakt) som ikke er kompensert i bemanningsplanene. I tillegg er det behov for å styrke vaktene i periodene kl. 07:00-07:45 og kl. 15:00-15:30, da det kun er én person på vakt i disse tidsrommene. Til sammen utgjør dette 0,63 årsverk som foreslås innarbeidet fra 2018 med 380 000 kroner.

Dagens bilpark er administrert gjennom at hver enhet håndterer sine egne biler, så også OR-enheten. En ser at en kunne ha ivaretatt bilparken på en mer optimal måte dersom bilparken var samlet under en enhet. Det foreslås å overføre enhetens bildrift til Teknisk drift uten at det medfører noen budsjettmessige konsekvenser.

Den økte stillingsressursen som er foreslått i Teknisk drift vil ivareta billeasing og andre arbeid rundt bilparken. Dette vil medføre at ressurser i OR kan frigjøres til andre oppgaver blant annet til arbeidet med velferdsteknologi. Det legges inn økt effektivisering først fra 2020 da en må ha noe tid til omstillingsarbeidet.

I budsjettprosessen har det vært spilt inn flere tiltak som enheten har gitt uttrykk at det er behov for. Disse tiltakene har utgått i salderingsprosessen. Dette gjelder blant annet omstillingsmidler til digitalisering, innovasjon og utvikling, driftsmidler til velferdsteknologi samt 0,4 årsverk som syns- og hørselskontakt.

6.4.8 Ansvar 255 Oppfølgingsenheten

Ansvar 255 Oppfølgingsenheten (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Konsulent 60 % stilling fra 1.5.18	264	415	415	415
Fagleder tjenester til utviklingshemmede 20 % fra 1.5.18	142	224	224	224
4,34 årsverk til ressurskrevende tjenester	3 800	3 800	3 800	3 800
Refusjon særlig ressurskrevende tjenester	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Økt bemanning psykisk helse rus og avhengighet jf. opptrapping og ventelister og ungdomsutfordringer 0,5 årsverk fra 1.5.18	276	435	435	435
Tilskuddsmidler for rus og psykiatri, tilskudd tilsvarende 20 % stilling	-110	-174	-174	-174
Bemanning nytt bofellesskap, netto økning 8 årsverk, oppstart 1.9.2021, nettobeløp etter fratrukk av inntekter fra ressurskrevende tjenester				2182
Sum vedtatt	2 272	2 600	2 600	4 782

Grunnet økning i tjenestevolum anses det som nødvendig å øke konsulentressursene. Ved at staten finansierer 40 % stilling for tjenester innen spesielle omsorgsprosjekter, kan en oppnå et fullt årsverk ved å legge inn en 60 % stilling. Stillingen foreslås innført fra 1.5.18

Ny fagleder for tjenester til utviklingshemmede foreslås opprettet med 20 % stilling fra 1.5.18. Dette anses nødvendig grunnet økning i tjenestevolum til utviklingshemmede. Totalt er det da to fagledere i denne tjenesten.

Det foreslås å opprette 4,34 årsverk for tjenester til ressurskrevende brukere. Dette gjelder endrede og økte behov. Enkeltbrukere har utfordrende atferd og tiltaket er nødvendig for å trygge både brukere og ansatte. Tidsperspektivet og videre utvikling er uvisst. For særlig ressurskrevende tjenester, gis det refusjon fra staten for deler av innsatsen. Refusjonen fra staten på dette tiltaket er beregnet til ca. 2,1 mill. kroner.

Som ledd i å styrke tjenestene til psykisk helse, rus og avhengighet foreslås det å opprette 0,5 årsverk som miljøterapeut. Det er tenkt opptrapping av det psykiske helsearbeidet med spesielt fokus på ungdom, blant annet med bakgrunn i særlige utfordringer i utsatte ungdomsmiljø i kommunen. Stillingen foreslås opprettet fra 1.5.18. Som en del i finansieringen av denne stillingen må det søkes om tilskuddsmidler for rus og psykiatri fra staten. Tilskuddet som omsøkes er tilsvarende en 20 % stilling.

Flere unge personer med utviklingshemming trenger bolig, mellom 5-8 personer ønsker bofellesskapsløsning i løpet av de neste fire årene. Enkelte av disse brukerne er ressurskrevende, og minst én kommer inn under ordningen særdeles ressurskrevende tjenester. Et forsiktig estimat med 5 beboere gir nettoutgift på om lag 2,2 mill. kroner fra 2021. Det faktiske behovet vil komme frem gjennom kartlegginger, informasjon fra pårørende og vurderinger opp mot helse og omsorgstjenesteloven. Det vil være behov for å installere velferdsteknologi i boligene, men det er for tidlig og bergene kostnader til dette på nåværende tidspunkt. Oppstartstidspunkt er satt til høsten 2021 da en trenger tid til å utrede et skikkelig tilbud og ferdigstille boligene.

I tillegg ønsker enkelte personer med utviklingshemming å bygge selv for så å motta tjenester fra kommunen. Kostnaden av dette er ikke tatt med i tabellen over. Det må foretas nærmere dialog med pårørende da hjelpebehovet til disse ungdommene varierer sterkt. Ingen har meldt om behov allerede i 2018.

Oppfølgingsenheten har i budsjettprosessen spilt inn flere andre tiltak som enheten har gitt uttrykk at det er behov for. Disse tiltakene har utgått i salderingsprosessen. Dette gjelder blant annet til økte ressurser til systemansvarlig for dataprogrammet Profil.

6.4.9 Ansvar 260 Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge

Ansvar 260 Familiehuset - Ressurssenter for barn og unge (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Utvidet åpningstid på fritidsklubben, videreføring forsøk	50	50	50	50
30 % Rådgiver koordinerende funksjon, tilbakeholdes i 2018 og 2019 og kommer inn fra 2020	-236	-236	236	236
Krisesenter, økte utgifter pga. 0,5 årsverk mer i 2018, Tvedestrands andel	21	21	21	21
Helsesøster - økning 10 % fra 1.9.18	25	70	70	70
Legesekretær 5 % - Tjenna legekantor - fra 1.1.18	32	32	32	32
Økt bemanning barnevern, 1 årsverk i samarbeidet fra 1.7.17, Tvedestrands andel	99	198	198	198
Turnuslege for å imøtekomme listekapasitet fastleger (netto)	110	250	250	250
Sum vedtatt	101	385	857	857

Tiltaket med utvidet åpningstid på fritidsklubben i 2017 har vært meget vellykket og en foreslår å videreføre dette tiltaket i planperioden. Dette tilsvarer 0,1 årsverk og 50 000 kroner.

Enhetsleder for Familiehuset har ivaretatt rollen som rådgiver i koordinerende funksjon tilsvarende 30 % stilling. Denne innsparringsordningen er foreslått videreført fra 2018 og 2019, mens 0,3 årsverk gjeninnføres fra 2020.

Ansatt på helsestasjonen måtte redusere sin 100 % stilling grunnet avvikling av Englegård og reduserte behov. Grunnet behov for helsesøstertjenester i helsestasjonen foreslås det at 0,1 årsverk helsesøster gjeninnføres fra 1.9.18.

I henhold til oppsatt arbeidsplan for ivaretagelse av driften på legekantoret, forslås det å øke legesekretærstillingen med 0,05 årsverk.

I rådmannsgruppas møte for barnevernet i oktober ble det foreslått en økning på 1,0 årsverk fra 01.07.18 til interkommunalt barnevern. Dette er betydelig lavere enn det barnevernstjenesten og Gjerstad kommune har bedt om.

Det er lagt inn en økning på 0,5 årsverk for interkommunalt krisesentertilbud i tråd med rådmennenes anbefaling.

Listekapasiteten hos fastlegene i kommunen er pr dd. fylt helt opp, og det er ikke ledig kapasitet til nye pasienter. For å imøtekomme denne utfordringen foreslås det å søke om turnuslege fra 1.9.18. Nærmere dialog med fastlegene og fylkeslegen vil avklare dette.

Familiehuset har i budsjettprosessen spilt inn flere tiltak som enheten har gitt uttrykk at det er behov for. Disse tiltakene har utgått i salderingsprosessen. Eksempler er behov for ytterligere ressurser til folkehelsearbeidet/folkehelsekoordinator.

Andre tiltak kan på sikt gi faste stillinger dersom en søker om midler til dette. Det vil bli søkt om øremerkede midler i Helsedirektoratet til 1 årsverk til helsesøster. Videre vil en søke Nasjonal folkehelsesatsning, tilskudd fra fylkeskommunen og fylkesmannen, om midler til 1 årsverk til folkehelsearbeid. Det er også planer om å søke om fattigdomsmidler hos Bufdir, til 0,5 årsverk i kommunens utlånssentral. Til sammen vil dette kunne utgjøre 2,5 årsverk. Det forutsettes egne saker til kommunestyret om disse tiltakene.

6.4.10 Ansvar 265 NAV

Ansvar 265 NAV (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Administrasjonstilskudd, voksenopplæring	750	380	125	0
Sosialhjelp, økning	1000	750	500	200
Bosette 10 flyktninger pr år fra 2018, reduksjon fra 30 til 10.				
- introduksjonsstønad	300	-1900	-3400	-4100
- Reiseutgifter flyktninger	200	150	100	50
- Sosialhjelp flyktninger	-400	-700	-850	-1000
- Årsverk, dagens nivå 3,8 holdes i 18 og 19, reduksjon 1 årsverk fra 2020			-620	-620
Sum vedtatt	1 850	-1 320	-4 145	-5 470

Tvedestrand kommune har en avtale med Arendal Voksenopplæring om kjøp av lovpålagt opplæring til flyktninger. Denne avtalen med et fastsatt administrasjonstilskudd pr flyktning, er ikke dimensjonert ut fra dagens antall flyktninger slik at dagens ramme ikke dekker kostnadene til dette. En legger opp til å reforhandle avtalen med Arendal kommune. I tillegg til å reforhandle avtalen, foreslås det å øke bevilgningen til kjøp av disse tjenestene med 750 000 kroner i 2018. Beløpene reduseres til 380 000 kroner i 2019 og 125 000 i 2020. Reduksjonene skyldes lavere volum og reforhandlet avtale utover i økonomiplanperioden.

Det er knyttet usikkerhet til størrelse på sosialhjelpsutbetalingene. For 2017 er det anslått et merforbruk på brukerrettede ytelser på om lag 2,4 mill. kroner. Det er ingen signaler i arbeidsmarkedet som tilsier at det blir vesentlige reduksjoner i utbetalingene i 2018. Grunnlaget for merforbruket er et vanskelig arbeidsmarked og forholdsvis høy arbeidsledighet. Det foreslås dermed å styrke sosialhjelpsbudsjettet med 1 mill. kroner i 2018. Videre forventes en reduksjon med 250 000 kroner pr år i økonomiplanperioden. En har forventinger om bedringer på arbeidsmarkedet samt et enda mer målrettet arbeid med stønadsmottakerne.

Tvedestrand kommune har fått anmodning fra lmdi om å bosette 10 flyktninger fra 2018. Dette er innarbeidet i budsjett og økonomiplan. Konsekvensene av 10 nye i stedet for 30 flyktninger som er forutsatt i forrige økonomiplan, får innvirkning for utbetalt introduksjonsstønad, sosialstønad, stønader til reiseutgifter samt endring i årsverk i økonomiplanperioden. Effektene vil ikke komme inn med full virkning før lengre ut i perioden i og med at en allerede har bosatt 30 (2017), 36 (2016) samt 10 (2015) og 5 flyktninger fra 2014, jf. til tiltaksoversikten ovenfor. Antall årsverk bør holdes på dagens nivå med 3,8 årsverk og ikke reduseres før i 2020 og 2021, da med 1 årsverk.

6.4.11 Ansvar 275 Kirke og tros- og livssynssamfunn

Ansvar 275 Kirker og tros- og livssynssamfunn (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Tvedestrand kirke, reparere fasade og vinduer			200	100
Tilskudd til ungdomsprest	50	50	50	50
Sum vedtatt	50	50	250	150

Det er behov for reparering av fasade og vinduer på Tvedestrand kirke da fasaden har dårlig forfatning og vinduene trenger total renovering evt. utskiftning. Det tilrås bevilgning til arbeidet fra 2020 og 2021.

Det har vært ansatt ungdomsprest i en 50 % stilling siden 2008. Kommunen har til nå bidratt med 50 000 kroner i året i tillegg til midler fra en givertjeneste og frivillige gaver. Rådmannen tilrår at det bevilges 50 000 kroner pr år, som tidligere.

6.4.12 Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik

Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgj. og premieavvik (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan		
	2018	2019	2020	2021
Statsbudsjett 2016 og rus, utøvende psykolog, 1 årsverk fra 1.1.20, netto			600	600
Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost	50	100	100	40
Skoleundersøkelse	50			
Felles kompetansemidler ned fra 200 000 til 150 000 kroner	-50	-50	-50	-50
Alle enheter: Effektiviseringskrav 0,25 % pr år	-800	-800	-800	-800
Gevinstrealisering gj. digitalisering, arbeidsflytgjennomgang, (omorganisering, naturlig avgang etc). Endring i skolestruktur, m tanke på mer kostnadseffektiv struktur. Effektivisering av politisk struktur.		-750	-2250	-7000
Sum rådmannens forslag	-750	-1 500	-2 400	-7 210
Redusere bevilgning til kommunestyrets tilleggsbevilgningspost	-50			
Sum vedtatt	-800	-1 500	-2 400	-7 210

Det er i Statsbudsjett 2016 og 2017 skissert en økt satsing på rusfeltet. Denne satsingen må også ses i sammenheng med at kommunene vil bli pålagt å ha psykologkompetanse fra 2020. Det foreslås derfor å legge inn 1 årsverk som psykolog fra 1.1.2020.

Det er foreslått å øke kommunestyrets tilleggsbevilgningspost med 50 000 kroner i 2018. Det er videre foreslått en økning med 100 000 kroner for hvert av årene 2019 og 2020 og 40 000 kroner i 2021. Dette for at kommunestyret skal kunne ha mere midler disponibelt til uforutsette hendelser gjennom året. For perioden 2018 til 2021 vil kommunestyrets tilleggsbevilgningspost bli hhv 200 000, 250 000, 250 000 og 190 000 kroner.

Kommunestyret gjorde vedtak om å redusere kommunestyrets tilleggsbevilgningspost med 50 000 kroner i 2018. For perioden 2018 til 2021 vil tilleggsbevilgningsposten utgjøre hhv 150 000, 250 000, 250 000 og 190 000 kroner.

Det er lagt inn et forslag om bevilgning til skoleundersøkelse i 2018 da skolestruktur har vært agenda i flere sammenhenger. Det må vurderes nærmere aktuelle spørsmålsstillinger og hvordan undersøkelsen ellers skal gjennomføres.

Statsbudsjettet indikerer at det er muligheter for å effektivisere kommunal sektor på opptil 0,5 %. Det legges inn forslag om effektivisering av enhetene på 800 000 kroner hvert år økonomiplanperioden. Dette utgjør 0,25 % av netto driftsrammer for enhetene korrigert for vann- og avløp.

Videre er det foreslått en totalgjennomgang av organisasjonen Tvedestrand kommune med hensikt å effektivisere 9 årsverk i løpet av økonomiplanperioden. Forslaget innebærer reduksjon på ett årsverk i 2019, tre årsverk i 2020 og totalt ni årsverk i 2021. Det er en forutsetning at følgende områder går nye gjennom: gevinstrealisering med tanke på digitalisering, arbeidsflytgjennomgang, (omorganisering, naturlig avgang etc), endring i skolestruktur, med tanke på mer kostnadseffektiv drift samt effektivisering av politisk struktur.

6.4.13 Vurdering knyttet til kunstnerisk utsmykning

I retningslinjer for kunstnerisk utsmykning som ble vedtatt i 2010 heter det blant annet:

"Det vurderes å avsette midler i driftsbudsjettet under ansvar 270 til generell kunstnerisk utsmykning utendørs i det offentlige rommet. Bevilgningen er ikke knyttet til konkrete prosjekter og tildelingens størrelse fastlegges for hvert budsjettår. Dersom de budsjetterte midlene ikke benyttes i budsjettåret, avsettes disse til disposisjonsfond for generell kunstnerisk utsmykning, forutsatt at ikke strykningsreglene for ubundne avsetninger blir gjort gjeldende."

Rådmannen har ikke funnet rom for en slik avsetning i planperioden. I planleggingen av ny idrettshall på Mjåvann vil det imidlertid bli foreslått kunstnerisk utsmykning. Det samme gjelder de andre investeringsprosjektene med en prosent av totalkostnaden i henhold til vedtatte retningslinjer.

6.4.14 Søknader fra organisasjoner

Kommunen har mottatt søknader om støtte fra ulike organisasjoner som det er naturlig å vurdere i budsjettssammenheng. Det vises til vedlegg 2 for en nærmere omtale av søknader/ innspill og hvordan det er håndtert i økonomiplan og budsjett.

6.5 Samlede driftsinntekter og - utgifter

Tabellen under viser fordeling på type budsjetterte utgifter og inntekter i 2014-2018. Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Beløp i hele 1 000 kroner	2014	2015	2016	2017	2018
10* Lønn og sosiale utgifter	289 595	300 631	304 580	321 091	336 270
11*/12* Andre utgifter	55 719	57 287	58 379	61 049	59 930
13* Kjøp av tjenester	37 259	38 525	49 081	50 288	52 403
14* Overføringer	33 331	27 395	24 900	26 757	26 186
15* Finansieringstransaksjoner	19 370	20 915	24 389	30 343	37 558
Sum utgifter	435 274	444 753	461 329	489 608	512 347
16* Salgs- og leieinntekter	-59 764	-66 209	-67 626	-64 141	-65 628
17* Refusjoner	-39 663	-40 653	-38 214	-41 108	-47 063
18* Overføringer	-323 647	-326 800	-345 712	-373 548	-388 852
19* Finansieringstransaksjoner	-12 200	-11 091	-9 777	-10 731	-10 804
Sum inntekter	-435 274	-444 753	-461 329	-489 608	-512 347

I vedtatt budsjett de siste årene har en følgende årsverk:

År	Årsverk
2010	370,8
2011	379,4
2012	383,5
2013	393,4
2014	421,5
2015	432,4
2016	433,5
2017	450,6 *)
2018	454,5

*) Årsverk i 2017 er justert opp med blant annet 7,1 årsverk i Oppfølgingsenheten, jf. omtale under denne enheten.

Endringer i årsverk fra 2017 til 2018 er omtalt under de aktuelle ansvarsområdene.

6.6 Likviditet

Kommunestyret vedtok i desember 2014 å inngå avtale med Sparebanken Sør om trekkrettigheter (kassakreditt) på 30 mill. kroner. Avtalen ble etablert tidlig i 2015, og har vært benyttet noen få ganger. Trukket beløp har vært relativt lite. Kommunen betaler rente til banken kun når trekkrettighetene benyttes.

Kommunens inntekter og utgifter kommer til dels noe ujevnt gjennom året. Som det fremgår av investeringsbudsjettet vil det bli både store utgifter og låneopptak i planperioden. Forløpet av utbetalinger i prosjektene og tidspunkt for låneopptak vil påvirke likviditeten i stor grad.

Likviditetsbelastningen fra tidligere års premieavvik må nevnes. Enkelt sagt betyr dette at kommunen i tråd med statlig regelverk har betalt mer i pensjon til pensjonsselskapene enn det som er utgiftsført i regnskapet. Dette blir å betrakte som en intern gjeld. "Gjelda" nedbetales over 15 år, ti år eller sju år, avhengig av når avviket oppstod. Hvis de nye premieavvikene er større enn det en "tilbakebetaler" vil interngjelda øke. Ved inngangen til 2017 var denne belastningen på om lag 30,7 mill. kroner. I følge prognoser fra pensjonsselskapene pr. september 2017 vil det akkumulerte premieavviket være om lag 40,9 mill. kroner ved utgangen av 2018.

7. INVESTERING

Dette kapitlet er endret etter kommunestyrets vedtak, og kommentarene i den forbindelse er skrevet i kursiv. Tabeller er oppdatert.

7.1 Samlet oversikt over investeringer med finansiering (skjema 2A)

I tabellen som følger vises hovedtall for kommunens investeringer i økonomiplanperioden. I forrige økonomiplan (2017-2020) var summen for investeringer i anleggsmidler 552,7 mill. kroner, mens det i økonomiplanen for 2018-2021 er 605,1 mill. kroner.

Om utviklingen i lånegjelden vises det til eget underkapittel.

Investeringsbudsjettet (skjema 2A) (hele 1 000 kroner)	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				2019	2020	2021
Investering i anleggsmidler	59 018	35 300	165 700	169 650	169 250	100 515
Utlån og forskutteringer	9 721	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 362	1 450	1 600	1 700	1 800	1 900
Avdrag på lån	6 769	3 400	3 600	4 100	4 500	5 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	214	0	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	77 084	55 150	185 900	190 450	190 550	122 415
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-62 467	-49 406	-155 736	-153 297	-148 582	-61 000
<i>herav: egne investeringslån</i>	<i>-52 746</i>	<i>-34 406</i>	<i>-140 736</i>	<i>-138 297</i>	<i>-133 582</i>	<i>-46 000</i>
<i>formidlingslån</i>	<i>-9 721</i>	<i>-15 000</i>	<i>-15 000</i>	<i>-15 000</i>	<i>-15 000</i>	<i>-15 000</i>
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-762	0	0	-7 800	-5 000	-20 000
Tilskudd til investeringer	-3 789	0	-2 200	-500	-5 000	-18 200
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 034	-3 044	-25 064	-25 453	-28 168	-18 915
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-6 133	-2 700	-2 900	-3 400	-3 800	-4 300
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-76 185	-55 150	-185 900	-190 450	-190 550	-122 415
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-899	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-77 084	-55 150	-185 900	-190 450	-190 550	-122 415
Udekket (+)/udisponert (-) =0	0	0	0	0	0	0

Utlån og forskutteringer, avdrag på lån og mottatte avdrag på utlån og refusjoner gjelder formidlingslån. Forskriftene sier at avdragene på slike lån skal føres i investeringsregnskapet, i motsetning til avdrag på egne investeringslån som føres i drift. Det er forutsatt at en tar opp 15,0 mill. kroner hvert år i planperioden.

7.2 Nærmere om de enkelte investeringsprosjektene (skjema 2B)

Tabellen under viser detaljert investeringsopplegg for perioden. Tallet foran navnet på tiltaket angir hvilken enhet som har ansvaret for den aktuelle investeringen. Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Til investering i anleggsmidler (skjema 2B) (hele 1 000 kroner).	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Totalt (fra skjema 2A)	165 700	169 650	169 250	100 515
<i>derav innen VA-området</i>	<i>25 164</i>	<i>26 649</i>	<i>6 500</i>	<i>4 000</i>
<i>derav utenom VA-området</i>	<i>140 536</i>	<i>143 001</i>	<i>162 750</i>	<i>96 515</i>
210 IKT-investeringer	2 500	1 000	1 000	1 000
210 Mjåvann, idrettshall mv.	85 000	65 700	49 900	
210 Raet nasjonalpark, etablere besøkssenter	1 500			
240 Ny barneskole i sentrum	16 500	26 900	69 800	53 315
240 Barnehage Bronsbu	4 500	4 500	15 500	14 700
240 Grendstøl: vei, vann og avløp (avtale med Nye Veier AS)	14 400	43 500		
240 Grendstøl, utenom avtale med Nye Veier AS	500	500		
240 Bil til vaktmestrene		200	200	200
240 El-bil til renholderne		300		300
240 Brannstasjonen, garderobesone og urensone	900	1 000		
240 Kjøp av videregående skole på Lyngmyr			8 200	
240 Boliger til utviklingshemmede	1 000	2 500	10 500	19 500
240 Strannasenteret, diverse bygningsmessige arbeider	1 000			
240 Dypvåg skole, ferdigstilte SD-anlegg		250		
240 Søgnebrygga, rehabilitering	400			
240 Lyngmyr skole, nye vinduer				1 000
240 Holt skole, nytt tak på gamleskolen		200		
240 Dypvåg skole, nytt tak på gamlebygget		100		
240 Lyngmyr, nærvarmeanlegg		2 000	5 000	4 500
245 Øygardsdalen, asfaltering av vei til næringsareal				1 000
245 Kalsåsen, anlegge vei, vann og avløp		1 100		
245 Grendstøl-Slotta-Ytre vei, VA-anlegg langs vei	6 500	4 000		
245 Knutepunkt Bakkevei/Vestervei, omkobling vann og avløp	1 200			
245 Bakkevei: vann, avløp, vei mv.	4 800	1 700		
245 Bakkevei til Tangen renseanlegg, avløpsnett	2 500	5 000		
245 Ny barneskole, vann- og avløpsanlegg til tomtegrense		3 500	2 500	
245 Bergsmyr, overvann	1 000			
245 Bergsmyr rundkjøring, flytte og skifte vann- og avløpsledn.	1 800			
245 Nesgrenda, nytt høydebasseng vann	4 050			
245 Møllebekken, nedre del (gjennomføring)	8 528			
245 Hovedgata, tilrettelegge for bevegelseshemmede	422			
245 Grendstøl, industriområde 1: vei, vann, avløp	2 200			
245 Lauvåsen, falledning ned til Bydalen	1 000			
245 Rehabiliteringsplan vann	1 200	500	500	1 000
245 Rehabiliteringsplan avløp		1 000	1 500	1 000

Til investering i anleggsmidler (skjema 2B) (hele 1 000 kroner).	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
245 Tvedestrand renseanlegg, garasje, lager, verksted			2 000	2 000
245 Skjærgårdstjenestens båt Terna, ny motor og drev		1 700		
245 Parkeringsplass i sentrum	500			
250 Bil til hjelpemiddelmontør		250		
250 Velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren	1 000	1 000	1 000	1 000
275 Dypvåg kirke, universell adkomst			400	
275 Dypvåg kirke, utvendig overrissingsanlegg			1 250	
275 Holt kirke, utvendig overrissingsanlegg		1 250		
275 Holt kirke, utskifting varmeovner	800			

Siden forrige økonomiplan er det gjort endringer i flere prosjekter. Noen er ført opp med andre kostnader og/eller tidsforløp, dette er kommentert under det aktuelle prosjekt. Nye prosjekter er også kommet inn. Noen prosjekter er også tatt ut, av ulike årsaker:

- Ombygging av Tjenna helsesenter er framskyndet og fullfinansiert i 2017.
- Aktiv rast på Grendstøl er tatt ut av økonomiplanen. Tiltaket må søkes etablert uten at kommunen bygger anlegget.
- Ny bil til Teknisk drift er tatt ut, det tas sikte på å lease en bil i stedet.
- Bevilgning til inventar og utstyr til Omsorg og rehabilitering. Det er imidlertid foreslått en økt bevilgning i driftsbudsjettet.
- Bevilgning til klokkeårn på Tvedestrand gravlund.

IKT-investeringer

Det er lagt til grunn et gjennomsnittlig investeringsnivå i felles IKT-selskap på om lag 4 mill. kroner pr. år (DDØ-kommunene). Dette gjelder felles investeringer som dekkes gjennom IKT-selskapet og som kommunen betaler sin andel av kapitalutgiftene over driftsbudsjettet for IKT. Hvorledes dette nivået vil bli ved etableringen av nytt IKT-selskap er usikkert p.t. En større utskifting og omlegging av de store applikasjonene som kommunene i DDØ bruker for å tilpasse seg en felles struktur og systemer kan medføre at dette investeringsnivået kan bli høyere enn lagt til grunn i økonomiplanen for årene 2019-2021. Dette vil bli nærmere avklart i 2018.

I tillegg vil det være lokale investeringer i PC-er, nettverk og infrastruktur m.m. som hver kommune må dekke selv med utgangspunkt i den avskrivningstiden som er fastsatt felles for m.a. PC-er. Det vil i 2018 være behov for å skifte ut de fleste PC-ene til elevene, om lag 200, samt en viss utskifting i administrasjonen inkl. lærere med om lag 60 PC-er. Videre utover i planperioden frem til 2021 er det lagt til grunn mindre utskiftinger av PC-er.

Mjåvann, idrettshall mv.

Kommunestyret vedtok i september 2017 i sak 79 "Ny videregående skole og idrettsanlegg i Tvedestrand – godkjenning av forprosjekt og kostnadsramme" at kommunen skal bygge en rekke innendørs og utendørs idrettsanlegg på Mjåvann innenfor en kostnadsramme på 230 mill. kroner. Dette er et fellesprosjekt med fylkeskommunen, der de skal bygge ny videregående skole for 600 mill. kroner. Fylkeskommunen skal leie idrettsanleggene av kommunen til sin skoleaktivitet, og kommunestyret vedtok leieavtalen i samme møte i sak 80 "Ny videregående skole og idrettsanlegg i Tvedestrand – leieavtale". Alle anleggene skal være klare til skolestart i august 2020.

Det er inngått en totalentreprisekontrakt med Veidekke AS. Kontrakten omfatter grunnarbeider og bygging av anleggene. I tråd med omtalen i saken om forprosjektet er det inngått en fastpriskontrakt. Det betyr at kommunens utgifter til prisstigning er kjent, og entreprenøren tar risikoen for prisutviklingen. Betalingsplanen for selve kontraktssummen er fortung, dette gjenspeiler seg også i de årlige beløp som er innarbeidet i økonomiplanen. Andre kostnader i prosjektet er fordelt pr. år ut fra det en har av informasjon høsten 2017. Det tas forbehold om senere endringer i fordelingen pr. år.

Prosjektet er nå kommet så langt i planleggingen av kommunen kan søke om spillemidler til idretts- og nærmiljøanleggene i januar 2018. Total søknadssum er pr. oktober 2017 ikke klar, men i grunnlaget

for leieavtalen med fylkeskommunen er det forutsatt 28 mill. kroner i tilskudd. Det er "kø" for å få tildelt midler, så det vil ta noe tid før kommunen har fått spillemidler til alle aktuelle anlegg. På usikkert grunnlag er det innarbeidet 5 mill. kroner i tilskudd i 2020 og 2021.

Siden fylkeskommunen skal leie idrettsanleggene er kommunen frivillig registrert for utleie av bygg og anlegg. Dette innebærer at deler av kostnadene omfattes av regelverket rundt ordinær merverdiavgift og ikke merverdiavgiftskompensasjon. Regnskapsteknisk vises ikke ordinær merverdiavgift i regnskapet når en har krevd fradrag. Det betyr at oppførte beløp i budsjett og økonomiplan blir lavere enn 230 mill. kroner. Ved rapportering på prosjektet vil en håndtere dette mer merverdiavgift på en måte som gjør at en sammenligner mot fastsatt kostnadsramme på 230 mill. kroner.

Raet nasjonalpark, etablering av besøkssenter

Kommunestyret behandlet i sak 35/2017 "Raet nasjonalpark – strategidokument for prosjektgruppe - besøkssenter i Tvedestrand". Av dokumentet fremkommer det at Tvedestrand, Arendal og Grimstad skal ha hvert sitt besøkssenter. Tvedestrand senter foreslås lagt til Lyngør fjorden Kystkultursenter på Gjeving, der det vil utarbeides en utstilling. Rådmannen tilrår en ramme på 1,5 mill. kroner. I budsjettet er det også forutsatt tilskudd fra fylkeskommunen på 1,0 mill. kroner, det søkes om midler fra bufferfondet for konsesjonskraftfondet. Det forutsettes fremleggelse av egen sak til kommunestyret.

Ny barneskole i sentrum

Kommunestyret behandlet i april 2017 i sak 33 "Rom- og funksjonsprogram for ny barneskole". Vedtaket innebar blant annet at det skal planlegges for en skole med inntil 350 elever fordelt på sju trinn, men med mulighet for utvidelse til 525 elever.

Kommunestyret vedtok i sak 3/2017 at prosjektet skulle gjennomføres som en totalentreprise. I sak 95/2017 ble dette endret til at grunnarbeidene skilles ut som eget delprosjekt, med gjennomføring i 2018.

I økonomiplanen for 2017-2020 var det anslått en samlet kostnad på 169 mill. kroner (målt i 2017-kroner). I økonomiplanen for 2018-2021 har en prisjustert det til 2018-nivå. Samlet sum blir da 173 mill. kroner. Beløpet er usikkert.

Hittil har det vært forutsatt at skolen skal være ferdig til 1.8.2020. I denne økonomiplanen er det lagt til grunn ferdigstillelse ett år senere. Årsaken til forskyvingen er kommunens økonomiske situasjon, samt at en får noe bedre tid til planleggingsarbeidet.

Barnehage Bronsbu

I økonomiplanen for 2017-2020 var det for en seksavdelings barnehage anslått 42 mill. kroner i totale kostnader, målt i 2017-priser. Kostnadene er nå prisjustert til 43 mill. kroner i 2018-kroner, men det er usikkerhet knyttet til beløpet størrelse. I økonomiplanen for 2017-2020 var det lagt opp til ferdigstillelse i august 2021, og tidsplanen opprettholdes. Reguleringsplanen for området kommer til førstegangsbehandling i planutvalget høsten 2018. Rom- og funksjonsprogrammet for den nye barnehagen ferdigstilles første halvår 2018.

Grendstøl: vei, vann og avløp (avtale med Nye Veier AS)

Kommunestyret behandlet i september 2016 sak 108/2016 "Avtale om utbygging på Grendstøl næringsområde". Avtalen innebærer at Nye Veier AS skal opparbeide næringsarealene med vei, vann, avløp mv. for 37,65 mill. 2016-kroner eksklusiv merverdiavgift. 25 % av beløpet skal betales i 2018, mens resterende 75 % skal betales i 2019. Beløpet skal prisjusteres i henhold til nærmere angitt indeks.

I sak 65/2017 behandlet kommunestyret en tilleggsavtale knyttet til dette prosjektet. Vedtaket innebar 7,5 mill. kroner eksklusiv merverdiavgift i økte utgifter. Beløpet er i 2017-kroner, og skal prisjusteres og utbetales etter samme prinsipp som opprinnelig avtale. Tilleggsavtalen erstatter blant annet arbeider til en verdi av 3,75 mill. kroner som var ført opp i økonomiplan 2017-2020, prosjektet "Grendstøl: Øygardsdalen, infrastruktur 1. byggetrinn".

I planperioden er det lagt inn 57,9 mill. kroner inklusive merverdiavgift.

Grendstøl, utenom avtale med Nye veier AS

Det er enkelte infrastrukturtiltak som rådmannen ser ikke er dekket av avtalen med Nye Veier AS. Dette må det bevilges særskilte midler til. Det anslås foreløpig 1,0 mill. kroner til dette formålet. Beløpet er noe usikkert.

Bil til vaktmestrene

Kommunens ti vaktmestrene er avhengige av biler i sitt daglige virke. Bilene må jevnlig skiftes ut, og det er derfor innarbeidet 200 000 til kjøp av én ny (brukt)bil i 2019, 2020 og 2021. Det er vurdert at el-biler ikke er hensiktsmessig for den bruken vaktmestrene har.

El-bil til renholderne

Renholderne er også avhengige av biler i sitt daglige virke. Bilene må jevnlig skiftes ut, og det er derfor innarbeidet 300 000 til kjøp av to nye el-biler i planperioden.

Brannstasjonen, garderobesone og urens sone

Brannstasjonen må bygges om for å bedre garderobeforholdene, med tanke på kravene om ren og skitten sone. I økonomiplanen er det innarbeidet midler til å gjøre mindre endringer innenfor dagens bygningsmasse.

Kjøp av dagens videregående skole på Lyngmyr

Kommunen har vært i forhandlinger om kjøp av dagens videregående skole på Lyngmyr. Siden den nye videregående skolen først skal være klar høsten 2020, forutsettes det foreløpig at kjøp vil skje i 2020. I økonomiplanen har en innarbeidet summen Aust-Agder fylkeskommune har tilbudt skolen for, samt utgifter til dokumentavgift. Egen sak vil bli fremlagt kommunestyret vedrørende endelig avtale.

Boliger til utviklingshemmede

I løpet av planperioden forventes det økt behov for boliger til personer med utviklingshemming. Beløpet som er innarbeidet i økonomiplanen er et foreløpig estimat, da lokalisering og antall leiligheter ikke er vedtatt enda. Det er tatt utgangspunkt i kostnadene ved bygging av boligene i Olav Sverres vei, men nedjustert til maksimalt 8 boenheter. I tillegg er det prisjustert og tatt hensyn til at fellesrom og personalrom ikke nødvendigvis kan reduseres forholdsmessig etter antall boliger. Mulighetsstudiet er under arbeid, og vil bli forelagt kommunestyret senest tidlig i 2018. Når kommunestyret blir forelagt et rom- og funksjonsprogram bør en kunne si mer om kostnadsnivået. Det er forutsatt ferdigstilling i 2021, det er ett år senere enn tidligere økonomiplan.

Strannasenteret, diverse bygningsmessige arbeider

Ombygging av inngangspartiet ved Strannasenteret er foreslått for å få en mer hensiktsmessig utnyttning av arealene ved inngangspartiet. Videre er det behov for flere kontorplasser, dette krever også ombygginger. Det er behov for lagerplass til lading av elektriske rullestoler. Disse lades i dag i korridorer, og kan medføre økt brannrisiko. Samlet foreslås det 1,0 mill. kroner i 2018 til disse arbeidene. Sammenlignet med forrige økonomiplan er flere prosjekter nå slått sammen til et, i tillegg er nye behov lagt fram.

Dypvåg skole, ferdigstille SD-anlegg

Til og med 2017 er det installert anlegg for sentral driftskontroll (SD-anlegg) på Lyngmyr, Holt, Dypvåg og Songe skoler. Som omtalt i budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2017 var det ikke nok midler til å legge til rette for romstyring av varme på Dypvåg. Det tilrås derfor å bevilge 250 000 kroner i 2019 for å gjennomføre slike arbeider, slik at en kan få full effekt av investeringene. Dagens romstyring ble slått ut av tordenvær sommeren 2017.

Søgnebrygga, rehabilitering

Nesten alle pælene som bærer Søgnebrygga i Tvedestrand havn er knekt av isen. Brygga må rehabiliteres, og det avsettes midler i 2018. Søgnebrygga er den eneste dypvannskaia i sentrum.

Lyngmyr skole, nye vinduer

Mange av vinduene på skolen er over 20 år gamle, og så dårlige at en ikke kan lufte med de. Det er derfor behov for utskifting.

Holt skole, nytt tak på gamleskolen

Det er lekkasje i taket, og dermed behov for utskifting. Halve taket er skiftet i 2017 med statlige tiltaksmidler.

Dypvåg skole, nytt tak på gamlebygget

Det er lekkasje i taket, og dermed behov for utskifting. Halve taket er skiftet i 2017 med statlige tiltaksmidler.

Lyngmyr, nærvarmeanlegg

Kommunestyret får til behandling en egen sak om etablering av nærvarmeanlegg i Lyngmyrområdet. Rådmannen tilrår at et slikt anlegg etableres, og foreslår derfor bevilget 11,5 mill. kroner. Anlegget kan forsyne både ny barneskole og andre kommunale bygg i området med energi til oppvarming. Det vises til nevnte sak for mer informasjon om prosjektet.

Øygardsdalen, asfaltering av vei til næringsareal

Gjennom avtalen med Nye Veier AS etableres det næringsarealer i Øygardsdalen. Det etableres også en kommunal vei inn i området. Denne veien må asfalteres, det er ikke med i avtalen med Nye Veier AS. Siden veien er etablert på store fyllinger ønsker en å vente med asfaltering til en er sikker på at veien har seget ferdig.

Kalsåsen, anlegge vei, vann og avløp

I forbindelse med tilleggsavtale 2 med Nye Veier AS, vedtok kommunestyret å sprengne ned Kalsåsen for å legge til rette for mer industriareal. Infrastruktur i disse arealene dekkes delvis av tilleggsavtalen, men en må påregne 1,0 til 1,5 mill. kroner i ekstra kostnader. Foreløpig er det innarbeidet 1,1 mill. kroner.

Grendstøl- Slotta-Ytre vei, vann- og avløpsanlegg langs vei

Vegvesenet skal bygge en ny fylkesvei mellom Grendstøl og Slotta. Kommunen skal legge vann- og avløpsledninger langs fylkesveien, og slik koble sammen høydebassenget på Grendstøl med den nye videregående skolen og omliggende arealer. Dette vil sikre den nye skolen og idrettsanlegget nok vann, samt øke leveringssikkerhet og fleksibilitet i det sentrumsnære vann-nettet. På avløpssiden legger prosjektet til rette for avlastning av et hardt belastet kloakksystem gjennom bykjernen. Dette ledningsnett mottar i dag kloakk fra Holt, Grendstøl, Glastadheia mv. Løsningen i prosjektet er tilpasset ny videregående skole og idrettsanlegg, ny barnehage og nytt næringsområde. Foreløpig er dette prosjektet tenkt avsluttet på Ytre vei ved innkjøring til ny videregående skole og Bakkevei.

Framdriften i prosjektet må samkjøres med fylkeskommunens arbeider, så fordelingen av utgifter på ulike årene er noe usikker. Samlet kostnadsramme er 11,8 mill. kroner, hvorav 1,3 mill. kroner er bevilget til og med 2017.

Knutepunkt krysset Bakkevei/Vestervei, omkobling vann og avløp mv.

Der ovennevnte prosjekt avsluttes vil det være et knutepunkt mot kommunens helt egne prosjekt langs Bakkevei. I knutepunktet kreves det omkobling og mulig forflytning av pumpestasjoner etc. Kostnadsrammen settes til 1,2 mill. kroner. Bevilgningen er foreslått framskyndet fra 2019 til 2018 av hensyn til tilstøtende prosjekter. Tidsplanen er usikker.

Bakkevei, vann, avløp, vei mv.

Av hensyn til etablering av ny barnehage på Bronsbu, må Bakkevei utbedres. I tillegg må vannforsyningen forbedres, siden dagens kapasitet er for liten. Veien skal utvides langs dagens trasé, og det skal anlegges fortau. Nye vann- og avløpsledninger legges i fortauet.

Dette prosjektet er en forutsetning for at avløp fra Holt, Grendstøl, Glastadheia mv. kan føres til renseanlegget på Tangen, uten via sentrum. Samlet kostnadsramme er 7,0 mill. kroner, hvorav 0,5 mill. kroner er bevilget til og med 2017. Bevilgningen er foreslått delvis framskyndet fra 2019 til 2018 av hensyn til tilstøtende prosjekter. Tidsplanen er usikker.

Bakkevei til Tangen renseanlegg, avløpsnett

Rådmannen har vurdert ulike alternativer for å føre avløp fra Holt, Grendstøl, Glastadheia mv. til renseanlegget på Tangen. Det anbefales ikke å lede avløpet gjennom sentrum. Det er flere årsaker til dette, blant annet kvalitet og kapasitet på dagens nett gjennom sentrum.

Rådmannen mener det beste alternativet er å føre avløpet fra Bakkevei, ned til sjøen og i sjøledning til Tangenbukta og renseanlegget. Dette alternativet legger også til rette for avkloakkering av husstander langs Bakkevei.

En er noe usikker på kostnadsanslaget, blant annet på grunn av trasévalg, høydeforskjeller og behov for pumpestasjoner. Dette vil en komme tilbake til senere.

Ny barneskole, vann- og avløpsanlegg til tomtegrense

For å sikre vannforsyningen til den nye barneskolen må ledningsnettets bygges ut og legges om. Sårbarheten i ledningsnettets vil da også bli redusert ved å legge ringledning. Både private boliger og kommunal tjenesteyting i Lyngmyrområdet (helse, omsorg, skole og barnehage) vil nyte godt av dette. Det vil også bli utført mindre arbeider på avløpsnettets. En er noe usikker på kostnadsanslaget.

Sammenlignet med økonomiplan 2017-2020 er gjennomføringen forskjøvet ett år ut i tid, dette på grunn av forskyving på barneskolen.

Bergsmyr, overvann

Nye veier og næringsområder på Grendstøl og Bergsmyr medfører en økt mengde overvann som følge av større areal med harde flater. Deler av områdene håndteres gjennom avtalen med Nye Veier AS, mens kommunen må håndtere noe selv også. Dette gjelder vann fra Bergsmyr som renner ned i Tjenna. Konkrete løsninger er ikke klare enda, så kostnadsanslaget er usikkert.

Bergsmyr rundkjøring, flytte og skifte vann- og avløpsledning

Kommunale vann- og avløpsledninger ligger under dagens rundkjøring på Bergsmyr. En slik plassering er uheldig. I forbindelse med E18-prosjektet mv. skal Nye Veier AS/AF-gruppen grave opp rundkjøringen, og kommunen bør da benytte anledningen til å legge om ledningsnettets. Ledningene er også klare for utskifting.

Nesgrenda, nytt høydebasseng vann

Boligfeltet Nesheia III er under utbygging, og trenger økt vannforsyning. I tillegg er det for dårlig vannforsyning med tanke på brannsikring i Nes Verk-området når boligfeltet er utbygd. I økonomiplan for 2017-2020 var det avsatt 4,0 mill. kroner i 2017 til ny vannledning. Dette var også ført opp i hovedplanen for vann og avløp. I samme plan var det foreslått å bygge et høydebasseng for vann i Nesgrenda etter 2022. Kostnadene var anslått til 3,45 mill. kroner.

I 2017 ble det vurdert ulike alternativer i prosjektet. Konklusjonen er at det tilrås bygget et høydebasseng i Nesgrenda nå. Da slipper en å legge den nye ledningen. Videre blir det en mye sikrere vannforsyning til Nesgrenda. Da har en for eksempel vann til et par dagers forbruk dersom det blir brudd på ledningen til sentrum og/eller ved strømbrudd.

Kostnadene for den nye løsningen er foreløpig anslått til 7 mill. kroner. I budsjettet for 2017 var det opprinnelig bevilget 4,0 mill. kroner, men dette ble nedjustert med 1,05 mill. kroner i budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2017. Årsaken var manglende finansiering til andre investeringsprosjekter. Dersom det bevilges 4,05 mill. kroner til prosjektet i 2018, vil den samlede bevilgningen i 2017 og 2018 være 7,0 mill. kroner.

Møllebekken, nedre del (gjennomføring)

Kommunestyret behandlet forprosjektet angående Møllebekken i sak 73/2017, og vedtok å åpne bekken helt inn til veien opp mot Hotellkleiva. I vedtaket er det angitt at en skal innarbeide 8,5 mill. kroner til prosjektet i 2018, hvorav 0,2 mill. kroner skal i driftsbudsjettet fordi det gjelder arbeider på en fylkesvei. Det er usikkerhet angående fordelingen mellom drift og investering, men beløpene er innarbeidet som angitt i kommunestyresaken. En forutsetning for prosjektet er også at en skal motta en gave på USD 150 000, det tilsvarer om lag 1,2 mill. kroner.

Kommunestyret gjorde vedtak om å øke bevilgningen til prosjektet Møllebekken, nedre del (gjennomføring) med 228 000 kroner. I 2018 vil samlet bevilgning utgjøre 8,942 mill. kroner, herav 8,528 mill. kroner til investering og 414 000 kroner til drift.

Hovedgata, tilrettelegge for bevegelseshemmede

Kommunestyret ba ved behandling av sak 62/2017 "Budsjettkontroll pr. 1. tertial 2017" om at det skulle innarbeides midler til tilrettelegging for bevegelseshemmede i Hovedgata, med ferdigstillelse før 17. mai 2018. Samlet var kostnaden anslått til 800 000 kroner. Deler av arbeidene er på fylkesvei, og utgiftene til slikt skal føres i driftsregnskapet. Med bakgrunn i dette er det innarbeidet 650 000 kroner i investering og 150 000 kroner i drift.

Kommunestyret vedtok å redusere bevilgningen til prosjektet Hovedgata, tilrettelegge for bevegelseshemmede med 228 000 kroner. Samlet bevilgning vil i 2018 utgjøre 511 000 kroner, herav 422 000 kroner til investering og 89 000 kroner til drift.

Grendstøl, industriområde 1: vei, vann, avløp

Sandås Anlegg AS skal innen utgangen av 2018 være ferdig med å flatsprengre industriområde 1 (bassengtomba). Dette er ett år senere enn tidligere forutsatt. Kommunestyret godtok utsettelsen, mot at Sandås skulle utføre arbeider på tomta for en verdi av inntil 150 000 kroner ekskl. mva. Etter planen skal kommunen anlegge vei, vann og avløp til tomt(e), og kostnaden til det er på usikkert grunnlag anslått til 2,2 mill. kroner. Det er usikkerhet knyttet til prosjektet, siden det ikke er avklart hvordan inndeling av området i tomter vil bli.

Lauvåsen, falledning ned til Bydalen

For avkloakking av Lauvåsen boligfelt foreslås det lagt ny falledning ned til Bydalen. Med dette slipper kommunen drift og vedlikehold av en tidligere planlagt kloakkstasjon, da denne utgår. Samtidig legger man til rette for å sanere Bergsmyr pumpestasjon i sin helhet. Kloakk som i dag pumpes via denne stasjonen vil i stedet falle til Bydalen. Utskifting av dagens pumpestasjon i Bydalen er innarbeidet i rehabiliteringsplanen.

Rehabiliteringsplan vann og rehabiliteringsplan avløp

I løpet av planperioden er det innarbeidet 3,2 mill. kroner til rehabiliteringsplan vann og 3,5 mill. kroner til rehabiliteringsplan avløp. Det er et lavere beløp enn i forrige økonomiplan. Endringene skyldes arbeid og utgifter til de store nyanleggene som er omtalt over.

Kommunestyret får til behandling en revidert tiltaksliste i rehabiliteringsplanen samtidig med økonomiplan 2018-2021 og budsjett 2018.

Tvedestrand renseanlegg, garasje, lager og verksted

Tvedestrand renseanlegg ble for få år siden bygd om etter pålegg fra Arbeidstilsynet. Ombyggingene gjaldt ren og uren sone. I samme prosjekt var det tenkt bygget garasje og verksted, men det var det ikke rom for innen prosjektets kostnadsramme. Grunnarbeidene er gjennomført, det gjenstår å føre opp et bygg.

Teknisk drift har ikke garasjeplass til sine biler. Det er også behov for et verksted til reparasjoner av vann- og avløpspumper mv., samt at det er behov for lagerplass. Det tilrås at bygget oppføres i slutten av planperioden.

Skjærgårdstjenestens båt Terna, ny motor og drev

Statens naturoppsyn har anbefalte grenser for hvor lenge drevene og motorene i Terna skal benyttes før de skiftes ut. Hensikten er å sikre en optimal drift og mindre utgifter til vedlikehold. Det tilrås innarbeidet midler til ny motor og nye drev i 2019, og samlet kostnad er anslått til 1,7 mill. kroner. Det er det forutsatt inntekter ved salg av gammel motor, samt tilskudd fra Statens naturoppsyn på halve nettobeløpet.

Parkeringsplass i sentrum

I kommunestyret 25.10.2016 ble det vedtatt at gammel taxi-plass (gnr. 59, bnr.67) skulle opparbeides til parkeringsplass for El-bil og MC. Dette innarbeides i økonomiplanperioden i tråd med vedtaket.

I samme sak ble det vedtatt å etablere ladestasjoner for el-bil, med betaling for bruk, samme sted. Kommunestyret vedtok at dette skulle skje i kommunal regi, og i forrige økonomiplan var det innarbeidet midler til etablering i 2018 og 2019. Tiltaket er ikke videreført i denne økonomiplanen, og rådmannen vil fremme i løpet av våren 2018 sak med prinsippvurdering om kommunen skal drifte ladestasjoner for el-biler (drivstofforsyning) i fremtiden.

Bil til hjelpemiddelmontør

Bilen som benyttes av hjelpemiddelmontøren er gammel og klar for utskifting.

Velferdsteknologi innen helse – og omsorgssektoren

Kommunestyret vedtok i mars 2016 en strategisk rammeplan for innføring av velferdsteknologi i kommunen. Denne ligger til grunn for arbeidet på området. Velferdsteknologi er et område i utvikling, så justeringer gjøres. Det er nylig inngått en innkjøpsavtale (rammeavtale) sammen med alle de andre kommunene i Agder.

I økonomiplanen er det avsatt 1,0 mill. kroner hvert år. Dette skal dekke både lønn til prosjektleder og innkjøp av utstyr mv. Bevilgningen er ført opp hos Omsorg og rehabilitering, men kan også benyttes til tiltak innen Oppfølgingsenheten.

Dypvåg kirke, universell adkomst

Dypvåg kirke har ingen god løsning for adkomst til kirkebygget for mennesker i rullestol. Det er bratt fra Kirkeveien, det må derfor etableres en ny og enklere adkomst, både inn på kirkegården og inn i selve kirken.

Dypvåg kirke, utvendig overrissingsanlegg

Det foreslås bevilgning til utvendig overrissingsanlegg ved Dypvåg kirke i 2020. Dette er to år senere i forrige økonomiplan.

Holt kirke, utvendig overrissingsanlegg

Det foreslås bevilgning til utvendig overrissingsanlegg ved Holt kirke i 2019. Dette er ett år tidligere enn i forrige økonomiplan.

Holt kirke, utskifting varmeovner

Hele kirkens varmeanlegg må skiftes ut, da ovnene er gamle og ledningsnettets er dårlig.

Formidlingslån

Kommunene kan ta opp lån i Husbanken for videre utlån (formidlingslån/startlån) til innbyggerne. I hovedsak benyttes disse til å delfinansiere boligkjøp. Rådmannen har innarbeidet låneopptak på 15 mill. kroner hvert år i planperioden.

Kommunestyret ble i sak 45/2010 orientert om at kommunens avdrag på lån i Husbanken er større enn det en får innbetalt i avdrag fra kundene. Årsaken er hovedsakelig ulik løpetid på utlån og innlån. I tillegg har kommunen bokført tap på enkelte lån. Med bakgrunn i kommunestyresak 45/2010 har en harmonisert utbetalinger og innbetalinger noe. Det er likevel et gap mellom innbetalinger fra kunder og de avdrag kommunen må betale til Husbanken. Det er innarbeidet 0,7 mill. kroner hvert år for å dekke denne forskjellen.

KLP egenkapitalinnskudd

Hvert år må kommunen betale egenkapitalinnskudd til KLP. De siste årene har innbetalingen økt noe, og en har videreført den trenden i investeringsbudsjettet.

7.3 Finansiering av investeringene

Tabellen under viser hvordan investeringene i anleggsmidler er finansiert.

Finansiering av investering i anleggsmidler (hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	2019	Økonomiplan	
			2020	2021
Totalt	-165 700	-169 650	-169 250	-100 515
Tilskudd til investeringer				
Boliger til utviklingshemmede, statstilskudd				-11 000
Mjåvann, idrettsanlegg, spillemidler			-5 000	-5 000

Finansiering av investering i anleggsmidler (hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Skjærgårdsbåten Terna, bidrag fra Statens naturoppsyn		-500		
Lyngmyr nærvarmeanlegg, tilskudd fra Enova				-2 200
Raet nasjonalpark, tilskudd	-1 000			
Møllebekken, gave	-1 200			
Salgsinntekter				
Skjærgårdsbåten Terna, salg av brukt motor		-300		
Salg av eiendommer i sentrum mv.				-10 000
Grendstøl, salg av stein		-2 500		
Grendstøl, salg av næringsareal		-5 000	-5 000	-10 000
Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer				
Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer	-25 064	-25 453	-28 168	-18 915
- fratrukk for finansiering av KLP egenkapitalinnskudd og underdekning formidlingslån	2 300	2 400	2 500	2 600
Bruk av lån				
Øvrige investeringsutgifter	-140 736	-138 297	-133 582	-46 000

Det er usikkerhet knyttet til inntekter fra salg av eiendommer. Videre er det usikkert når en vil motta spillemidler for idrettsanleggene på Mjåvann og ved den nye barneskolen. Størstedelen ventes mottatt etter planperiodens utløp.

7.4 Utvikling av lånegjeld

Tabellen under viser budsjettet samlet lånegjeld (investeringslån og formidlingslån) ved utgangen av hvert år i planperioden, samt lånegjeld pr. innbygger. En har brukt innbyggertallet 31.12. 2016 for 2017, det var 6 051. For årene fremover har en brukt innbyggertall 1.7.2017, det vil si 6 059 personer.

Samlet lånegjeld	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	391,6	418,6	552,3	678,4	794,8	818,6
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	64 720	69 083	91 155	111 968	131 176	135 112

Investeringslånene må kommunen betjene selv. Formidlingslånene betjenes i stor grad ved innbetaling fra kommunens "lånekunder". Dersom en deler den samlede låneportefølje i investeringslån og formidlingslån har en følgende situasjon:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Investeringslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	306,8	325,5	447,9	563,1	668,9	682,8
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	50 695	53 724	73 915	92 929	110 404	112 689
Formidlingslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	84,9	93,1	104,5	115,4	125,9	135,9
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	14 024	15 359	17 240	19 039	20 772	22 423

I planperioden (2018-2021) øker samlet gjeld med 400 mill. kroner. Dette fordeler seg med 357 mill. kroner på investeringslån og 43 mill. kroner på formidlingslån. Den økende lånegjelden knyttet til

formidlingslån gjør kommunen mer eksponert for risiko, da kommunen selv må dekke store deler av eventuelle tap.

KOSTRA har en indikator som heter netto lånegjeld i kroner pr. innbygger. Netto lånegjeld er der definert som langsiktig gjeld (utenom pensjonsforpliktelsene) fratrukket totale utlån som for eksempel formidlingslån og ubrukte lånemidler. Definisjonen av nøkkeltallet i tabellene over og i KOSTRA er dermed noe forskjellig. KOSTRA-indikatoren netto lånegjeld i kroner pr. innbygger var slik for 2016 (tall for 2015 i parentes) for utvalgte kommuner og kommunegrupperinger:

- Tvedestrand: 45 389 kroner (39 179 kroner)
- Arendal: 80 570 kroner (79 269 kroner)
- Risør: 85 150 kroner (82 462 kroner)
- Vegårshei: 72 168 kroner (69 762 kroner)
- Gjennomsnitt kommunene i Aust-Agder: 75 672 kroner (72 417 kroner)
- Gjennomsnitt kommunegruppe 10: 55 594 kroner (50 332 kroner)
- Gjennomsnitt alle kommuner u/Oslo: 67 036 kroner (62 112 kroner)

Det er benyttet konserntall, dvs. at kommunale foretak og interkommunale selskap er med i beløpene. Tvedestrand har en kommunal boligstiftelse som har lån til kommunale formål. Flere andre kommuner en sammenligner seg med har lån til slike formål i sine KOSTRA-tall.

8. ENHETENES ANSVARSOMRÅDER

Dette kapitlet er endret etter kommunestyrets vedtak, og kommentarene i den forbindelse er skrevet i kursiv. Tabeller er oppdatert.

8.1 Innledning

I dette kapitlet omtales alle enheter med følgende:

- Tjenesteområder - beskrivelse av tjenestene
- Nøkkeltall – økonomi og årsverk
- Nøkkeltall – aktivitetsnivå i tjenestene
- Målekart med tre fokusområder og resultatmål:
 - Bruker
 - Medarbeider
 - Økonomi
- Fokusområder

I tillegg gis det en kort omtale av ansvar 275 Kirke og trossamfunn.

I økonomitabellen under hver enhet er det angitt både brutto og netto driftsutgifter for 2016 og 2017. Kommunestyret vedtar nettorammer som budsjettildeling til enhetene. Bruttobeløpet er tatt med for bedre å synliggjøre den aktivitet og omsetning enheten står for. Sammen med tabellen for tjenestenivået, burde dette gi et kort og oversiktlig bilde av aktiviteten i hver enhet.

Hver enhet har også oppgitt antall årsverk i 2017 og 2018. Antallet er pr. 31.12. de aktuelle årene, etter at alle foreslåtte tiltak er iverksatt.

8.2 Ansvar 210 Rådmannen og politiske styringsorganer

TJENESTEOMRÅDER

Politisk virksomhet, revisjon og kontrollorganer, rådmannskontor, diverse fellesutgifter, hovedtillitsvalgte, hovedverneombud, beredskap, salgs- og skjenkebevillinger, interkommunal IKT-DDØ, kultur og næring.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	22 697	25 588			
Netto driftsutgifter	21 432	24 667	24 484	24 411	23 988
Antall årsverk	8,6	9,6			

Rådgiver i 100 % stilling som arbeider som prosjektøkonom, innkjøpskoordinator og controller er overført fra administrativ støtteenhet til rådmannens stab fra 01.01.2018. Rådgiverstilling på 80 % som er holdt vakant i 2017 er ikke tatt inn i budsjettet for 2018 og økonomiplan for 2018-2021.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet
Politiske styringsorgan, rådmann og felles utgifter fordelt slik: <ul style="list-style-type: none"> • Politiske organ inkl. kontrollutvalg, eldreråd, råd funksjonshemmede, 	Netto utgiftsramme på kr. 11,054 mill. i 2018 (kr. 9,496 mill. i 2017) Ordfører 1,0 årsverk, varaordfører 0,2 årsverk og øvrige politiske ledere 0,2 årsverk. Gjennomføre 9 politiske møterunder i året. Rådmann, ass. Rådmann og to rådgivere inkl. politisk sekretariat totalt

Tjenesteområde	Volum/aktivitet
<ul style="list-style-type: none"> innvandrerråd • Rådmann • Kommuneoverlege • Fellesutgifter • Frivilligsentral og Tjenna badepark 	<p>4,0 årsverk. Overordnet strategisk ledelse, ressurs- og økonomistyring og personalledelse, samt samfunnsplanlegging, beredskap, kommunikasjon og drift av kommunen. Salg- og skjenebevilgningssaker. Prosjektøkonom, innkjøpskoordinator og controllerfunksjon.</p> <p>Interkommunal kommuneoverlege stilling med Risør på totalt 0,6 årsverk. Utgifter til kriseteamet og vaksinasjoner m.m.</p> <p>Hovedtillitsvalgte (4 arbeidstakerorganisasjoner; utvalg for hovedtillitsvalgte) 1,5 årsverk og hovedverneombud 0,2 årsverk.</p> <p>Medlemskontingenter KS, Østre Agder, Kyst- og fjordkommunenettverk KS, Eiendomsskatteforum KS, Rådmannsforum KS, NHS m.fl. Interkommunal innkjøpsordning; OFA, samhandlingskoordinator Østre Agder, koordinator for ehelse og velferdsteknologi Østre Agder, advokatutgifter og andre fellesutgifter m.m. Delta i KS-prosjekt om digitalisering.</p> <p>Leder av frivilligsentral med 1 årsverk med driftsutgifter inkl. utlånsentral. Drift av Tjenna badepark om sommeren i samarbeid med teknisk drift.</p>
IKT	<p>Netto utgiftsramme på kr. 10,045 mill. i 2018 (kr. 7,878 mill. i 2017). Interkommunal IKT-enhet på Vegårshei (DDØ) som dekker drift av IKT i de 5 kommunene i øst-regionen med i underkant av 3 000 brukere (inkl. elever). Totalt 16 årsverk i den interkommunale IKT-enheten (DDØ). Driftsutgifter for alle kommunale fagsystemer innenfor IKT og Microsoft lisenser. IKT-DDØ er vedtatt fusjonert med IKT Agder IKS til et nytt felles IKT Agder fra 01.01.2018.</p>
Næring	<p>Netto utgiftsramme på kr. 1,641 mill. i 2018 (kr. 1,424 mill. i 2017). Næringssjef 1,0 årsverk. Tilskudd til interkommunalt næringsfond øst-regionen på kr. 250.000, utgifter etablerersenteret kr. 85.000,-, turistinformasjon samlet med kr. 142.000,- og tilskudd til driften av blomstrende Tvedestrand med kr. 30.000,-. Driftstilskudd halvt år Raet nasjonspark, besøkssenter, kr. 50.000,-.</p>
Kultur og frivilligsentral	<p>Netto utgiftsramme på kr. 1,927 mill. i 2018 (kr. 2,634 mill. i 2017). Kulturrådgiver 0,5 årsverk</p> <p>Tilskudd til Næs jernverksmuseum kr. 589.000,-, tilskudd til Bokbyen kr. 64.000,- og tilskudd til de 3 andre "fyrtårnene" kr. 99.000,- (kr. 33.000,- til hver).</p> <p>Tilskudd idrett kr. 250.000,-, lag og organisasjoner kr. 50.000,-, barn/unge kr. 20.000,- Aust-Agder Kulturhistoriske senter kr. 155.000,-, kulturelle skolesekk kr. 95.000,-, kulturelle spaserstokken kr. 32.000,-, kulturpris kr. 5.000,-. Tilskudd kanonjolla kr. 12.000,-, vinteridrett Nes verk støtte på kr. 53.000,- og 17-mai komiteen kr. 48.000,-. Generelt tilskudd kulturformål er økt med kr. 40.000 til diverse tiltak, jfr. k-sak.</p>

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Brukertilfredshet kommunestyre 4,0 (1-5 hvor 5 er best) Svarprosent 100 %	Medarbeidertilfredshet på 4,2 (1-5 hvor 5 er best). Gjennomføres 2.hvert år, neste gang i 2018. Sykefravær 3,0 % hvorav 1,0 % er korttid	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme

FOKUSOMRÅDER*Rådmannsnivå*

- Samlende og utviklende ledelse for gjennomføring av strategien i vedtatt Handlingsplan; «Utviklingsalternativet»
- Ressurs- og prosjektstyring på overordnet nivå med sterkt fokus på planlegging og gjennomføring av investeringsprosjektene.
- Starte opp og lede et omstillingsprosjekt med særlig vekt på gevinstrealisering gjennom digitalisering og enda bedre arbeidsflytorganisering. Utviklingsprosjektet skal også ha større og mer systematisk fokus på frivillighet som strategi i fremtidige tjenesteløsninger.

IKT-DDØ – IKT Agder

- Gjennomføre sammenslåing av IKT-DDØ og IKT-Agder IKS i tråd med vedtatt plan til nye IKT Agder.
- Digitalisering med gevinstrealisering.

Næring

- Iverksette tiltakene i strategisk næringsplan regionalt og lokalt.
- Gjennomføre markedsføring og salg av næringsarealer i kommunen i tråd med vedtatt strategi.

Kultur

- Iverksette tiltakene i vedtatt kommunedelplan for Kultur.
- Rullering av handlingsplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv med særlig vekt på idrettsanlegget ved ny videregående skole ved Mjåvann.

8.3 Ansvar 215 Administrativ støtteenhet

TJENESTEOMRÅDER

Administrativ støtteenhet (økonomiteam, personalteam, service-/dokumentsenter, eiendomsskattekontor, interkommunalt skatteoppkreverkontor, biblioteket). Server enhetene i kommunene, samt yter tjenester til innbyggere og andre interessenter. Det inngår også fellesutgifter for enhetene, inkl. bedriftshelsetjeneste og lærlinger i administrativ støtteenhet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	16 547	18 502			
Netto driftsutgifter	13 535	14 902	14 803	14 978	14 803
Antall årsverk	18,9	17,9			

Rådgiverstilling flyttes organisatorisk til ansvar 210, rådmannens stab, fra 01.01.2018.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tabellen nedenfor viser oversikt over enhetens tjenesteområder.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet
Team Økonomi	3,6 årsverk fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet; Regnskap, innfordring, økonomiplan, budsjett, eiendomsskattekontor, rådgiver/controller/prosjektøkonom, tertialrapport og årsberetning.
Team personal	3 årsverk fordelt på 3 ansatte. Hovedaktivitet: Lønn, fravær, refusjoner, bistå i ansettelsesprosesser, pensjon, oppdatere reglement.
Team service- og dokumententer	3,6 årsverk fordelt på 5 ansatte. Hovedaktivitet: Arkiv, post, kommunens hjemmeside, bistå gjennomføring av valg, ansattportal, bistå politisk sekretariat, ekspedisjon og sentralbord.
Team skatt	4,8 årsverk fordelt på 5 ansatte. (Felles interkommunalt skatteoppkreverkontor for 5 kommuner i Øst-regionen. Hovedaktivitet: For alle 5 kommunene i øst-regionene; innfordring, arbeidsgiverkontroll (5 % av kommunens arbeidsgivere skal kontrolleres), skatteoppgjør, regnskap.
Biblioteket	1,7 årsverk (inkl. NAV-tiltak) fordelt på 4 ansatte. 0,5 årsverk prosjektstilling (fylkesmannens skjønnsmidler) frem til juni 2018 Hovedaktivitet: utlån bøker og andre media, formidlingsaktivitet, arena for arrangement, utstillinger, offentlig debatt og uformell møteplass. Miljøveileder (prosjektstilling) hovedaktivitet: målgruppe primært for barn i 5. – 7. klasse. Folkehelse og tidlig innsats i form av leksehjelp, ernæring, aktiviteter, integrering og møteplass.
HR-arbeid	IA-arbeid, HMS-håndbok, personalreglement og retningslinjer, veiledning og støtte til ledere og ansatte i personalsaker.

Digitalisering

Et av våre satsningsområder vil være digitalisering og dette vil kreve ressurser til å gjennomføre endringer. Denne ressursen er det ikke økonomiske rammer til å prioritere. Det er bl.a. planlagt ny hjemmeside, oppstart begynnelsen av 2018, som vil gi større mulighet for selvbetjening i form av bl.a. digitale skjemaer. En ny hjemmeside for Tvedestrand kommune vil gi innbyggerne lettere tilgang på informasjon som de kan hente ut digitalt. For å få til denne endringen må en avsette ressurser til planlegging og gjennomføring, og eneste løsning, slik rådmannen ser det, er å omdisponere tjenestetilbudet og ressursene. Det foreslås å redusere åpningstiden ved sentralbord og ekspedisjon tilsvarende 20 % stilling, 7 timer pr uke, fra og med 01.06.2018.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet Biblioteket <ul style="list-style-type: none"> • antall utlån • antall arrangement Skatt <ul style="list-style-type: none"> • Fastsatte parametre gitt fra skattedirektoratet til skatt sør (kontroll og innfordring) 	Medarbeidertilfredshet og arbeidsmiljø <ul style="list-style-type: none"> • Sykefravær 	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse internt Biblioteket <ul style="list-style-type: none"> • Utlån - statistikk fra fagsystem • Antall arrangement Skatt <ul style="list-style-type: none"> • Parametrene tas ut fra fagsystemet Sofie 	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomført og evaluert brukerundersøkelser i egen enhet. Måltall: svarprosent 75 % og score på 4.0 (skala 1-6) Biblioteket <ul style="list-style-type: none"> • Utlån biblioteket: Mål: opprettholde resultat fra 2014 som var 28420. (2015 og 2016 hadde vi redusert åpningstid) • 10 arrangement for barn og 10 arrangement for voksne i løpet av 	Medarbeidertilfredshet; måltall 4,0 (skala 1-5). Svarprosent: 80 % Måltall sykefravær, 3 %, hvorav korttidsfravær, 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
	året, samt 10 utstillinger pr år. Skatt <ul style="list-style-type: none">• Oppfylle skattedirektoratets krav på kontroll og innfordring.		

FOKUSOMRÅDER

1. Digitalisering – jobbe smartere
2. Internkontroll
3. Sykefravær i kommunen

8.4 Ansvar 229 Tvedestrandskolen

TJENESTEOMRÅDER

Barneskoler i Tvedestrand, Vestre Sandøya, Holt, Dypvåg og Songe, ungdomsskole på Lyngmyr, SFO ved alle barneskolene, interkommunal kulturskole, ledelse og administrasjon av enheten, skoleskyss, voksenopplæring og Leirskolen AS.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	91 103	92 520			
Netto driftsutgifter	73 378	74 106	73 666	73 530	73 966
Antall årsverk	120,3	122,4			

Økte årsverk grunnet statlige midler til tidlig innsats på 3,3 årsverk. I tillegg kommer en netto reduksjon på 0,2 årsverk for merkantile funksjoner. Videre er det reduksjon på 0,5 årsverk til spesialpedagog ved skolekontoret samt reduksjon med 0,5 årsverk på Tvedestrandskolen knyttet til særskilt ressurskrevende tjenester.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tvedestrandskolen	Antall elever	Årsverk Skole	SFO årsverk	Lærer tetthet	Skyss	SFO	Enkelt vedtak	Merknad
Lyngmyr	205	28,31		15,3	114			Lyngmyr, økt lærerårsverk på grunn av gjesteelever med store behov. Økte enkeltvedtak fra 20-27
Tvedestrand	247	26,15	4,77 FT(2,12)	11,8	57	57		SFO Tvedestrand skole redusert med 12 elever
Holt	81	10,57	0,76	11,6	79	21		78 av 81 elever skysses
Songe	78	9,75	1,09	10,6	38	20		
Dypvåg	96	10,9	1,23	11,4	82	22		
Forsterket tilbud (FT) ved Tvedestrand skole	14	10,40	1,95					Elever som søkes inn til forsterket tilbud regnes inn i gruppene ved Tvedestrand skole og Lyngmyr skole. Denne elevgruppens behov skal til enhver tid være i fokus og reflekteres i ressursomfang og kompetanse. Kompetansen skal være rettet mot enkeltelever, elevgrupper, alle ansatte og skolens totale systemarbeid med spesialundervisning.
Voksenopplæringen	1							
Vestre Sandøya	11	2,21	0,41			11		Vestre Sandøya redusert med seks elever/ei gruppe. Elevtall redusert, ikke redusert lærerstilling
Skoleadministrasjon Ansvar 229		1,80						Redusert med 25 % fra Birtes stilling, benytter midler til å kjøpe tjenester fra OE
Kulturskole	335	9						
Leirskolen AS		2						Skolen er selvfinansierende
Tvedestrandskolen totalt:	719	113,62	10,01		370	131	84	Enkeltvedtak økt med 14. Økt skyss med 34 elever, økte skyssutgifter. Økte årsverk grunnet statlige midler til tidlig innsats

Tallene i tabellen ovenfor er hentet fra GSI rapportering pr. 1.10.17 med unntak av årsverk skole, som er hentet fra skolenes budsjett for 2018.

Barneskolene

Skole	1. trinn		2. trinn		3. trinn		4. trinn		5. trinn		6. trinn		7. trinn	
	elev	gr.	elev	gr.	elev	gr.	elev	gr.	elev	gr.	elev	gr.	elev	gr.
8-10 Lyngmyr														
1-7 Tvedestrand	33	2	34	2	29	2	33	2	41	2	40	2	37	2
1-7 Holt	13	1	7	1	14	0	10	1	13	1	15	0	9	1
1-7 Dypvåg	13	1	22	1	16	1	14	1	9	1	9	0	13	1
1-7 Songe	10	1	14	1	13	0	10	1	12	0	10	1	9	1
SUM	69	5	77	5	72	3	67	5	75	4	74	3	68	5

Ungdomsskolen

Skole	8. trinn		9. trinn		10. trinn	
	elev	gr.	elev	gr.	elev	gr.
8-10 Lyngmyr	81	3	60	3	64	3

Samlet

Skole	Sum elever	Grupper		Totalt
		B.TR	U.TR	
8-10 Lyngmyr	205	0	9	9
1-7 Tvedestrand	247	14	0	14
1-7 Holt	81	5	0	5
1-7 Dypvåg	96	6	0	6
1-7 Songe	78	5	0	5
SUM	707	30	9	39

Tabellene over viser antall elever og grupper på alle skolene i Tvedestrand, unntatt Vestre Sandøya og forsterket avdeling Tvedestrand skole (tidl. Parkveien), våren 2018.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Elever og foresatte	Ansatte	Økonomi
Hva måler vi?	Resultater	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Nasjonale prøver Grunnskolepoeng (Eksamen og standpunkt 10. klasse) Elevundersøkelser på 5-8-9 trinn Foreldreundersøkelser	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Månedlige budsjettkontroller Tertialrapporter Regnskap
Ambisjonsnivå	På nasjonale prøver er målet å ligge over landsgjennomsnittet i fagene matematikk, norsk og engelsk. Mål for grunnskolepoeng er å ligge over 40. (Karakteren 4)	Godt arbeidsmiljø og god helse. Sykefravær på 6,0 %	Avvik +/- 0,5

Fokusområde	Elever og foresatte	Ansatte	Økonomi
	Elevundersøkelsen skal reflektere vedtatt nulltoleranse for mobbing Foreldreundersøkelsen skal gjenspeile en god, transparent og tillitsfull interaksjon mellom hjem og skole.		

FOKUSOMRÅDER

Ledelse

Bedre tverrfaglig samarbeid

Tilpasset opplæring og spesialundervisning

Grunnskolepoeng og nasjonale prøver

8.5 Ansvar 230 Barnehageenheten

TJENESTEOMRÅDER

Drift av de fem kommunale barnehagene Lyngbakken, Skriverstua, Bøklia, Villa Utsikten og Grotten, tilskudd til private barnehager, spesialpedagogiske tiltak for barnehagebarn, tilsyn, samt drift av enhetsleders kontor.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	46 741	46 249			
Netto driftsutgifter	40 459	39 805	39 805	39 805	39 805
Antall årsverk	52,9	51,4			

De kommunale barnehagene styrer ned med 9 barnehageplasser som tilsvarer en halv avdeling. Dette innebærer en reduksjon på 1,5 årsverk.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Vi har i alt 394 godkjente barnehageplasser i kommunen. Fordelingen mellom de ulike driftsformene er som følger:

Godkjente plasser	2016	2017
Kommunale barnehager	260	260
Ordinære private barnehager	124	124
Private familiebarnehager	10	10
I alt	394	394

Medio august 2017 var det 256 barn i alderen 1 – 6 år som har barnehageplass i Tvedestrand kommune. Disse er fordelt på 5 kommunale og 6 private barnehager.

Barn i alderen 3-6 år bruker en barnehageplass, mens barn i alderen 0-2 år bruker 2 barnehageplasser.

	Pr. 15. august 2017	
	Barn over 3	Barn under 3
Kommunale barnehager	114	62
Private barnehager	49	31
I alt	163	93

69 % av barna har barnehageplass i kommunale barnehager, og 31 % av barna har barnehageplass i private barnehager.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala fra 1 - 5	Medarbeiderundersøkelse Skala fra 1 - 5 Sykefraværstatistikk	Regnskap

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Ambisjonsnivå	Resultat 4 – 4,5 Deltakelse 65 %	Medarbeider: Resultat 3-4 Sykefraværstatistikk: Resultat totalt: 9 % Korttidsfravær: 2 % Langtidsfravær 7 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Tidlig innsats
- Ledelse

8.6 Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom

TJENESTEOMRÅDER

Drift av alle kommunens bygninger (inkl. skoler, barnehager, helseinstitusjoner og Furøya). Boligkontoret, boligtilskudd og bostøtte, byggesaksbehandling, oppmålingstjeneste, planarbeid, reguleringsarbeid, havnevesenet, miljøvernarbeid, landbruksforvaltning og viltforvaltning. Prosjektavdeling for større tverrfaglige prosjekter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	39 491	38 820			
Netto driftsutgifter	21 906	23 011	22 441	22 891	21 755
Antall årsverk	33,4	33,4			

Det ble i 2017 ansatt ny prosjektmedarbeider i 100 % stilling, mens miljøvernrådgiver i 100 % stilling gikk av med pensjon. Antall årsverk er uendret, men stillingsbrøkene til ansatte innenfor renhold er gradvis blir økt.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Nedenfor følger tabell over enhetens tjenesteområder og nøkkeltall i forhold til volum og/ eller aktivitet.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2017	2018
Byggesaksbehandling og tilsyn	Over 400 enkeltsaker. ca. kr. 400.000 i mindre gebyrinntekter enn budsjettet i 2017, se tertialrapport	Opprettholder samme inntektsforventning som i 2017, kr. 2,4 mill., men det forutsettes da at gebyrnivået økes med 15 %. Vi er i dag langt under selvkost på tjenesten.
Arealplanforvaltning	I 2017 blir det inntektssvikt på behandling av private planer. Regner med at dette vil endre seg for 2018 da det er mange planer i oppstartsfasen.	Beholder inntektsbudsjettet som i 2017 <ul style="list-style-type: none"> • Annen planlegging: Mulighetsstudie og regulering Tjenna i sentrum. • Områdeplan Grendstøl. • Reguleringsplan barneskole • Reguleringsplan barnehage • Kystsoneplan
Kart og oppmåling	Mindre aktivitet i 2017 enn i 2016 Overskudd i 2016, mens forventet underskudd i 2017.	Digitale kart og planer, oppmåling. Omsetning ca. kr. 1,1 mill./år.
Eiendomsforvaltning	Salg av kommunale eiendommer prioritert	Overlatt til Tvedestrand vekst Salg av næringsområder Grendstøl overført til næring.
Boligfinansiering	Lån og tilskudd. Gjelder videreformidling av lån og tilskudd fra husbanken. I 2017 ca. kr. 15 mill. i lån og 1 mill. i tilskudd.	Regner med samme nivå i 2018
Bygningsdrift/vedlikehold	Statlig tiltakspakke har bidratt slik at vi har fått løst viktige vedlikeholdsoppgaver i 2016/17	Tiltakspakken videreføres ikke i 2018, men pga. mye etterslep på vedlikehold er vedlikeholdsbudsjettet økt med kr. 250.000 i 2018
Prosjekter: Nybygg/investering	Høy aktivitet i prosjektavdelingen. Se egen oppstilling i driftstiltak og investeringstiltak 2016	Det er budsjettet med at 2,25 årsverk av de fast ansatte skal finansieres over investeringsprosjektene til prosjektering og byggeledelse.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2017	2018
Brygger og havneanlegg	Vedlikehold og drift av 130 utleieplasser, gjestehavn og 12 kommunale brygger.	Samme nivå i 2018
Renhold	Vaskeareal 2017 19.800 m ²	Ingen økning i 2018

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala 1-5	Medarbeiderundersøkelse Skala 1-5 Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	4 + Deltakelse 70 %	4+ LANGTID MAKS 3 % KORTTID MAKS 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Gjennomføre plan og prosjektoppgavene med den kvalitet og fremdrift som er beskrevet innenfor økonomiske rammebetingelser.
- Prioritere driften slik at reduserte ressurser i minst mulig grad går ut over brukerne.
- Samhandling på tvers og gode medvirkningsprosesser.
- Opprettholde et godt arbeidsmiljø i en presset arbeidssituasjon.

8.7 Ansvar 245 Teknisk drift

TJENESTEOMRÅDER

Kommunalt verksted, kommunale veier, parkering, skjærgårdspark, brann-/feiervesen, parker, grøntareal og lekeplasser, miljøgruppa, Lyngmyr idrettsanlegg, kommunale badeplasser, tilskudd båtselskap, vann og avløp, kommunale avgifter, planarbeid.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	37 943	37 940			
Netto driftsutgifter	7 958	7 050	5 058	3 986	3 318
Antall årsverk	16,8	18,1			

Ny stilling som fagarbeider for vann og avløp er i tråd med gjeldende økonomiplan fra 1. januar 2018. I tillegg er det lagt inn 0,3 årsverk for bilansvarlig.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2017	2018
Kommunalt verksted	Vedlikehold av 25 biler, to lastebiler, en traktor og maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere, etc.	Vedlikehold av 25 biler, to lastebiler, en traktor og maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere, etc. Tilførsel av 0,3 årsverk for å administrere hele kommunens bilpark
Kommunale veier	Brøyting/vedlikehold av 55 km vei, hvorav 30 km er asfaltert. Pluss 25 km grusveier i distriktene.	Brøyting/vedlikehold av 55 km vei, hvorav 30 km er asfaltert. Pluss 25 km grusveier i distriktene.
Kommunale parkeringsplasser	Brøyting, vedlikehold av ca. 750 P-plasser og parkeringskontroll av 435 plasser..	Brøyting, vedlikehold av ca. 750 P-plasser og parkeringskontroll av 435 plasser.
Vei-/gateløp	Vedlikehold av omkring 1 420 gateløp. En ekstern stilling delt med 8 kommuner, pluss egeninnsats.	Vedlikehold av omkring 1 420 gateløp. En ekstern stilling delt med 8 kommuner, pluss egeninnsats.
Tilskudd båtselskap	Oppfølging av avtale.	Oppfølging av avtale.
Brannvesen	Oppfølging av avtale med brannvesen.	Oppfølging av avtale med brannvesen.
Feiervesen	Oppfølging av avtale med feiervesen.	Oppfølging av avtale med feiervesen.
Lyngmyr idrettsanlegg	Vedlikehold i avtale med Golfklubben. Vanning og merking av baner utføres av Fotballgruppa. Kommunen dekker kostnadene.	Vedlikehold i avtale med Golfklubben. Vanning og merking av baner utføres av Fotballgruppa. Kommunen dekker kostnadene.
Park/grøntareal pluss lekeplasser	Klipping/vedlikehold av grøntareal i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.	Klipping/vedlikehold av grøntareal i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.
Kommunale badeplasser	Vedlikehold og søppelhåndtering, samt badevannsprøver.	Vedlikehold og søppelhåndtering, samt badevannsprøver.
Miljøgruppa	Drive arbeidstreningstilbud.	Drive arbeidstreningstilbud.
Skjærgårdspark.	Renovasjon av Skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre oppdrag for Statens naturoppsyn (SNO), politiet og Forskning.	Renovasjon av Skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre oppdrag for Statens naturoppsyn (SNO), politiet og Forskning.
Vann	Ca. 125 km med kommunale vannledninger. Ett vannbehandlingsanlegg, 10 pumpestasjoner, tre høydebasseng. 2400 abonnenter.	Ca. 125 km med kommunale vannledninger. Ett vannbehandlingsanlegg, 10 pumpestasjoner, tre høydebasseng. 2400 abonnenter.
Avløp	Ca. 155 km med kommunale avløpsledninger. To renseanlegg og 77 avløpspumpestasjoner. 2 950 abonnenter.	Ca. 155 km med kommunale avløpsledninger. To renseanlegg og 77 avløpspumpestasjoner. 2 950 abonnenter.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2017	2018
Kommunale avgifter	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer.	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer.
Planarbeid og saksbehandling	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene. Krevende.	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene. Krevende.
Tvedestrand Badepark	Planlegging, utsetting, og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. Ca. 50 dagsverk pluss maskinbruk.	Planlegging, utsetting, og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. Ca. 50 dagsverk pluss maskinbruk.
Rehabiliteringsplaner vann og avløp	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp. Innsats ca. 0,5 årsverk administrasjon, samt 1 årsverk fagarbeider.	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp. Innsats ca. 0,5 årsverk administrasjon, samt 1 årsverk fagarbeider.
Prosjekter	Prosjektoppfølgning og medvirkning i kommunes store prosjekter. E18, ny VGS, ny barneskole og barnehage m.m. Innsats ca. 2,0 årsverk administrasjon pluss fagarbeider 0,5 årsverk.	Prosjektoppfølgning og medvirkning i kommunes store prosjekter. E18, ny VGS, ny barneskole og barnehage m.m. Innsats ca. 2,0 årsverk administrasjon pluss fagarbeider 0,5 årsverk.

Enheten blir styrket med ett årsverk for fagarbeider på vann og avløp fra 1.januar. Oppgavene vil være lekkasjesøk og daglig drift i kommunen. De store utbyggingsprosjektene krever stor innsats fra ansatte på enheten. Prosjektarbeidet vil redusere kapasiteten til daglig drift.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Svarprosent: 85 % Omdømme: 4,5	Mål: Godt arbeidsmiljø. Mål: 3,5 poeng av 5 mulige. Mål: Totalfravær maks: 6,5 % Korttidsfravær: 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Prosjektstyring og oppfølging
- Øke innsatsen på lekkasjesøk og utbedring for avløpsnett.
- Utføre daglig drift innenfor gjeldende rammer

8.8 Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering

TJENESTEOMRÅDER

Tildelingstjeneste, sykehjem/ institusjon med langtidsopphold, avlastningsopphold og korttidsopphold (vurdering, oppfølging, rehabilitering), hjemmesykepleie, hjemmehjelp, personlige assistenter og støttekontakter for voksne og eldre, omsorgsstønad, helsefremmende tjenester inkludert hverdagsrehabilitering, helsefremmende hjemmebesøk, friskliv og treningsgrupper for eldre, ressurstjeneste, rehabiliteringstjenester, samt driftstilskudd til private fysioterapeuter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	98 896	100 784			
Netto driftsutgifter	83 571	84 727	84 847	84 822	84 822
Antall årsverk	116,3 *)	116,2			
Herav:					
- Fast grunnbemanning	109,2	108,3			
- Faste årsverk til syke- og ferievikarer	7,0	7,0			
Antall årsverk i investeringsbudsjettet	0,7	0,7			

*) Er økt med 0,1 årsverk i forhold til det som var oppgitt i økonomiplan 2017-2020, da tiltaket 0,1 årsverk for fysioterapi hadde falt ut.

I forbindelse med omorganisering i hjemmetjenesten reduserte enheten med 0,9 årsverk for fagleder for hjemmehjelpstjenesten fra 01.09.2017. Det er i tillegg en økning på 0,2 årsverk til fysioterapi og styrking av sykehjemmet på 0,63 årsverk. Til sammen gir dette 116,2 årsverk.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Sykehjem og omsorgsboliger

Tjeneste	Plasser	Gjennomsnittlig belegg Forventet resultat 2017	Gjennomsnittlig belegg med pasientbetaling Forventet resultat 2017	Gjennomsnittlig belegg Måltall 2018	Gjennomsnittlig belegg med pasientbetaling Måltall 2018
Sykehjem	46	98 %	93 %	99 %	92 %
Omsorgsboliger	45	98 %	98 %	98 %	98 %

Tabellen over definerer aktivitetsnivået /kapasiteten som ligger til grunn for budsjetttrammen i 2018. Sykehjemmet har hatt en økende pågang til langtidsplasser i 2017. Dette innebærer at færre rom er disponible til korttidsplasser. Enkelte av hyblene blir derfor i perioder benyttet som alternativ til korttidsplasser. Hybelavdelingen er imidlertid ikke gjenåpnet i sin opprinnelige form og er ikke bemannet slik som tidligere. Hverdagsrehabiliteringsteamet og hjemmesykepleien følger nå opp personer som har et midlertidig opphold på hybel. Brukere på hybel betaler lik sats som ved korttidsopphold på institusjon, en betydelig lavere pris enn for opphold på hybel da de var bemannet.

Hjemmetjenester

Tjeneste	Forventet resultat i snitt 2017	Budsjetterte vedtakstimer 2018
Hjemmesykepleie	845 – 850t	800
Hjemmehjelp	160	155

Tabellen over viser hvor mange vedtakstimer som kan gis innenfor budsjetttramme og årsverk i 2018. Vedtakstimer er tid brukt til direkte brukerrettet arbeid, tilsvarende ATA (ansikt til ansikt)- tid. I tillegg brukes tid til indirekte brukerrettet arbeid som transport, dokumentasjon, møter, kontakt med pårørende og samarbeidsparter, opplæring osv. For hjemmesykepleien beregnes en fordeling av

medarbeidernes arbeidstid mellom direkte/ indirekte brukerrettet arbeid på 60/40. For hjemmehjelpstjenesten beregnes en fordeling av medarbeidernes arbeidstid mellom direkte/ indirekte brukerrettet arbeid på 80/20.

Avdeling for tildeling, utvikling og innovasjon, TUI

Tjeneste	Forventet resultat 2017	Måltall antall brukere 2018
Fysioterapi individuell undersøkelse og behandling (Hjemmeboende) Rehabilitering på institusjon og fysioterapi korttid på institusjon er IKKE med i dette tallmaterialet – videreutvikling i Profil - opprydding	25 80 (barn)	18 voksne, ressurs- allokering mot forebyggende tiltak 80 (barn, inklusive testing)
Trimgruppe for eldre med varierende funksjonsnivå	40	45
Trening for mennesker med kroniske lungelidelser	10	10
Utlånt hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen	Tall fra HMS i perioden 01.06-31.12 2016; 726 aktive brukere I Profil er det 190 brukere registrert på tjenesten THJ(tekniske hjelpemidler)	720 utlån 190 brukere
Treningstilbud til kommunens ansatte	Pr. 13/11-17; 90	85
Frisklivssentralen	58	50
Hverdagsrehabilitering	90 derav 15 en dags vurdering/kort oppfølging	80 inkl. sammensatte vurderinger/kort oppfølging
Helsefremmende hjemmebesøk	19	20
Tverrfaglig tildelingstjeneste	430	430

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Brukertilfredshet 4 på brukerundersøkelse med score 1-6	Medarbeidertilfredshet 4 på medarbeider- undersøkelse med score 1-6 Sykefravær 9%, hvorav korttidsfravær 2,5%	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

MÅLEKART FAGLIG KVALITET

Fokusområde	Faglig kvalitet
Hva måler vi	Ernæring Etterlevelse av sjekklister «Gode pasientforløp» Legemiddelgjennomganger TILT (Tidlig identifisering av livstruende tilstander, systematisk observasjon av akutt sykdom (Blodtrykk, puls, temperatur og respirasjonsfrekvens) Hverdagsrehabilitering

Fokusområde	Faglig kvalitet
Hvordan måler vi	Journalgjennomgang i fagsystem
Ambisjonsnivå	<ul style="list-style-type: none"> • Alle brukere skal være screenet for ernæringsmessig status • 80% av beboerne i sykehjem er i god ernæringsmessig status • Sjekklister benyttes i 80% av interne og eksterne overganger. Antall avvik skal ikke overstige 50% • Mnd. legemiddelgjennomgang i sykehjem (metode legevisitt) • Årlig gjennomgang på brukere som mottar hj.spl. og benytter mer enn 4 legemidler • Alle nye brukere i s.hj. og hjemmetjeneste Tiltet Hverdagsrehabilitering (HR) <ul style="list-style-type: none"> • 80 brukere får tilbud om HR tjeneste • 25 % av de som mottar HR utsetter behov for høyere omsorgsnivå • 30 % nye brukere uten tjenester • 20 % avsluttes uten hj.spl., men med hjemmehjelp • 15 % får hjemmesykepleie på samme eller økt nivå • 100 % får en grundigere vurdering før det tildeles nye tjenester eller at søknader, dette inngår i sluttevalueringen <p>En betydelig andel av brukere som får HR, får helsefremmende og forebyggende tjenester som dagsenter, treningsgruppe, deltakelse ved måltider osv.</p>

FOKUSOMRÅDER

- Bærekraftig utvikling; mestring, forebygging og tverrfaglighet
- Rekruttering/heltidskultur, kompetanse og forskning
- Anskaffelse og implementering av velferdsteknologi
- Gjennomføring og evaluering av ny struktur i hjemmetjenesten

8.9 Ansvar 255 Oppfølgingsenheten

TJENESTEOMRÅDER

Dagsenter med aktivitets- og arbeidstrening, voksenopplæring for utviklingshemmede, botilbud og boveiledning for utviklingshemmede, avlastningstilbud til barn og unge, oppfølging av personer med rus- og avhengighetsproblematikk, psykisk helse og behandling av rusavhengighet. Omsorgslønn, støttekontakt, familieavlastning, brukerstyrt personlig assistanse og koordinator for individuell plan for de overnevnte brukergruppene.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	39 876	51 332			
Netto driftsutgifter	35 126	38 488	38 816	38 816	40 998
Antall årsverk	59,22	64,06			

Antall årsverk har økt i 2017. Vi har ansatt en fagarbeider i 100 % stilling som fast vikar finansiert på vikarbudsjett og sykelønnsrefusjoner. Enheten får tilskudd fra Staten til å finansiere fagarbeider i 100 % stilling til dagsenter for personer med demens.

Tiltak tvungen omsorg gir økning i antall årsverk på 5,14. Tiltaket er fullfinansiert av Staten og skal ikke gi kommunen kostnader. Tiltaket har oppstart desember 2017 og varer i minst 2 år. Kostnadene for kommunen etter omsorgstiltaket avsluttes er foreløpig uvisst. Inkludert i de 5,14 årsverkene er det 0,4 årsverk til konsulentstilling.

Reduserte behov fra 2018 til ressurskrevende bruker avlastingstjenesten fører til reduksjon i antall årsverk med 0,81 årsverk som del av konsekvensjustert budsjett.

Økning i behov for ressurskrevende tjenester gir økning i antall årsverk på 4,34 årsverk i avdelings for psykisk helse, rus og avhengighet.

Konsulent 0,6 årsverk til bruk i hele enheten, sammen med de 0,4 årsverkene med statlig finansiering gir dette en 100 % stilling som har vært svært etterlengtet og nødvendig.

Fagledelse tjenester til utviklingshemmede øker med 0,2 årsverk og økning psykisk helse, rus og avhengighet ungdomstiltak og opptrapping i forholdt til statlige satsningsområder 0,5 årsverk.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Volumet er fra de rammer som følger av konsekvensjustert budsjett for budsjetterte uketimer, ikke inkludert tiltak eller tvungen omsorg. Likevel er enkelte av tiltakene iverksatt og dermed regnet med i estimat vedtakstimer. Avviket mellom budsjetterte uketimer og estimat vedtakstimer blir mindre når tiltakene beregnes med.

Tjeneste	Resultat 2. tertial 2017		Estimat 2018		
	Vedtaks-timer	Antall brukere	Budsjetterte uketimer	Estimat vedtakstimer	Estimat antall brukere
Bolig og bo veiledning utviklingshemmede	935	20	787	918	20
Avlastings-tjenesten	Kommunal 376 Privat 28 døgn pr. måned	Kommunal 8 Privat: 10	142	254	Kommunal 6 Privat: 9
Tve Pro	65	5	57	63	4

Tjeneste	Resultat 2. tertial 2017		Estimat 2018		
	Vedtaks- timer	Antall brukere	Budsjetterte uketimer	Estimat vedtakstimer	Estimat antall brukere
Rus og avhengighet	58	45	47	59,5	47
Psykisk helse	263	114	107	328	116
Brukerstyrt personlig assistent	11	1		11	1
Omsorgslønn brukere/timer	31	6		31	6
Støttekontakt brukere/timer	100	30		100	30
IP- koordinator	26		26		
	Brukere	Plasser	Brukere		Plasser
Aktivitet og arbeidstrening	106	167	106		167

Alle plassene i aktivitet og arbeidstreningstilbudet benyttes, flere har tilbud flere dager. I aktivitet og arbeidstreningstilbudet bidrar frivillige med en betydelig innsats, tilsvarende 1,13 årsverk hver uke. Samarbeidet med frivillige har stort fokus også for 2018 og blir utvidet i forhold til oppstart av tiltaket Aktivitetsvenn. Tjenestetilbudet fra aktivitet og arbeidstilbud er en vesentlig avlastning for andre tjenestetilbud på et høyere omsorgsnivå og gir gode arenaer for sosial deltagelse og mestring.

Nivå på tjenestevedtak i tjenester til utviklingshemmede har økt betydelig de seneste årene. Ressurser til fagledelse og støttefunksjoner har ikke vært tilpasset driften, og det er derfor nødvendig at en liten økning nå er lagt inn som tiltak.

I økonomiplanen er det lagt inn et foreløpig estimat på økning til bemanning av nye samlokaliserte boliger for 6-8 personer. Det er foreløpig ikke satt inn ressurser til drift eller ledelse. Det er flere unge med utviklingshemmede som kan trenge bolig i løpet av økonomiplanperioden enn de som ønsker seg inn i bofellesskapet. Dette er unge voksne med utviklingshemming som har foreldre som selv vil kjøpe eller bygge egnet bolig. Ressurser til dette er ikke tatt inn i økonomiplanen da omfang og tidspunkt er usikkert.

Avdeling for psykisk helse, rus og avhengighet har hatt en sterk økning i antall brukere og pasienter. I tillegg til økt antall er det også flere med alvorlige psykiske lidelser. Det er et håp om at økningen flater ut, men det er ikke realistisk at presset på denne tjenesten avtar vesentlig med tanke på samhandlingsreformen for rus og psykisk helse og kommunens profil på Folkehelsebarometeret. Det ses og tydelige utfordringer i enkelte ungdomsmiljø som krever tiltak.

Kommunen kan få flere brukere innenfor ordningen ressurskrevende tjenester de neste årene. Dette er ikke lagt inn i økonomiplanen, men er et usikkerhetsmoment.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala 1-4	Medarbeiderundersøkelse 10 faktormodellen med skala 1-5. Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Høyere svarprosent og bedre score enn ved forrige undersøkelse.	Bedre score på fokusområdene på 10 faktormodellen. 9 % hvorav 1,8 % korttidsfravær	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme

Enhetens sykefravær var i 2016 8,8 % og i 2015 9,3 %.

Til sammenligning hadde Habiliteringsenheten i Risør følgende sykefravær: 2015 8,1 % og 2016 7,1 %. Snitt sykefravær for helsesektoren totalt i landet har lagt på ca. 11 % de siste årene.

FOKUSOMRÅDER

- Planlegging av nye sentrumsnære samlokaliserte boliger for personer med utviklingshemming
- Kvalitetsutvikling av tjenestetilbudet.

8.10 Ansvar 260 Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge

TJENESTEOMRÅDER

Ansvaret består av helsestasjon med leger, jordmor, ungdomsklubb/fritidsklubbtilbud, legetjenester, koordinerende enhet, interkommunalt barnevern der Gjerstad er vertskommune, interkommunal pedagogisk/psykologisk tjeneste (PPT) der Risør er vertskommune og interkommunalt krisesentertilbud der Arendal er vertskommune. Enhetsleder er også folkehelsekoordinator og sekretær for ungdomsrådet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	32 058	31 976			
Netto driftsutgifter	25 861	25 666	26 686	27 158	27 158
Antall årsverk	14,8	14,35			

Det er lagt inn en økning med 0,1 årsverk til helsesøster fra 1.9.2018 og 0,05 årsverk til legesekretær fra 1.1.2018. Prosjektstillingen på 0,1 årsverk til klubbmedarbeider(e) i Fritidsklubben i 2017, med mulighet for mer/utvidet åpningstid, er lagt inn som en økning fra 1.1.2018.

I tillegg er det redusert med 0,7 årsverk grunnet avvikling av Englegård.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Pr. 1. oktober	2017	2018
Enhetsleder:		
Årsverk	1,0	1,0
Helsestasjon og jordmortjeneste:		
Årsverk helsesøster, jordmor, helsestasjon for ungdom, lege, merkantil	4,4/0,7+0,1/0,4/0,6	4,5/0,7+0,1/0,4/0,6
Antall konsultasjoner jordmor/ny gravide	222/36	288/48
Antall fødsler pr. 1. oktober/hele året	40/53 (i 2016)	24/ca. 50 (i 2017)
Antall konsultasjoner helsestasjon 0-18 år	2500	2500
Tjenna Legekontor:		
Årsverk: Fastleger/legesekretær	3,05/3,1066	3,05/3,1566
Listepasienter: Meldt inn til HELFO/antall innbyggere på listen – Tjenna Legekontor og Tvedestrand legesenter	7290/-	7340/7503
Ungdomsklubb/fritidsklubbtilbud:		
Årsverk – 2 ansatte x 0,32 årsverk	0,64	0,74 (0,10 prosjektstilling i 2018)
Antall besøk		

Pr. 1. juli	2017	2018
Interkommunal barneverntjeneste- tall for Tvedestrand		
Antall meldinger	41	50
Antall barn i hjelpetiltak	73	66
Antall barn under omsorg	11	17

Antall konsultasjoner i helsestasjonen er et gjennomsnitt pr. år. Oppfølging utover det som er lovpålagt er behovsprøvd og det er ca. 25 % som får ytterligere oppfølging. Det er erfart en økning i oppfølging av helsesøster i skolehelsetjenesten i de to siste skoleårene, sammenlignet med tidligere år. Fra 1.1.17 fikk jordmor økt sin stilling til fra 50 % til 80 % for å etterkomme nye nasjonale retningslinjer for barselomsorgen om tidlig hjemmebesøk av jordmor innen 1-2 dag etter hjemreise. Antall

konsultasjoner øker fordi hjemmebesøk utløser takst, samt at muligheten til tettere oppfølging for gravide med ekstra behov er lettere å gi i større stilling.

Ungdomsklubb/fritidsklubbtilbud økte antall besøk av ungdommer betydelig fra og med august 2016, med i underkant av 600 besøk i hasthalvåret. I 2017 har det vært en prosjektstilling i fritidsklubben tilsvarende 0,1 årsverk og antall besøk har økt ytterligere.

Det er en økning i antall barn som er under omsorg sammenlignet med tall fra 2016 (se 2017/2018 i tabellen).

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala fra 1 til 4	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Score på 2,5 – 4 og «litt enig»	Score på 4,2 Sykefravær totalt: 7,0 Korttid: 2,0	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Videreføre «Familiehusmodellen», med nye tjenestetilbud i enheten.
- Tverrfaglig samarbeid.

8.11 Ansvar 265 NAV

TJENESTEOMRÅDER

NAV-kontor, økonomisk sosialhjelp, flyktningkontor og voksenopplæring for flyktninger, kvalifiseringsprogrammet og attføringsbedrifter.

I denne omtalen har vi kun rapportert på den delen av NAV-kontoret som er kommunal. De statlige oppgavene som ligger til NAV-kontoret er ikke kommentert. Det gjør at vi ikke får frem kompleksiteten i kontorets oppgaver. Nav Tvedestrand har et statlig målekort der det månedlig rapporteres på 24 parametere, herav er fire kommunale.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsutgifter	28 587	31 820			
Netto driftsutgifter	26 502	28 715	25 545	22 720	21 395
Antall årsverk	10,4	10,4			

På grunn av redusert antall bosetting av flyktninger forventes en reduksjon med 1 årsverk fra 2020

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

	2017	2018	Kommentar:
Kvalifiseringsprogrammet	10 deltakere som mål. Det har vært i snitt 5 deltakere.	10 deltakere.	Kvalifiseringsprogrammet innvilges etter søknad. Det kan innvilges personer i yrkesaktiv alder som har vesentlig nedsatt arbeid- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold.
Økonomisk sosialhjelp	Antall som lever av sosialstønad er i snitt 30 personer i årets første ni måneder. Av disse er det i snitt 8,5 personer under 25 år. De som er under 25 er på vei inn i aktivitet, eller i aktivitet på sosialstønad.	Redusere antall som lever på sosialstønad. Spesielt fokus på unge, her er aktivitet et prioritert område.	Økonomisk sosialhjelp er fellesbegrep på alle stønader under sosialkontoret. Livsopphold gis til de som ikke har annen inntekt, og som i hovedsak lever av sosialstønad. Supplerende gis til de som ikke har nok til eget livsopphold, husleie, strøm og til bidrag til andre utgifter.
Kommunal flyktningetjeneste	Det er medio oktober bosatt 22 flyktninger i 2017. Utfordringen med å bosette resterende er boliger. Dersom vi finner egnede boliger vil vi bosette resterende antall. Det er innen september ikke kommet familieinnvandret i år, men det er ventet at dette vil endres.	Bosette 10 personer, i tillegg kommer eventuelle familiegjenforeninger	

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse – skala fra 1 – 6.	Medarbeiderundersøkelse – statlig. Sykefraværstatistikk	Regnskap Tertialrapport
Ambisjonsnivå	Score som fylkesgjennomsnittet	Statlig undersøkelse: Score på 4,5 (skala 1 – 5) Sykefravær: Under 6 % samlet, herav under 3% korttidsfravær.	Avvik +/-0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Færre unge under 25 år som mottar sosialhjelp
- Redusere utbetalinger av økonomisk sosialhjelp

8.12 Ansvar 275 Kirke, tros- og livssynssamfunn

TJENESTEOMRÅDER

Tilskuddet til Tvedestrand kirkelig fellesråd går til å dekke de utgiftene som fellesrådet har ansvaret for etter kirkeloven. Det gjelder blant annet:

- Kirkelig administrasjon
- Kirker (bygninger og kirkelige handlinger utenom prestens lønnsutgifter)
- Kirkegårder

Tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn følger av nivået på tilskudd pr. medlem til Den norske Kirke og det enkelte tros- og livssynssamfunns medlemstall.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2017	2018	2018	2019	2020
Brutto driftsutgifter	4 871	5 047			
Netto driftsutgifter herav:	4 721	4 897	5 107	5 307	5 207
- Tvedestrand kirkelig fellesråd	4 234	4 340			
- Ungdomsprest	50	50			
- Andre tros- livssynssamfunn	587	602			
- Krematorium i Østre Agder		55			

8.13 Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik

Ansvar 280 er ikke en egen enhet i kommunen, men et ansvarsområde for føring av enkelte fellesutgifter og budsjettering av avsetninger mv. Rådmannen har ansvar for å følge opp dette ansvarsområdet. Nedenfor spesifiseres og omtales de ulike bevilgningene på ansvarsområdet.

Ansvar 280 Tilleggsbev., lønnsoppgj. og premieavvik (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021
Tilleggsbevilgninger kommunestyret	100	150	250	250	190
Sluttpakke til tidl. rådmann	1 504				
Tilskudd til innsamlingsaksjonen	5	5	5	5	5
Kompetanseheving, fellespott	200	150	150	150	150
Lønnavsetningsposten (lønnsoppgjøret i 2018)	3 700	4 100	4 100	4 100	4 100
Premieavvik KLP	-14 422	-15 830	-15 830	-15 830	-15 830
Premieavvik SPK	399	-287	-287	-287	-287
Amortisering av tidligere års premieavvik KLP	5 363	5 943	5 943	5 943	5 943
Amortisering av tidligere års premieavvik SPK	22	-15	-15	-15	-15
Innbetaling til Norsk Pasientskadeerstatning	200	200	200	200	200
Avsetning til tap på krav	50	50	50	50	50
OU-midler til Kommunenes Sentralforbund, netto	320	320	320	320	320
Inntekter utbyggingsavtaler	-300	-100	-100	-100	-100
Redusert premie personforsikringer	-300				

Ansv. 280 Tilleggsbev., lønnsoppgj. og premieavvik (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021
Økte pensjonskostnader, tilbakebetaling fremtidige premieavvik					
Statsbudsjett 2016 og rus, utøvende psykolog, 1 årsverk fra 1.1.20, netto				600	600
Brukerstyrt personlig assistent, avsetn. for evt. økte utgifter	-				
Tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep	16	15	15	15	15
Eiendomsskatt, utgifter ved innføring og til taksering av eiendommer	620				
Effektiviseringskrav alle enheter		-800	-800	-800	-800
Gevinstrealisering gj. Digitalisering, arbeidsflytgjennomgang, (omorganisering, naturlig avgang etc). Endring i skolstruktur, m tanke på mer kostnadseffektiv skolestruktur. Effektivisering av politisk struktur.			-750	-2 250	-7 000
Skoleundersøkelse		50			
Totalt	-2 523	-6 049	-6 749	-7 649	-12 459

Flere poster er selvforklarende eller omtalt tilstrekkelig over, derfor kommenteres ikke alle poster her.

Tilleggsbevilgninger kommunestyret

Bevilgningen til kommunestyrets disposisjon er innarbeidet med en økning på 50 000 kroner første året, og økning på 100 000 for 2019 og 2020 og 40 000 kroner i planperioden, sett i forhold økonomiplan 2017-2020.

Kompetanseheving

Midlene som er avsatt til kompetanseheving gjelder midler til fellestiltak eller til fordeling etter særskilt vurdering av rådmannen. I tillegg til disse midlene har alle enheter midler til kompetanseheving innenfor sine budsjetttrammer.

Lønnsavsetningsposten

Ved beregning av lønnsavsetningsposten for 2018 har en i utgangspunkt benyttet statsbudsjettets forutsetninger om en årslønnsvekst på 3,0 %, justert ned med 0,1 % - poeng. Overhenget fra 2017 er anslått til 1,6 %, slik at det er rom for et tillegg og lønnsглиdning i 2018 på 1,3 %. Avsetningen til lønnsavsetningsposten er etter dette beregnet til 4,1 mill. kroner.

Pensjon og premieavvik

I midten av september 2016 mottok kommunen brev fra KLP med anslag på hva en må innbetale i pensjonspremie i 2018. Prognosene viser en reduksjon sammenlignet med det som er innarbeidet i budsjett 2017. Da var det lagt inn en premiesats på 19,8 %, mens det en vil belaste gjennom året i 2018 er 19,7 %. Anslaget for premieavvik øker fra budsjett 2017.

En har også mottatt informasjon fra Statens Pensjonskasse (SPK) med prognoser for 2017. Beregningene for dette området viser at premiebelastningen økes fra 10,25 % i 2017 til 10,90 % i 2018. Anslaget for premieavvik endres fra utgift til inntekt.

De senere årene har en sett store endringer gjennom året i KLPs anslag på innbetalingsbeløp fra kommunene og årets premieavvik. Det er derfor grunn til å presisere at det er stor usikkerhet på området.

Bokførte premieavvik skal senere kostnadsføres med enn lik andel over flere år. Til og med 2010 har dette vært fordelt over 15 år, mens det fra 2011 ble endret til ti år. Fra 2014-avviket skal en benytte sju år. Amortisering av tidligere års premieavvik er beregnet med utgangspunkt i informasjon pr. september 2017. Det er usikkerhet også på dette området, siden premieavvikene for 2017 ikke blir kjent før i januar 2018.

OU-midler til Kommunenes Sentralforbund (KS)

Kommunen må hvert år innbetale et visst beløp pr. ansatt til opplæringsfond i KS. Ansatte betaler selv litt av dette gjennom månedlig trekk i lønnen. Kommunen har likevel nettoutgifter på området, og beløpet er anslått til 320 000 kroner i 2018.

Tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep

Ved behandlingen av økonomiplanen for 2017-2020 vedtok kommunestyret å bevilge tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep. I tråd med kommunestyrets vedtak er det lagt inn midler alle årene i planperioden.

Midler til psykologstilling

Statsbudsjettet 2016 gir føringer for utøvende psykolog på rusfeltet. I og med at det synes et behov for slike tjenester i Tvedestrand, er det lagt inn 1 årsverk for utøvende psykolog fra 1.1.2020.

VEDLEGG

1. Driftsbudsjett vann, avløp og feing 2018-2021

	R2016	2017 - anslag	2018	2019	2020	2021
3400/3450 VANN						
Driftsutgifter - Variabel del	3 598	3 454	3 174	3 284	3 284	3 284
Lønnsutgifter - Variabel del	2 427	2 701	3 396	3 451	3 451	3 451
Fordelte maskinutgifter - Variabel del (12306) Fordelte administrasjonsutgifter - Variabel del (11209)						
Kalkulatoriske renteutgifter - Fast del	833	1 080	1 460	1 975	2 315	2 530
Fordelte avskrivninger - Fast del	1 881	2 065	2 175	2 660	2 935	3 000
Sum driftsutgifter	8 739	9 300	10 205	11 370	11 985	12 265
Årsavgifter	-7 695	-7 860	-7 890	-9 454	-11 247	-12 226
Tilkoblingsavgifter	-529	-370	-410	-390	-450	-470
Andre inntekter	-	-	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-8 224	-8 230	-8 300	-9 844	-11 697	-12 696
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	515	1 070	1 905	1 526	287	-431
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-5 241	-4 171	-2 266	-740	-453	-884
Fondsmidler pr. 01.01.	5 756	5 241	4 171	2 266	740	453
Bruk av fondsmidler	-515	-1 070	-1 905	-1 526	-287	-
Avsetning av fondsmidler	-	-	-	-	-	431
Fondsmidler pr. 31.12.	5 241	4 171	2 266	740	453	884
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	0	0	0	-0	-0	-0
Endring vannavgiften	0,0 %	0,0 %	0,0 %	18,5 %	17,6 %	7,5 %
Vannavgiften - Ordinær ekskl. mva.	2 870	2 870	2 870	3 400	4 000	4 300
Tilkoblingsavgifter - Ordinær ekskl. mva.	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500
3500/3530 AVLØP						
Driftsutgifter - Variabel del	7 067	10 674	7 894	7 244	6 944	6 984
Lønnsutgifter - Variabel del	3 255	3 872	4 765	4 820	4 820	4 820
Fordelte maskinutgifter - Variabel del (12306) Fordelte administrasjonsutgifter - Variabel del (11209)						
Kalkulatoriske renteutgifter - Fast del	1 028	1 240	1 490	1 910	2 255	2 430
Fordelte avskrivninger - Fast del	4 272	4 110	3 730	3 980	4 350	4 420
Sum driftsutgifter	15 622	19 896	17 879	17 954	18 369	18 654
Årsavgifter	-17 242	-17 640	-17 760	-16 894	-15 753	-15 425
Tilkoblingsavgifter	-1 116	-510	-660	-700	-610	-570
Andre inntekter	-20	-40	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-18 378	-18 190	-18 420	-17 594	-16 363	-15 995
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	-2 756	1 706	-541	360	2 006	2 659
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-7 061	-5 355	-5 896	-5 536	-3 530	-872
Fondsmidler pr. 01.01.	4 305	7 061	5 355	5 896	5 536	3 530
Bruk av fondsmidler	-	-1 706		-360	-2 006	-2 658
Avsetning av fondsmidler	2 756		541			
Fondsmidler pr. 31.12.	7 061	5 355	5 896	5 536	3 530	872
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	0	0	0	-0	-0	0
Endring kloakkavgiften	0,0 %	0,0 %	0,0 %	-6,3 %	-8,1 %	-3,3 %
Kloakkavgiften - Ordinær ekskl. mva.	5 280	5 280	5 280	4 950	4 550	4 400

	R2016	2017 - anslag	2018	2019	2020	2021
Tilkoblingsavgifter - Ordinær ekskl. mva.	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500
3380 FEIING						
Driftsutgifter - Variabel del	783	786	806	806	806	806
Lønnsutgifter - Variabel del	36	27	36	36	36	36
Fordelte administrasjonsutgifter - Variabel del (11209)						
Sum driftsutgifter	819	813	842	842	842	842
Årsavgifter	770	772	770	770	770	847
Sum driftsinntekter	770	772	770	770	770	847
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	49	41	72	72	72	5
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	255	214	142	70	2	3
Fondsmidler pr. 01.01.	304	255	214	142	70	0
Bruk av fondsmidler	49	41	72	72	70	-
Avsetning av fondsmidler	-	-	-	-	-	3
Fondsmidler pr. 31.12.	255	214	142	70	0	3
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	0	0	0	0	2	0
Økning feieravgiften	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	10,0 %
Feieravgiften - Ordinær ekskl. mva.	250	250	250	250	250	275
3400/3450 VANNVERK						
Variabel del	68,9 %	66,2 %	64,4 %	59,2 %	56,2 %	54,9 %
Fast del (renter og avdrag)	31,1 %	33,8 %	35,6 %	40,8 %	43,8 %	45,1 %
3500/3530 AVLØP						
Variabel del	66,1 %	73,1 %	70,8 %	67,2 %	64,0 %	63,3 %
Fast del (renter og avdrag)	33,9 %	26,9 %	29,2 %	32,8 %	36,0 %	36,7 %
Sum kommunale avgifter - Normal husholdning						
Vannavgift	2 870	2 870	2 870	3 400	4 000	4 300
Kloakkavgift	5 280	5 280	5 280	4 950	4 550	4 400
Renovasjon * (faktureres fra RTA)	-	-	-	-	-	-
Feiing	250	250	250	250	250	275
Sum ekskl. mva (netto)	8 400	8 400	8 400	8 600	8 800	8 975
Mva	2 100	2 100	2 100	2 150	2 200	2 244
Sum inkl. mva (brutto)	10 500	10 500	10 500	10 750	11 000	11 219
Økning i kr. inkl. mva	-	-	-	250	250	219
Økning i %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,4 %	2,3 %	2,0 %
Budsjetterte nye tilkoblinger, inkl. konsekvenser av nye investeringstiltak						
Vann	39	28	30	29	33	35
Avløp	47	43	49	52	45	42

2. Søknader fra organisasjoner

Kommunen har mottatt søknader om støtte fra ulike organisasjoner som det er naturlig å vurdere i budsjettssammenheng. Søknader omtalt under er ikke imøtekommet i rådmannens budsjettforslag.

Vinjesenteret har søkt om støtte til sitt senter for diktning og journalistikk til budsjett for 2018.

Stiftelsen Arkivet, senter for historieformidling og fredsbygging, har søkt om driftstilskudd for 2018.

Kirkens SOS i Agder har søkt om støtte på 10 000 kroner for 2018.

3. Avgifter, betalingssetser og gebyrer

Beløp i kroner	Sats 2017	Sats 2018	Endringstidspunkt
Vannavgift, ekskl. mva.	2 870	2 870	
Kloakkavgift, ekskl. mva.	5 280	5 280	
Feieavgift, ekskl. mva.	250	250	
Slamavgift, ekskl. mva.	1 080	1 080	Faktureres direkte fra RTA AS
Renovasjonsavgift, ekskl. mva.	2 920	3 020	Faktureres direkte fra RTA AS
Foreldrebetaling SFO, 6-10 t/u, i 10 mnd.	1 860	1 860	
Foreldrebetaling SFO, 11-15 t/u, i 10 mnd.	2 275	2 275	
Foreldrebetaling SFO, 16- t/u, i 10 mnd.	2 605	2 605	
Kostpenger SFO, 6-10 t/u, i 10 mnd.	60	60	
Kostpenger SFO, 11-15 t/u, i 10 mnd.	85	85	
Kostpenger SFO, 16- t/u, 10 mnd.	100	100	
Foreldrebetaling barnehage, full plass	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris (2910)	01.01.2018
Kostpenger barnehage, full plass	300	300	
Parkeringsavgift, pris pr. time	20 kr. 1.6.-31.8., ellers 10 kr.	25 kr. 1.6.-31.8., ellers 10 kr.	
Utvidet avgiftsparkering med fastpris på 250 pr mnd. ekskl. mva. på tidligere ikke avgiftsbelagte parkeringsplasser		250 pr mnd.	01.09.2018
Leie av parkeringsplass i sentrum, beløp pr. år inkl. merverdiavgift	5 000		
Korttidsopphold institusjon		statlig fastsatt	01.01.2018
Dag- eller nattopphold institusjon		statlig fastsatt	01.01.2018
Korttidsopphold hybel pr. døgn	326	som korttidsopph. Inst,	01.01.2018
Kost: Middag daglig, pr. mnd.	1 870	1 910	01.01.2018
Kost: Full kost, pr. mnd.	3 263	4 253	01.01.2018
Kost: Middag pr stk	80	80	01.01.2018
Kost: Lunsj pr stk		31	01.01.2018
Kost: Frokost eller kveldsmat, pr. mnd.	696	711	01.01.2018
Kost: Grøt, pr.stk	32	33	01.01.2018
Næringsdrikk pr mnd		500	01.01.2018
Trygghetsalarm, pr. mnd.	354	362	01.01.2018
Brukerbetaling for hjelp i hjemmet, netto inntekt (1G = 92576 kroner pr. 1.5.2017):			01.01.2018
Inntil 2G, helt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	01.01.2018
2G-3G, helt abonnement	472	482	01.01.2018
3G-4G, helt abonnement	944	964	01.01.2018
4G-5G, helt abonnement	1 479	1 511	01.01.2018
Over 5G, helt abonnement	1 884	1 925	01.01.2018
Inntil 2G, halvt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	01.01.2018
2G-3G, halvt abonnement	236	241	01.01.2018
3G-4G, halvt abonnement	472	482	01.01.2018
4G-5G, halvt abonnement	740	756	01.01.2018
Over 5G, halvt abonnement	944	964	01.01.2018
Maks timesats hjelp i hjemmet	257	263	01.01.2018
Husleie frisør og fotpleier, Strannasenteret	2 007	2 050	01.01.2018

Beløp i kroner	Sats 2017	Sats 2018	Endringstidspunkt
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 33, pr. mnd	521	532	01.01.2018
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 35, pr. mnd	628	642	01.01.2018
Fysioterapi gruppetrening pr halvår		300	01.01.2018
Kulturskolen, elevkontingent pr. semester:			
Babysang	900	900	
Band	900	900	
Kor	900	900	
Korps, salg av elevplasser	1 500	1 500	
Annen musikk	1 600	1 600	
Kunst	1 530	1 530	
Kulturskolen, instrumentleie pr. semester	500	500	
Kulturskolen, materiell pr. semester (kunst)	400	400	
Gjesteavna:			
Dagsbesøk	Gratis	Gratis	
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter 30 fot og mindre	150	150	
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter over 30 fot	200	200	
Overnatting utenom 15.6.-15.8., pr. natt, uavhengig av båtstørrelse	50	50	
Båtplasser:			
1-4:Badehussvingen - Utrigger	4 915	4 915	
5-16:Badehussvingen - Utrigger	4 100	4 100	
17-81:Nyvei - Utrigger	4 100	4 100	
81-82:Nyvei - Bøye	4 100	4 100	
83-89:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
90-92:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
93-98:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
99:Rådhuset - Bøye	4 100	4 100	
100-102:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
104:Rådhuset - Bøye	4 100	4 100	
105-110:Ved Andersens lagerbygg - Bøye	4 100	4 100	
111:Ved Andersens lagerbygg - Bøye	3 280	3 280	
112-115:Ved Trelastutsalget - Bøye	3 280	3 280	
116-130:Bakkeskåt ved parkering - Bøye	4 915	4 915	
131:Ved Vertshuset - Bøye	4 100	4 100	
132-136:Bakkeskåt Marina - Bøye	5 960	5 960	
200-207:Badehussvingen – Utrigger	4 915	4 915	

Statlig fastsatt maksimalpris for foreldrebetaling i barnehagene er 2 730 kroner for 2017. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 er prisen satt til 2 910 kroner. Stortinget behandler statsbudsjettet og fastsetter maksimalprisen i desember 2017.

Dag- eller nattopphold på sykehjem og korttidsopphold sykehjem reguleres i eget rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Betaling for langtidsopphold på sykehjem beregnes etter inntekt i henhold til "Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester".

I kulturskolen gis det 25 % rabatt på den dyreste disiplinen dersom en person er elev i flere disipliner.

4. IKT-investeringer

Overskrift og kort beskrivelse	2017 Beløp	2018 Beløp	2019 Beløp	2020 Beløp	2021 Beløp
IKT-investeringer ekskl. mva	1 600 000	2 000 000	800 000	800 000	800 000
PC-er skolene elever- Utskiftinger og nye	250 000	1 200 000	250 000	250 000	250 000
Nettbrett - Utvideleser	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Diverse oppgraderinger og utskiftinger	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Nye switcher og nettverksinvesteringer	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
PC-er administrasjonen inkl. lærere - Utskiftinger	800 000	450 000	200 000	200 000	200 000
Ny lisensavtale Microsoft adm.str. Volumøkning og nye versjoner	200 000				
Sum inkl. mva	2 000 000	2 500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Merverdiavgift - mva	400 000	500 000	200 000	200 000	200 000
Antall PC-er i skolen elever a kr. 6.000	45	200	40	40	40
Antall PC-er adm.str. inkl. lærere a kr. 7.500	105	60	25	25	25
Antall nettbrett a kr. 5.000	10	10	10	10	10
Antall nettbrett politikere a kr. 5.000	-	-	-	-	-
Pris pr. stk. er ekskl. mva.			Pris kr. 7.000,- er inkl. dok.st.		

5. Oversikt over tiltak

Ansvaret 210 Rådmann og politiske styringsorganer (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	2019	Økonomiplan	
			2020	2021
Økning 0,2 årsverk til 1 årsverk (vakant stillingshjemmel)	160	160	160	160
Fjerne 1 årsverk fra rådgiverstaben	-800	-800	-800	-800
Flytte rådgiver (50%) fra 215 til 210 - inkl driftutg	457	457	457	457
Digitalisering KS-prosjekt (kr 20 pr innb.)	120			
Kulturrådgiver i 70 % stilling fra 2019, økning på 20 %		165	165	165
Kulturmidler, økning frie midler til arrangement m.m	40	40	40	40
Tour de Fjords	60			
Tap av leieinntekter rådhuset	-25	-25	-25	-25
Næringsmidler til disposisjon for næringsforum ordfører, rådmann og næringsssjef - til markedsføring og salg næringsseidommer	50	50	50	50
Opsjons- og provisjonsinntekter salg av næringsareal. 2% av salgsbeløp		-100	-100	-200
Økning næringsfondsmidler Øst-regionen.	100	100	100	100
Raet nasjonalpark, drift av besøkssenter på Gjeving (Lyngørfjorden kystkultursenter) Samaarbeidsavtale Raet	50	100	100	100
IKT DDØ økte kapitalutgifter ved et investeringsnivå på kr. 4,0 mill. ekskl.mva pr. år 2018-2021		46	173	0
Fusjonering IKT-Agder og DDØ, merutgifter drift	600	600	600	600
Effektiveringsgevinst sammenslåing av IKT-Agder og DDØ		-300	-450	-600
I Binder prosjekthotell, IKT-verktøy	50	50	50	50
Sum rådmannens forslag	862	543	520	97
Redusere økning i kommunal bevilgning til næringsfondet i øst-regionen	-50			
Sum vedtatt	812	543	520	97

Ansvaret 215 Administrativ støtteenhet (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	2019	Økonomiplan	
			2020	2021
Flytte rådgiver (50%) fra 215 til 210 - inkl driftutg	-457	-457	-457	-457
Redusere skatt med 0,4 årsverk fra 2019 (Tvedestrand's andel)		-79	-79	-79
Sum vedtatt	-457	-536	-536	-536

Ansvaret 229 Tvedestrandskolen (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	2019	Økonomiplan	
			2020	2021
Skolekontoret stilling 20% permanent konsulentstilling	140	140	140	140
Konsulent skole slutt 1.8.17 - 40%	-70	-160	-160	-160
0,5 årsverk spesialundervisning trekkes ut av bevilgning til særlig ressurskrevende elever	-400	-400	-400	-400
Tildeling av ressurser til særlig ressurskrevende elever, reduksjon på skolens tildelte ressurser fra 4 mill. (2017) til 2,5 i 2020	-350	-1 100	-1 500	-1 500
Lyngmyrhallen husleie til barneskolen fra 1.8.2020			300	700
Sum vedtatt	-680	-1 520	-1 620	-1 220

Ansvaret 230 Barnehageenheten (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	2019	Økonomiplan	
			2020	2021
Sum redusere én halv avdeling i kommunal barnehage fra 1.1.18	-643	-643	-643	-643
Sum vedtatt	-643	-643	-643	-643

Ansvaret 240 Plan, miljø og eiendom (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	2019	Økonomiplan	
			2020	2021
Reduserte energikostnader pga. Lyngmyr nærvarmeanlegg				-250
Mjåvann idrettsanlegg, driftsutgifter			2 450	4 900
Mjåvann idrettsanlegg, driftsinntekter			-2 450	-5 880
Dagens videregående skole på Lyngmyr, driftsutgifter			300	800

Boliger til utviklingshemmede, driftsutgifter				60
Boliger til utviklingshemmede, leieinntekter				-216
Reguleringsplan for ny barneskole	100			
Revisjon av områdeplan Grendstøl	200			
Reguleringsplan for ny barnehage	50			
Mulighetsstudie Tjenneområdet mv.	100			
Reguleringsplan Tjenneområdet mv.	100	100		
Kommunale brygger, plan			150	
Kulturminneplan			100	
Rådhuset, vigselfrom	50			
Rådhuset, reduserte leieinntekter	25	25	25	25
Økt vedlikehold bygg, inkl. brannsikring og vedlikehold av kunst	250	250	250	250
Kommunehuset, økte husleieutgifter		100	100	100
Boligstiftelsen, kompensasjon ang. Dypvåg bofellesskap	170			
Sum vedtatt	1 045	475	925	-211

Ansvaret 245 Teknisk drift (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Veivedlikehold (Rassikring Bakkeskåt)	150	0	0	0
Driftskonsekvens Møllebekken, bru. (Investeringsprosjekt)	200			
Driftskonsekvens Løper i Hovedgata. (Investeringsprosjekt)	150			
Stilling som bilansvarlig økning med 0,3 årsverk (fra 0,5 årsverk) til 0,8 årsverk	200	200	200	200
Ny skiltplan. Opplysnings- og informasjonsskilt	100	0	0	0
Ny fagarbeider vann og avløp, 1 årsverk	491	600	600	600
Vann og avløp, endre fra formann/fagarbeider til formann/fagleder	50	50	50	50
Innsparing merinntekt pga fagleder	-50	-50	-50	-50
Rehabiliteringsplan vann	100	200	200	200
Rehabiliteringsplan avløp	750	500	500	500
Drift slamskrue (merkostnad drift og strøm)	700	300		
Drift garasjeanlegg Tvedestrand renseanlegg (investeringsprosjekt) - avløp				40
Nesgrenda, nytt høydebasseng vann		10	10	10
Grendstøl, ny kommunal vei i Ramsdalen og Øygaardslie, økte driftsutgifter			100	100
Reforhandle båtavtale, Sørlandets Maritime			-250	-250
Leasingsavtale park opphører	-80	-105	-105	-105
Vei-gateløp - strøm, reduserte utgifter	-80	-80	-80	-80
Reversering 1 time gratisparkering	-150	-150	-150	-150
Utvidet avgiftsparkering med fastpris på 250 kroner pr mnd. ekskl. mva på tidligere ikke avgiftsbelagte parkeringsplasser, fra 1.9.18	-50	-150	-150	-150
Øke parkeringsavgiften med kr. 5 pr. time om sommeren	-275	-275	-275	-275
Avløp, reduserte gebyrinntekter fra 2019		1 126	2 527	3 085
Vann, økte gebyrinntekter fra 2019		-1 474	-3 177	-4 066
Feiing, økte gebyrinntekter fra 2021				-77
Sum rådmannens forslag	2 206	702	-50	-418
Økt bevilgning til prosjekt Møllebekken bru	214			
Redusert bevilgning til prosjekt løper i Hovedgata	-61			
Sum vedtatt	2 359	702	-50	-418

Ansvaret 250 Omsorg og rehabilitering (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Inventar og utstyr	100	100	100	100
Styrke fysioterapi 0,2 årsverk	100	100	100	100
Brukerstyrt personlig assistent	400	400	400	400
Styrke sykehjemmet med 0,63 årsverk fra 2018	380	380	380	380
Effektivisering av bildrift - innsparing			-100	-100
Sum vedtatt	980	980	880	880

Ansvaret 255 Oppfølgingsenheten (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Konsulent 60 % stilling fra 1.5.18	264	415	415	415
Fagleder tjenester til utviklingshemmede 20 % fra 1.5.18	142	224	224	224
4,34 årsverk ressurskrevende tjenester	3 800	3 800	3 800	3 800
Refusjon særlig ressurskrevende tjenester	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Økt bemanning psykisk helse rus og avhengighet jf opptrapping og ventelister og ungdomsutfordringer 0,5 årsverk fra 1.5.18	276	435	435	435
Tilskuddsmidler for rus og psykiatri, tilskudd tilsvarende 20% stilling	-110	-174	-174	-174
Bemanning nytt bofellesskap, netto økning 8 årsverk, oppstart 1.9.2021, nettobeløp etter fratrukk av inntekter fra ressurskrevende tjenester				2182
Sum vedtatt	2 272	2 600	2 600	4 782

Ansvaret 260 Familiehuset - Ressurssenter for barn og unge (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Utvidet åpningstid på fritidsklubben 2018	50	50	50	50
30 % Rådgiver koordinerende funksjon, tilbakeholdes i 2018 og 2019 og kommer inn fra 2020	-236	-236	236	236
Krisesenter, økte utgifter pga 0,5 årsverk mer i 2018, Tvedestrands andel	21	21	21	21
Helsesøster - økning 10% fra 1.9.18	25	70	70	70
Legesekretær 5% - Tjenna legekantor - fra 1.1.18	32	32	32	32
Økt bemanning barnevern, 1 årsverk i samarbeidet fra 1.7.17, Tvedestrands andel	99	198	198	198
Turnuslege for å imøtekomme listekapasitet fastleger	110	250	250	250
Sum vedtatt	101	385	857	857

Ansvaret 265 NAV (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Administrasjonstilskudd, voksenopplæring	750	380	125	0
Sosialhjelp, økning	1000	750	500	200
Bosette 10 flyktninger pr år fra 2018, reduksjon fra 30 til 10.				
- introduksjonsstønnd	300	-1900	-3400	-4100
- Reiseutgifter flyktninger	200	150	100	50
- Sosialhjelp flyktninger	-400	-700	-850	-1000
- Årsverk, dagens nivå 3,8 holdes i 18 og 19, reduksjon 1 årsverk fra 2020			-620	-620
Sum	1 850	-1 320	-4 145	-5 470

Ansvaret 275 Kirker og tros- og livssynssamfunn (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Tvedestrand kirke, reparere fasade og vinduer			200	100
Tilskudd til ungdomsprest	50	50	50	50
Sum vedtatt	50	50	250	150

Ansvaret 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgj. og premieavvik (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2018	Økonomiplan		
		2019	2020	2021
Statsbudsjett 2016 og rus, utøvende psykolog, 1 årsverk fra 1.1.20, netto			600	600
Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost	50	100	100	40
Skoleundersøkelse	50			
Felles kompetansemidler ned fra 200 000 til 150 000 kroner	-50	-50	-50	-50
Alle enheter: Effektiviseringskrav 0,25% pr år	-800	-800	-800	-800

Gevinstrealisering gj. digitalisering, arbeidsflytgjennomgang, (omorganisering, naturlig avgang etc). Endring i skolstruktur, m tanke på mer kostnadseffektiv skolestruktur. Effektivisering av politisk struktur.		-750	-2250	-7000
Sum rådmannens forslag	-750	-1 500	-2 400	-7 210
Redusere bevilgning til kommunestyrets tilleggsbevilgningspost	-50			
Sum vedtatt	-800	-1 500	-2 400	-7 210
Sum alle tiltak	6 889	216	-3 362	-8 942

6. Budsjettforskriftens vedlegg 3: Økonomisk oversikt – Drift

Tekst	KOSTRA-art	Budsjett 2018	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger	SUM(600)	22 153 000	21 834 000	21 060 490
Andre salgs- og leieinntekter	SUM(620:670)	43 278 000	42 129 000	43 660 535
Overføringer med krav til motytelse	SUM(700:780)	47 063 000	41 108 000	59 251 300
Rammetilskudd	800	203 003 000	201 305 000	192 938 020
Andre statlige overføringer	810	19 919 000	22 018 000	16 933 780
Andre overføringer	SUM(830:850)+ SUM(880:895)	333 000	230 000	925 585
Inntekts- og formuesskatt	870	147 597 000	138 395 000	139 825 087
Eiendomsskatt	SUM(874:875)	18 000 000	11 600 000	
Andre direkte og indirekte skatter	877	-	-	
Sum driftsinntekter	B	501 346 000	478 619 000	474 594 797
Lønnsutgifter	SUM(010:089)+SUM(160:165)	263 756 800	251 334 000	244 372 618
Sosiale utgifter	SUM(090:099)	73 707 000	70 952 000	68 861 979
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	SUM(100:285) - SUM(160:165)	76 587 200	78 278 000	62 231 633
Kjøp av tjenester erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM(300:380)	55 425 000	53 178 000	52 606 422
Overføringer	SUM(400:490)	26 186 000	26 757 000	28 290 610
Avskrivninger	590	22 807 000	21 269 000	19 245 521
Fordelte utgifter	- 690 + 290 - 790	-21 070 000	-21 492 000	-4 398 305
Sum driftsutgifter	C	497 399 000	480 276 000	471 210 478
Brutto driftsresultat	D=B-C	3 947 000	-1 657 000	3 384 319
Renteinntekter og utbytte	SUM(900:905)	8 797 000	8 327 000	9 694 517
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	909		-	-
Mottatte avdrag på utlån	SUM(920:921)	30 000	30 000	176 466
Sum eksterne finansinntekter	E	8 827 000	8 357 000	9 870 983
Renteutgifter og låneomkostninger	SUM(500:501)	8 581 000	7 942 000	7 796 185
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	509	-	-	-
Avdrag på lån	SUM(510:511)	18 400 000	13 550 000	13 105 000
Utlån	SUM(520:521)			154 766
Sum eksterne finansutgifter	F	26 981 000	21 492 000	21 055 951
Resultat eksterne finanstransaksjoner	G=E- F	-18 154 000	-13 135 000	-11 184 968
Motpost avskrivninger	990	22 807 000	21 269 000	19 245 521
Netto driftsresultat	I	8 600 000	6 477 000	11 444 871
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	930	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	940	-	-	-
Bruk av bundne driftsfond	950	1 977 000	2 374 000	3 106 449
Sum bruk av avsetninger	J	1 977 000	2 374 000	3 106 449
Overført til investeringsregnskapet	570	-	-	-
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	530	-	4 851 000	2 174 982
Avsatt til disposisjonsfond	540	10 036 000	4 000 000	7 782 922
Avsatt til bundne driftsfond	550	541 000	-	4 593 417
Sum avsetninger	K	10 577 000	8 851 000	14 551 321
Regnskapsmessig merforbruk (-) / mindreforbruk (+)	L=I+J-K	-	-	-

7. Budsjettforskriftens vedlegg 4: Økonomisk oversikt – Investering

Tekst	KOSTRA-art	Budsjett 2018	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Salg av driftsmidler og fast eiendom	SUM(660:670)	-	-	658 243
Andre salgsinntekter	SUM(600:650)	-	-	103 522
Overføringer med krav til motytelse	SUM(700:710)+SUM(730:780)	-	-	3 788 596
Kompensasjon for merverdiavgift	729	25 064 000	3 044 000	3 034 192
Statlige overføringer	810	-	-	
Andre overføringer	SUM(830:895)	2 200 000	-	
Renteinntekter og utbytte	SUM(900:905)	-	-	
Sum inntekter	L	27 264 000	3 044 000	7 584 553
Lønnsutgifter	SUM(010:080)+SUM(160:165)	2 957 000	2 509 000	1 738 888
Sosiale utgifter	SUM(090:099)	1 083 000	921 000	596 463
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	SUM(100:285)-SUM(160:165)	135 796 000	28 526 000	53 587 211
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM(300:380)	-	-	-
Overføringer	SUM(400:480)	25 864 000	3 344 000	3 094 965
Renteutgifter og omkostninger	SUM(500:501)		-	
Fordelte utgifter	- 690+(290-790)		-	
Sum utgifter	M	165 700 000	35 300 000	59 017 526
Avdrag på lån	SUM(510:511)	3 600 000	3 400 000	6 768 897
Utlån	SUM(520:521)	15 000 000	15 000 000	9 721 000
Kjøp av aksjer og andeler	529	1 600 000	1 450 000	1 362 073
Dekning av tidligere års udekket	530		-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	548		-	204 000
Avsatt til bundne investeringsfond	550		-	10 112
Sum finansieringstransaksjoner	N	20 200 000	19 850 000	18 066 082
Finansieringsbehov	O=M+N-L	158 636 000	52 106 000	69 499 055
Bruk av lån	SUM(910:911)	155 736 000	49 406 000	62 466 663
Salg av aksjer og andeler	929	-	-	-
Mottatt avdrag på utlån	SUM(920:921)	2 900 000	2 700 000	6 133 393
Overført fra driftsbudsjettet	970	-	-	
Bruk av tidligere års udisponert	930	-	-	
Bruk av disposisjonsfond	940	-	-	
Bruk av bundne driftsfond	950	-	-	
Bruk av ubundne investeringsfond	948	-	-	732 000
Bruk av bundne investeringsfond	958	-	-	167 000
Sum finansiering	R	158 636 000	52 106 000	69 499 055
Udekket (-) / Udisponert (+)	S=R-O	-	-	-

8. Kommunestyrets vedtak 12.12.17 i sak 124/17: «Økonomiplan 2018-2021 og budsjett 2018»

Tvedestrand kommune

Saksframlegg

Arkivsak: 2017/2037-10

Arkiv: 151

Saksbeh: Beate Pettersson og Øyvind Johannesen

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
67/17	Formannskap	28.11.2017
124/17	Kommunestyre	12.12.2017

Budsjett 2018, Økonomiplan 2018-2021 Vedtak

1. Tvedestrand kommunestyre vedtar "Budsjett 2018, Økonomiplan 2018-2021" slik det fremgår av vedlagte dokument, jf. budsjettskjema 1A og 1B angående drift og 2A og 2B angående investering:

a), med følgende endringer i investeringsbudsjettet for 2018:

- Bevilgningen til prosjektet Møllebekken, nedre del (gjennomføring) økes med 228.000 kroner.
- Bevilgningen til prosjektet Hovedgata, tilrettelegge for bevegelseshemmede reduseres med 228.000 kroner.

b), med følgende endringer i driftsbudsjettet for 2018:

- Ansvar 245: Bevilgningen til prosjektet Møllebekken bru økes med 214.000 kroner.
- Ansvar 245: Bevilgningen til prosjektet løper i Hovedgata reduseres med 61.000 kroner.
- Ansvar 210: Redusere økningen i kommunal bevilgning til næringsfondet i øst-regionen med 50.000 kroner, ned fra en økning på 100.000 til 50.000 kroner.
- Ansvar 280: Redusere bevilgningen til kommunestyrets tilleggsbevilgningspost med 50.000 kroner, ned fra 200.000 til 150.000 kroner.
- Ansvar 290: Øke renteinntektene av bankinnskudd med 53.000 kroner, opp fra 980.000 til 1.033.000 kroner.

2. Bevilgningen i budsjettskjema 1B, til fordeling drift, vedtas som et rammebudsjett med nettobevilgning pr. enhet/ansvarsområde med de endringer som følger av punkt 1 over.

3. Samlet avsetning til opplæring av minoritetsspråklige elever i skolen fastsettes til

1 782 000 kroner i 2018 og fordeles likt mellom Lyngmyr skole og Tvedestrand skole.

4. Tildeling til elever med svært store behov fastsettes 4 680 000 kroner, hvorav 3 722 000 kroner innføres til skolene etter antall elever og restbeløp til fordeling gjennom året fastsettes til 958 000 kroner.

5. Rådmannen får fullmakt til å fordele avsetningene på driftsbudsjettet til ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, avsetninger og premieavvik til de andre ansvarsområdene, dersom fordelingen ikke er av prinsipiell karakter. Fullmakten gjelder ikke kommunestyrets tilleggsbevilgningspost.
6. Kommunestyret fastsetter det kommunale skattøret for 2018 til de til enhver tid gjeldende maksimalsatser, jf. statsbudsjett 2018:
- Inntektsskatt for personlige skatteyttere og dødsbo fastsettes til 11,8 %.
 - Marginavsetningen for forskuddspliktige fastsettes til 10,0 %.
7. Kommunestyret godkjenner et låneopptak på 140 736 000 kroner i 2018 til finansiering av investeringer. Avdragstiden settes til 30 år.
8. Kommunestyret godkjenner et låneopptak på 15,0 mill. kroner i formidlingsutlån i Husbanken (for videre utlån). Avdragstiden settes til 30 år.
9. Kommunestyret vedtar en grunnbemanning på 454,5 årsverk, jf. årsverksoversikt pr. enhet.
10. Kommunestyret vedtar endringer i følgende avgifter, betalingsatser og gebyrer:

Beløp i kroner	Sats 2017	Sats 2018	Endringstidspunkt
Renovasjonsavgift, ekskl. mva.	2 920	3 020	Faktureres direkte fra RTA AS
Foreldrebetaling barnehage, full plass	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris (2910)	01.01.2018
Parkeringsavgift, pris pr. time	20 kr. 1.6.-31.8., ellers 10 kr.	25 kr. 1.6.-31.8., ellers 10 kr.	
Utvidet avgiftsparkering med fastpris på 250 pr mnd. ekskl. mva. på tidligere ikke avgiftsbelagte parkeringsplasser		250 pr mnd.	01.09.2018
Korttidsopphold institusjon		statlig fastsatt	01.01.2018
Dag- eller nattopphold institusjon		statlig fastsatt	01.01.2018
Korttidsopphold hybel pr. døgn	326	som korttidsopph. Inst,	01.01.2018
Kost: Middag daglig, pr. mnd.	1 870	1 910	01.01.2018
Kost: Full kost, pr. mnd.	3 263	4 253	01.01.2018
Kost: Middag pr stk	80	80	01.01.2018
Kost: Lunsj pr stk		31	01.01.2018
Kost: Frokost eller kveldsmat, pr. mnd.	696	711	01.01.2018
Kost: Grøt, pr.stk	32	33	01.01.2018
Næringsdrikk pr mnd		500	01.01.2018
Trygghetsalarm, pr. mnd.	354	362	01.01.2018
Brukerbetaling for hjelp i hjemmet, netto inntekt (1G = 92576 kroner pr. 1.5.2017):			01.01.2018
Inntil 2G, helt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	01.01.2018
2G-3G, helt abonnement	472	482	01.01.2018
3G-4G, helt abonnement	944	964	01.01.2018
4G-5G, helt abonnement	1 479	1 511	01.01.2018
Over 5G, helt abonnement	1 884	1 925	01.01.2018
Inntil 2G, halvt abonnement	Statlig fastsatt	Statlig fastsatt	01.01.2018

Beløp i kroner	Sats 2017	Sats 2018	Endringstidspunkt
	maksimalpris	maksimalpris	
2G-3G, halvt abonnement	236	241	01.01.2018
3G-4G, halvt abonnement	472	482	01.01.2018
4G-5G, halvt abonnement	740	756	01.01.2018
Over 5G, halvt abonnement	944	964	01.01.2018
Maks timesats hjelp i hjemmet	257	263	01.01.2018
Husleie frisør og fotpleier, Strannasenteret	2 007	2 050	01.01.2018
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 33, pr. mnd	521	532	01.01.2018
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 35, pr. mnd	628	642	01.01.2018
Fysioterapi gruppetrening pr halvår		300	01.01.2018

11. Det legges opp til en økning fra 4 til 6 terminer for kommunale avgifter inkl. eiendomsskatt fra 1.1. 2018.

12. Eiendomsskatten fastsettes til 3 promille i 2018.

13. Kommunestyret vedtar å bosette 10 flyktninger i tillegg til eventuelle familiegjenforeninger i 2018. Boligstiftelsen og rådmannen (NAV-flyktningetjenesten) gis i oppdrag i fellesskap å sørge for det nødvendige antall boliger. Fra 2019 er det også lagt til grunn å ta i mot 10 flyktninger hvert år i tillegg til eventuelle familiegjenforeninger.

14. Tvedestrand kommunes ramme for innbetalinger til næringsfondet i østregionen settes til 300 000 kroner i 2019. Samlet tilskudd som gis i 2018 til bedrifter i Tvedestrand må tilpasses dette, innenfor de til en hver tid gjeldende bestemmelser i fondet.

15. Rådmannen får i oppdrag å starte en omstillingsprosess i 2018 i henhold til forutsetningene i budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021.

16. I forbindelse med omstillingsprosessen bes rådmannen etablere et nytt økonomisk styringssystem i 2018. Dagens økonomiske styringssystem avvikles f.o.m. regnskapsåret 2017.

17. Dersom strykningsbestemmelsene må anvendes i forbindelse med avslutningen av driftsregnskapet for 2017, foretas strykninger i denne rekkefølge:

1. Avsetning til generelt disposisjonsfond.
2. Overføring fra drift til investering.

18. Øvrige endringer og tillegg:

- Aktiv rast på Grendstøl søkes etablert i samarbeid med eksterne aktører. Det vurderes i budsjett- og økonomiplanbehandlingen høsten 2018
- Kommunestyret ber rådmannen om å legge frem en bredbåndsplan for kommunen.
- Det bes om at tidligere bestilt sak om SFO betalingssatser blir lagt fram for Kommunestyret snarest.
- Det forutsettes at lovpålagte oppgaver blir overholdt og at avvik blir lukket. Kommunen skal gi de tjenestene brukerne har krav på innenfor regelverkene.